

Krijtota yeu pu'arim, ju'u bem ya'ari

Ju'u Jesus, jume' a' sualemmeu, Liojta tu'u jiapsi amet a' na'ikiatune'po betana nooka

¹ Tua in nake'u Teopilo' teame, jum che'a bat weyeka ji'osiata in eu ji'ojteipo, Jesukrijtota betana si'imeta, bat naataka naateka, intok aapo'ik, teeka betana jikau a' mabetwa'po tajtia, si'imeta juka' aapo'ik yaaka intok juka' yee a' majtasuka'uta betana ne eu ji'ojtek.

² Aapo junak kee teekau notteikai, jume' yeu a' pu'arim, aapo, Liojta tu'u jiapsie aniwaka, bem joonee'ut am tejwaak.

³ Chukula, aapo me'etuka, jiabijtesukai, aapo ju'u Jesus jiapsaka ameu au yeu machiak. Intok chukula, aapo junuen junama'a woi taka taewaimmeu tajtia ameu au yeu mamachiakai. Junuen tua lutu'uriapo a' jiapsa'uta bempo'im a' ju'uneiyaatuakai. Intok ket aapo, achai Liojta yo'o nesaweka a' kateka'u betana juka' lutu'uriata ameu a' teuwaakai.

⁴ Intok aapo ketuni amemak anekai, jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po kaakun am katnee'po betana am tejwaak. Inimmeu aapo:

—Inim eme'e bo'o bitne, achai Liojta betana waka'a emou a' chupne'eti jiaka a' teuwaarita, jiba in emou a' teuwaaka'a benasia.

⁵ Bwe'ituk ju'u Joan, yee babatoowame ba'ammea yee babatoowak. Taa ka juebena

taewaim sikaa, inepona, Liojta betana, juka' a' tu'u jiapsita ne emou a' bittuane —ti ameu jiiak.

Juka' Jesujta teekau jikau sika'apo

⁶ Junak bempo Jesujtamak si'ime nau anakai, aapo'iku nattemaek:

—Itom yo'owa, jaisa jiba i'an junen empo inim itom jume' juriom, romaano ya'uraata betana su'u tojiwaka, juchi inim itom nesaunee'ut iniat itom aniaka itom a' tu'uteriane, ja'ani —ti jiiakai.

⁷ Aapo intok inimmeu:

—Eme'e, jakwoo, oo jita ta'apo juka' in yo'owa Liojta, aapo'ik jiba au lutu'uriaka a' ya'anee'uta, junae betana enchim a' ju'uneiyaanee'uta ka emou lutu'uria —ti ameu jiiak—.

⁸ Taaeme'e chukula, juka' Liojta tu'u jiapsita mabetsukai, eme'e inim si'imekuu yuma'anee intok ka jain eaka, yeu sajaka nee betana weyeka, juka' nok lutu'uriata inim bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po intok bwiaraa Jurea' tea'po intok ket jumun bwiaraa Samaaria' tea'po, intok kia inim bwiapo, che'a mekka bicha tajti eme'e a' teuwaane —ti ameu jiiak.

⁹ Inika'a aapo teuwaasukai, bempo'im ketun a' bitchuu su, ju'u Jesus junama'a yeeu, teekau jikau siika intok aapo junaman namupo kaabetuk. Inime'e intok ka intok inim a' bichak.

¹⁰ Bempo'im junuen juka' Jesujta a' simeo, aman teekau a' bitchuu su, junama'a o'owim woika, tojsassaalaik atteaka bempo'im naapo yeu machiak.

¹¹ Inime'e intok bempo'immeu:

—Eme'e, bwiaraa Kalilea' tea'po joomem, ka intok teekau jikau a' bitchune. Jiba ini'i Jesus,

inim emo tana, teekau jikau sikame, aapo jiba inien, junuen a' sika enchim a' bichaka'a benasia juchi nottine —ti ameu jiiak.

Ju'u Matiaj teame yeu pu'awak, Jurajtuka'uta ane'epo tawane' betchi'bo

¹² Junak inime'e junama'a Oliibo kawi' tea'a be-tana yeu sajaka intok bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u nottek. Juna'abo aman ka mekkaa, jumak wepul kilometro tukan jiba.

¹³ Junak bempo jum Jerusalem tea'u yajakai, junama'a kari bem ama joka'apo, junama'a karita bepa juchi senu bepaata ya'ariu jikau ja'amuk. Inime' nasuk, inen teakame ama aanen: ju'u Peeo' teame, ju'u Jakoobo, ju'u Joan, ju'u Anteej teame, ju'u Jeriipe, ju'u Toomas, ju'u Baatolomee' teame, ju'u Mateeo, ju'u senu Jakoobo, ini'i senu Alpeo' teamta yoemia, ju'u Simoo, ini'i jume' kananijtam ti emo teuwaammak ea'u, intok ju'u Juuras, juka' Jakoobo' teamta mak weri.

¹⁴ Inime'e si'ime jiba wee'po, nau eaka, jume' Jesujta mak werimmak intok juka' a' aewata Maria' teamta mak, intok junama'a jume' waate jaamuchimmake emo nau totojan junuen Liojta yo'oreka intok au bicha yee nokria betchi'bo.

¹⁵ Juname'e taewaimmet ju'u Peeo, junama'a jume' Krijtota nau sualeme nasuk kiktek. Inime'e jumak si'ime nau, busan taka tukan. Aapo intok inimmeu:

¹⁶ —Krijtopo nemak werim, utte'atukan, wa'a, jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo, bat naataka jaibu Labiituka'uta, Liojta tu'u jiapsie nokt-awaka junuen Jurajtuka'uta betana, ju'u, jume'

Jesujta bwiseka a' nuk sajakame am tejwaakamta betana a' teuwaaka'uta junuen a' chupne'po —ti ameu jiiak—.

¹⁷ Bwe'ituk ju'u Juurajtuka'u itomak na'ikiatukan intok ketchia aapo, jiba ito benasi itom tekil jooan.

¹⁸ Taa juna'a, sikaa, intok ju'u tomie, ka tu'ik ya'arika a' makwaka'ue, waj bwiata jinuk. Chukula intok aapo, jikat betana kobae ko'om wecheka intok toma pejteka, intok a' tompo ayukame si'ime yeu watek.

¹⁹ Chukula, jume'e, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame junae betana a' ju'uneiyaaka, bempo, junaka'a waj bwiata, Akellamak ti a' teatuak. Ini'i nooki, bem nokpo, Waj bwia ojboe beje'etuari, ti jiubae.

²⁰ Bwe'ituk jum ji'osia ji'ojteim, Salmom tea'po: Ju'u a' kariwa jimmaatunee intok kaabe ama jo'ane, ti jiiia. Intok ketchia jiba junama'a ji'ojteimpo: Ta'abwika, tekil a' joa'uu tawane, ti ji'ojtei.

²¹⁻²² 'Inim ito nasuk wate aane, inime'e, juka' yo'owe Jesukrijtota inim itomak a' aneka'po tajtia, bat junak ju'u Joan tuka'uta betana a' bato'owaawaka'po naateka, chukula aapo'ik teekau a' notteka'po tajtia, jiba ta'apo itomak aneme. Inien san i'an junuen, inime betana seenuk, juka' yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabijteka'po itomak a' teuwaaneemta, inime'e betana itom yeu a' pu'anee'uta utte'a.

²³ Junama'a ame betana senuk amemak tawaane' betchi'bo, woika yeu pu'awak. Ju'u

seenu, Jose Barsabaj teame, ket Jujto'oti teuwaawame. Intok seenu, Matiaj ti teakai.

²⁴ Intok chukula bempo Liojtau bicha am nokriak:

—Achai Lios, empo junen inim si'imem jiapsi ta'aame, inime'e woim betana jabeta em yeu pu'aariaka'uta itom yeu a' pu'ane' betchi'bo itom ania —ti jiakai—.

²⁵ Junuen aapo'ik, jume' Krijtota betana yeu pu'arim, tekilta bem joa'uta, jiba juka' Juraj tuka'uta, ka tu'ik ya'arika junuen a' tawa'ea'uta junuen au chupuka a' ta'aruka'uta, inika'a a' joone' betchi'bo.

²⁶ Junako bempo junammet ju'unee betchi'bo, jita'e amet nau yeewekame benasi aayuk. Intok junak junuen inim ju'u Matiaj teame ama teuwaatuk. Junama naateka ini'i, aapo, waate jume' woj mamni ama wepu'ulaika jume' Krijtota yeu pu'arimmak na'ikiatuk.

2

Liojta tu'u jiapsi yepsaka'po

¹ Junak chukula, Jesukrijtota muksuka intok aapo'ik kokkoarim nasuk a' jiabijtesuka, woo busan semaanam simsuko, taewai, bem nokpo Pentekojtej ti ta'eewame yumaka, si'ime wame'e Krijtota nau sualeme, inime'e wepulsi karipo si'ime nau aanen.

² Junama'a seej chuktia, teeka betana weyeka, jiawai, suum watchika jikkajituk. Inika'a, bwe'u jekata yepsaka'abenakai. Intok junuen, jum kari bem joka'apo si'imekut yumakai.

³ Junak intok, bempo'im ane'epo taji buaktiam benaka ama bittuk. Inime'e bempo'im we'epulaim bepa cha'atukai.

⁴ Intok junak inime'e si'ime, Liojta betana a' tu'u jiapsiwata yuma'isi a' mabetak. Intok inime'e si'ime, tatta'abwi, ka bem nokpo, nok japtek. Junuen jiba juka' Liojta tu'u jiapsita am noktua'a benasia.

⁵ Jiba juname'e taewaimmet junama'a bwe'u jo'ara Jerusalem ti teaka'po, jurio yoemra, inime'e Liojta yo'ori betchi'bo, bem suale'ut tua yuma'isi a' joame, inime san, mekka omot tatta'abwi bwiaaram betana jomemtaka ama anakai.

⁶ Junak junama bem ane'epo, junaka'a jiawaita a' jikkajituko, junama ju'u bu'uura a' ama nau yajak. Intok inime'e betana kaachin ee machika kialam bitchuka taawak. Bwe'ituk inime'e, juname'e si'ime, we'epulaka bem nokpo nokame jikkajan.

⁷ Inime san junen tua suum eaka am bichaka intok bempo:

—Si'ime inime'e nokame itom jikkaja'um, bwiaaraa Kalilea' tea'po joomem o'oben —ti nau jiiian—.

⁸ Taa itepo i'an inime'e, bempo'im we'epulaka, itom aamak yo'otuka itom nokpo nokame jikkaja.

⁹ Inim ito nasuk yoemra aane, bwiaaram inen teaka'po betana joome. Jum Paartia' tea'po, jum Meeria' tea'a betana, jum Elamiita' tea'a betana, jum Mesopotaamia' tea'po joome. Ket jum Jurea'a betana, jum Kapparoosia' tea'a betana, jum Ponto' tea'a betana, Aasia' tea'a betana.

¹⁰ Jum Riihia' tea'a betana, jum Pampiilia' tea'a betana, jum Ejiipto' tea'a betana. Jum Aprika' tea'po senu bwe'u jo'araa Sireene' tea'a betana jume' che'a wa'am bicha jo'aakame. Inim ketchia, yoemra Roma' tea'a betana inim jooka. Inime'e betana waate juriom yeu yoemtulamtakai, wate intok ka juriomtaka, taa juriom junuen Liojta yo'oreka bem bo'o jooria'uta ame benasi a' sualeme.

¹¹ Ketchia waate jum bwiaaraa bawepo kateka, Kreeta' tea'a betana, intok ket bwiaaraa Araabia' tea'a betana inim aane. Taa junuen taka juni'i, si'ime itepo inim, bempo'im, Liojta betana juka' che'a bepa eiyaawatchika kaitau a tamachiatuka a' ya'arita, itepo, we'epulaka, tua itom tatta'abwi nokpo a' teuwaame jikkaja.

¹² Si'ime jume' am bichame suum eaka intok kaachin ee machiakan. Intok inime'e:

—Jitasa tua si'ime ini'i itom bicha'u —ti nau nattemaen.

¹³ Taa waate kia am junn jiaawaka intok:

—Inime'e che'a, pa'asi ba'awata yee nanaakomta ji'ilamtaka june'ela —ti jiaan.

Peota yoemratau teuwaaka'u

¹⁴ Junako ju'u Peeo, watem jume' woj mamni ama weepulaika, Jesukrijtota yeu pu'arimmak, ama kikteka intok kusisi nokaka:

—Eme'e, Jurea bwiaarapo joomem intok eme'e inim bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jiapsame, inika'a ju'uneiyaanee intok inika'a in emou teuwaabae'uta a' mammatene.

15 Inime'e enchim bicha'um, katim naako enchim am eiya'a benasia. Bwe'ituk ketuni ketwoo, ju'ubwasu batanim jiakai.

16 Ala ini'i enchim bicha'u, juna'a ju'u chukula yeu weenemta tetteuwaame, Joel tuka'uta, che'a bat naataka aapo'ik teuwaari juna'a. Junak inen jiakai:

17 Che'a chukula taewaimmetchi ti jiia ju'u Lios, nee betana inepo juka' in tu'u jiapsita ne si'ime im bwiapo jiapsame nee a' ju'uneiyaatuane.

Jume' enchim yoemiarim, o'owimtaka, jaamuchimtakai, juka' nee betana weyemta a' teuwaane.

Jume' ju'ubwa yo'otume, ka si'imem a bicha'uta bibittuanaa.

Jume' intoko yo'otuim, inime'e jita tettenku tuanaa, ti jiiak ju'u Joeltuka'u.

18 Jiba juname'e taewaimmet, inepo juka' nee betana tu'u jiapsita nee jume' in yeu pu'arimmet, o'owimtaka intok jaamuchimtaka, nee a' ju'uneiyaatuane.

Inime'e intok, juka' nee betana weyemta a' teuwaane.

19 Jikat teekau inepo, jita ka jiba bitwaka, junerak a' bit tebone.

Intok inim bwiapo inepo machilaata ne ya'ane.

Ojbota benak, tajita intok bwichiata benak, jaawata benasi weyemta.

20 Ju'u intoko ta'a, tua ka machisi tawane.

Ju'u intok meeche, ojbota benasi sikii chukuisi bittune.

Ini'i, wa'a yo'owe Jesukrijtota aapo'ik yeu pu'arita taewaita kee a' yumao.

Junak juna'a taewai, che'a bepa kaita intok ale benasi taewai che'a machika bittuneekai.

²¹ Intok junak, jabetaka juni'i, wa'a tua junen jiaka ju'u itom yo'owabeu bicha aapo'ik a' jiokolinee'uta a'awame, juna'a jinne'ui tune, ti jiiak ju'u Joeltuka'u.

²² 'Junuen san eme'e, Ijra'el tuka'uta betana a' yoemiammet yeu katriam, inika'a in teuwaabae'uta a' jikkajine. Jesus, ju'u Nasaret tea'po joome, aapo, achai Liojta betana inim emo bichapo, aapo'ik che'a bepa kaitau a tamachiatuka a jita a' joa'ue a' yaaka'ue, intok si'imeta machilaata, jiba aapo'ik achai Liojta emo bichapo aapo'ik Jesujta a' ya'atuakai, junae a' Krijtotuka'uta a' teuwaak, enchim jaibu a' ju'uneiya'a benasia.

²³ Taa junuentaka juni'i, inika'a che'a bat naataka naateka, juka' Liojta tua junuen a' chup i'a'po aman, aapo'ik emou a' su'u tojiwako, junak eme'e a' bwiseka intok junuen wame'e ka Liojta yo'ori ta'aame betana aniawaka, eme'e, kuuset a' popon tebokai a' me'aak.

²⁴ Taa ju'u Lios, aapo'ik mukiataka, juchi a' jiapsituak, kokkowamta betana ama a' yo'eetuakai. Bwe'ituk aapo kaachin mukiataka junuen tawa ean.

²⁵ Bwe'ituk ju'u che'a yo'o ya'ari, Labiituka'u, jiba aapo'ik Jesujtat nokaka:

Ineponee juka' achai Liojta jiba nemak aneka intok jiba nee aniamta nee a' yoem eiyaak.

Intok junuen, kaita in majjaune' betchi'bo, aapo si'imeku yumaka nemak tukai.

26 Jiba inia betchi'bo inepo in allea'u tu'isi net ayukan,

Intok inepo tua alleaka, aapo'ik in bai sae'uta ne a' teuwaak.

Ket jiba inia betchi'bo san, kaitat jain eaka nee bo'otene.

27 Bwe'ituk empo kaachin, jume' kokkoarim jiba betchi'bo ane'u nee tawaane.

Intok kia empo, inika'a em yeu pu'arita, aapo'ik takaawata nasontene' betchi'bo, ka ama a' su'u tojine.

28 Ketchia empo, jum jiba yuu jiapsiwa'u jachin aman yaajiwa'uta, nee a' ju'uneiyaatuak.

Intok empo nemak aneka, tua alleewamta nee a' bittuane, ti jiiak.

29 'Eme'e, nele benasi inim yoemem, a itepo a' ju'uneiyaa, juka' che'a bat weyeka itom yo'owasuka'uta, Labiituka'uta a' mukuka'po intok ket a' ma'atuka'po. Bwe'ituk tetapo wojo'oria a' ma'awaka'po, ini'i ketun tee im a' bicha.

30 Taa ju'u Labii tuka'u aapo, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weemta teuwaan. Intok aapo ju'unean, juka' Liojta jita teuwaaka tua a' lutu'uriatunee ti jiaikai, aapo'ik yeu ka-triam betana juka' seenuk, Liojta yeu pu'arita a' yebijne'po. Intok aapo'ik yo'otaka a' yej suka'po, inika'a ama yo'otaka a' yejtenee'uta.

31 Junuen san ju'u Labii tuka'u, tua ju'uneamta benasi, Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabijte-nee'uta a' teuwaak. Intok ketchia aapo'ik, jume' kokkoarim jiba yuu betchi'bo bem ane'u, aapo'ik

ka ama a' tawanee'uta. Intok kia aapo'ik taka juni'i, ka ama a' nasontunee'uta a' teuwaak.

³² Intok ini'i, ju'u Lios, jiba inika'a Jesujta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak. Intok jiba inien yeu sikamta betana jiba itepo tee a' ju'uneiyaaka a' teuwaa.

³³ Junuen san jiba aapo, achai Liojta a' kateka'u sikaa, a' batatana yejtek. Intok a' yo'owa betana juka' a' tu'u jiapsiwata au a' na'ikiarita, aapo a' mabetak. Intok si'ime ini'i enchim bichaka'u intok enchim jikkajaka'u, jiba aapo'ik betana weye.

³⁴ Bwe'ituk ka ju'u Labiituka'u juna'atuk ju'u teekau sikame. Bwe'ituk jiba aapo ju'u Labii tuka'u:

Ju'u in yo'owa Lios, ju'u yeu pu'ari in yo'owabeu:

“Inim in kateka'po, batatana yesa'e”, ti au jiiak.

³⁵ “Chukula, si'ime wame'e enchi beje'eka aneme, yuma'isi bem eu emo su'u toja'po tajti,

Junaet in enchi aniasu'po tajtia”, ti jiiak ju'u Labii tuka'u.

³⁶ 'Si'ime ju'u im Ijra'el yoemra tua witti a' lutu'uriatuka'po a' ju'uneiyaa'em, inika'a Jesujta enchim kuuset poponaka'uta, juka' achai Liojta, si'imemmeu a' Krijtotaka intok si'imeku aapo'ik a' yo'o ya'ariaka'uta.

³⁷ Inika'a bempo jikkajisukai, inime'e, bem sioksi ea'u amet ayukan, intok ju'u Peo' teamtau intok jume' waate Krijtota yeu pu'arimmeu nat-temaek:

—Ito mak werim, itom tejwaanee inia betana, jaisa te annee —ti ameu jiakai.

³⁸ Junako ju'u Peeo:

—Liojta bichapo eme'e, ka tu'ikut betana emo temaeka a' koptane. Intok we'epulaka, eme'e Jesujtau bicha nokaka, ae betchi'bo emo bato'owaa tebonee junuen enchim ka tu'uwa ya'arimmet enchim jiokoina' betchi'bo. Intok junuen aapo ju'u Lios, juka' aapo'ik betana a' tu'u jiapsita emot a' autuane —ti jiiak—.

³⁹ Bwe'ituk ini'i yetet autuanna'ateaka ju'u chupneeka, bat naataka teuwaari, jiba emo betchi'bo intok kia jume' enchim yoemiam betchi'bo juni'i weye. Intok kia si'ime wame'e, che'a mekka tajti jiapsame betchi'bo ketchia, ini'i, wame'e juka' achai Liojta aapo'iku bicha yeu a' pu'abae'um betchi'bo weyekai —ti jiiak.

⁴⁰ Inia betana ameu nokakai intok, ket watek ameu teuwaakai, ju'u Peeo inimmeu nookak intok tu'ik betana am sua tejwaakai, intok:

—Inim ka tu'ik joaka jiapsammak ka amemak eene —ti jiiakai.

⁴¹ Junuen san juname'e inime betana juka' Liojta betana nok lutu'uriata sualeka a' mabetakame bato'owaaimtuk. Intok jiba junae taewait, jumak baji miiltaka junama'a jume' Krijtota sualemmak ee japtek.

⁴² Intok si'ime, jume' Krijtota yeu pu'arim betana bem majtawa'ut jiapseka a' bo'o joorian. Intok si'ime, si'imeku nanancha eaka jiapsan. Intok Liojtau bicha yee nokriakai. Intok paanim rebekta betchi'bo emo nau totojan, junuen Jesukrijtota a' mukuka'u waati betchi'bo.

Jume' bat Krijtota sualeka'um, jaisa jiapsaka'u

⁴³ Intok si'ime jume' ama aneme, si'imeku Liojtat ee majjaen. Intok Liojta a jita joa' betchi'bo, ka a joo tu machik intok machilaata, jume' Krijtota yeu pu'arim a' jootuawan.

⁴⁴ Intok si'ime wame'e Krijtota sualekame, juname'e jiba wee'po nau aanen. Intok bempo, juka' bem attea, si'ime nau a nau a' jipuen.

⁴⁵ Inime'e, juka' bem atteata, intok si'imeta waka'a bem jipue'uta a' nenenkan intok junuen bempo, junaka'a tomita, junama'a bempo'immeu a' be'ee'po aman nat a' na'ikimtekai.

⁴⁶ Intok chikti ta'apo bempo jum Liojta bwe'u te'opopo emo nau totojan. Intok ketchia, chukula, watem jo'aa be'ekatana sajaka, paanim rebekta betchi'bo, Jesukrijtota a' mukuka'u waatekai. Intok bempo tua alleaka intok kaabe emo che'ewareka nau aneka jiji'ibwan.

⁴⁷ Intok Liojta yo'oreka, au bicha bem allea'uta a' teuwaan. Intok junama'a bem bwe'u jo'arapo, si'ime ju'u yoemra am eiyaaka am bichan. Intok junuen ju'u yo'owe Jesukrijto, chikti ta'apo, ama aapo'ik sualeme jume' jinne'uim tume, che'a juni'i am bu'uurian.

3

Jum, juka' lo'ita au inne'etetuawaka'po

¹ Sejtul wee'po ju'u Peeo intok ju'u Joan teame, inime'e kupteo, bajim jia'apo, junama'a junak Liojtau bicha nokwamta joowao, bempo te'opou yajibokan.

² Junama'a, chikti ta'apo senu ama yoeme, yeu a' tomteka'po naateka lo'itakai, ini'i jiba ama a'anen. Ini'i jum te'opou jiba totojiwan junama'a ama

kimuwa'po, ini'i Tua Ujyooi ti ta'eewa'po intok junama'a yeechawan junuen jume' aman yajam-meu a' netane' betchi'bo.

³ Junak junama'a, ju'u lo'itaka yeu tomtekame, Peota intok Joanta, jum te'opou kimume bichakai, bempo'im a' jiokoleka a' mikne' betchi'bo ameu netanen.

⁴ Junako ju'u Peeo intok ju'u Joan, a' mam-mateka a' bitchun. Ju'u Peeo intok:

—Itom mammatene —ti au jiiak.

⁵ Ini'i junuen amet bo'o bichan, juname'e jita a' mik machiakai.

⁶ Taa ju'u Peeo:

—Sawai tomi intok kia tosai tomi juni'i kaita. Taa in jipueka in ju'uneiyyaa'uta nee enchi ya'ariane. Ju'u Jesus, Nasaret tea'po jometa betana lutu'uriaka ne eu nooka, kikteka intok weene —ti au jiiak.

⁷ Junak intok ju'u Peeo, batatana mampo a' bwiseka a' kechak. Intok sep junama'a, aapo, wokpo intok tero'okimpo utte'ituk.

⁸ Junako wa'a lo'itaka yeu tomtekame, kupti kikteka intok junuen a' wokimmet weyeka wee taitek. Ini'i intok bempo'immak jum te'opou kibakek, tu'isi weyeka, jikau chepti simeka, Liojta alleaka a' bai sae'uta au bicha teuwaakai.

⁹ Junama'a si'ime yoemra, junuen weamamta intok Liojta alleaka a' bai sae'uta au bicha a' teuwaamta a' bichak.

¹⁰ Intok inime'e, juka' ama yeu sikamta betchi'bo, tua suum eaka a' bichak. Bempo su junaka'a yoemta tu'isi a' ta'aan. Intok ju'unean, jiba aapo'ik juna'a tuka'u, ju'u, te'opopo,

pueeta Tua Ujyooi ti ta'eewa'po, ama kateka a' netansuka'u.

Jum te'opopo jekkaapo, Salomoonimnea ta'eewa'po, Peota teuwaaka'u

¹¹ Ju'u lo'itaka yeu tomteka'u, ini'i junama tu'ireakame, Peota intok juka' Joanta am bwisika, ka am su'u tottojan. Junak intok junama'a ju'u bu'uuraa, ama yeu sikamta tua a' suum eiyaaka, ama te'opopo lebela, jekka ya'ari Salomonta attea ti ta'eewa'po, junama Peotaim ane'u tenneka ama nau yajak.

¹² Juname'e junuen bichakai ju'u Peeo, junae yoemratau:

—Ijra'el yoemra, jaisaaka eme'e itom su bichaka suum ea, junuen itom a jita joa' betchi'bo, oo Liojta tua itom yo'ori ta'aa betchi'bo, inika'a, itom au a' tu'uteka'a benasia.

¹³ Ala, ju'u Apra'amtuka'uta Lios, intok juka' Isaak tuka'uta intok Jakoop tuka'uta intok jume' itom yo'owasuka'um Lios, aapo, juka' a' yoemiata, Jesujta, jiba juka' enchim inim ju'u yo'o ya'araatau yeu tojaka'uta, aapo, inika'a tua a' eiyaa teboka a' yo'o ya'ari. Junak aapo'ik juka' kobanao Pilaatota, jiba a' jiokoeka a' su'u tojibaao juni'i, eme'e ka junen eak.

¹⁴ Eme'esen junaen, waka'a wepulsi Liojta betchi'bo jiapsaka intok si'imeku lutu'uriata a' jooriaka jiapsaka'uta a' jiokoi tebo'eaka su, eme'e senuk yee su'arika, eta'ita junaka'a a' su'u toji tebok.

¹⁵ Junuen eme'e a' me'aak, aapo'ik juka' jiba yuu jiapsiwamta yetet autuamta. Taa ju'u Lios, junuen

mukukamta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak. Intok itepo inia weyemta betana ju'uneiyaaka a' teuwa.

¹⁶ Jiba aapo ju'u Jesus juna'a, oo junuen aapo'ik Jesujta itom yoem eiyaa'u juna'a, inika'a o'outa inim enchim bichaka intok enchim ta'aa'uta inien utte'ata aet autuakame. Inien aapo'ik Jesujta sualwame, tua yuma'isi au a' ine'etetualaa jiba enchim si'imem a' bicha'a benasia.

¹⁷ 'Nele benasi inim yoemem, ju'uneanee junuen junak enchim intok jume' enchim ya'uraata, aapo'ik Jesujta me'aakai, aapo'ik tua a' jabe tuka'ut ka enchim ju'unea' betchi'bo, junuen enchim auka'po.

¹⁸ Taa ju'u achai Lios, jiba inien weyemtae a' chupan waka'a che'a bat naataka, jume' yeu pu'arim chukula yeu weenemta teuwaame jaibu a' teuwaarita, a' utte'atuka'u, aapo'ik yeu pu'arik Krijtota tua jiokot au bitnee'uta.

¹⁹ Inia betchi'bo, eme'e ka tu'ik betana emo temaine. Intok juchi Liojta mak emo tu'utenee junuen enchim ka tu'uwa ya'arimmet enchim jiokoina' betchi'bo. Junako ju'u itom achai Lios, emou tu'ika, yuma'isi jiapsi yanti elwamta enchim bittuane,

²⁰ junuen juka' Jesukrijtota, juka' bat naateka jiba emo betchi'bo yeu pu'arita emou a' bittuakai.

²¹ Junuentaka juni'i, lautipo utte'a, juka' yo'owe Jesukrijtota teekau a' annee'u o'oben. Chukula juka' Liojta aawas, inim tua a' machi'ea'a benasia a' tu'utesu'po taewata yuma'apo tajtia. Che'a bat taewaimmet, jiba jume' aapo'ik yeu a' pu'arim, jume' chukula yeu weenemta teuwaame junak

jiapsakame a' teuwaatuakai.

²² Maasuko, ju'u Moiseejtuka'u wame'e bat taewaimmet itom yo'owasuka'ummeu: “Ju'u Lios itom yo'owa, aapo, jiba jume' emo benasi yoemem betana senuk, chukula yeu weenemta tet-teuwaamta emou yeu a' pu'ane, jiba aapo'ik nee emou yeu a' pu'aka'a benasia. Junaka'a eme'e, emou a' noka'ut, si'imeku a' nok jikkajine.

²³ Bwe'ituk si'ime jume'e, junaka'a, chukula yeu weenemta tetteuwaanemta ka a' nok jikkajame, inime'e, Ijra'el yoemrata mak ka na'ikiataka lu'utanaa”, ti ameu jiiak.

²⁴ 'Junuen san, si'ime jume' junen Liojta betana ju'uneetuawaka chukula yeu weenemta tet-teuwame, Samuel tuka'uta taewaimmet naateka, chukula bicha, inime'e taewaimmet yeu sikamtat nokaka a' teuwaakan.

²⁵ Ju'u, chukula yeteu tu'ineeka, Liojta, jume' chukula yeu weenemta tetteuwaame noktuaka, itou a' chupne'eti jiaka a' teuwaaka'uta, jiba emo betchi'bo teuwaari. Intok jiba emou tu'ika a' weene' betchi'bo, ju'u Lios, che'a bat taewaimmet, itom yo'owasuka'ummak senu lutu'uriata a' chupneemta au teuwaak. Junak aapo ju'u Apra'amtuka'utau: “Si'ime ju'u ka nanau machi yoemra inim jiapsame, ju'u yoemra et yeu katriam betchi'bo, inime'e juka' che'a bepa ameu tu'ik bitne”, ti jiakai.

²⁶ Junak ju'u Lios, juka' a' yoemiawata, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuakai, aapo'ik emou che'a bat a' bittuak, junuen tu'ik ae betana enchim mabetne' betchi'bo, junuen, enchim we'epulaim, ka tu'ik joowamta su'u tojaka enchim a' koptane'

betchi'bo.

4

Ju'u Peeo intok ju'u Joan, ya'uraata bichapo aane

¹ Juka' Peota intok juka' Joanta ketuni junuen ju'u bu'uuraatau am nokao su, jume' te'opopo tekiakame intok ju'u yee suuammeu yo'owe, inime'e, jume' saruseeom teammak ama yajak.

² Inime'e omten, Peota intok Joanta, juka' yoem-rata bem a' majtaka intok bempo'im, juka' Jesujta kokkolam nasuk a' jiabijteka' betchi'bo, junuen jume' kokkoarim, bem jijjabijtetuane'e uta a' lutu'uriatuka'po a ju'ueniyaatu ti bem a' teuwa' betchi'bo.

³ Junako inime'e, ini'i ya'uraa, am bwiseka intok jum yee e'etawaa'u am kiimak juchi yokoriapo tajtia, bwe'ituk junama'a jaibu kuptekai.

⁴ Taa juebenaka jume' junama'a Liojta nok lutu'uriata a' jikkajisukame, Krijtota sualeka a' mabetak. Intok jume' junuen ama a' sualekame, kia jume' o'owim jiba na'ikiawaka, inime'e batte jumak mamni miil tukan.

⁵ Yokoriapo jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jume' juriommeu ju'u ya'uraa, jume' che'a ama yo'owe, intok jume' Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame emo nau tojak.

⁶ Ketchia junama'a ju'u Anaj teame, ini'i junama'a te'opopo tekiakammeu yo'otuka'u, intok ket ju'u Kaipaa'j teame intok ju'u Joan teame, intok ju'u Alejanro' teame, intok si'ime jume' junama ya'uraata betana wawairaa.

⁷ Junako inime'e, juka' Peota intok Joanta ameu am toji tebok. Intok inime'e, junama'a nasuk am ja'abwaka:

—Jita yo'o utte'ae sa oo jabeta betana sa lutu'uriaka eme'e inika'a jooa —ti ameu nattemaek.

⁸ Junak ju'u Peeo, Liojta tu'u jiapsie tu'isi ani-awaka, inimmeu:

—Inim yoemrata nesaweme, intok ketchia jume' Ijra'el yoemratau yo'owe —ti jiiak—.

⁹ I'an enchim, senuk inim lo'itaka, juka' tu'ik a' ya'ariawaka'uta betana junuen inika'a jachin a' tu'uriaka'ut ju'uneebaeka enchim itou nattemaeko,

¹⁰ inim emo bichapo itepo te a' ju'uneiyaa tebo, junuen si'ime juka' inim Ijra'el yoemrata a' ju'uneiyaane' betchi'bo, inika'a o'outa, Jesukri-jto, Nasaret tea'po jometa, jiba juka' enchim kuuset poponaka intok juka' chukula, Liojta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka'uta, aapo'ik a jita joa' betchi'bo, ini'i o'ou inim si'imem emo bichapo tu'ika weyek.

¹¹ Ini'i Jesus junen juna'a, ju'u tetapo ta'eewame, jiba aapo, ju'u, enchim jume' kaateme benaka yeu tawaaka'u. Taa junuentaka juni'i aapo chukula, teta, si'imeta aet nawaka'u benaka yeu simlaa.

¹² Kaabe intok aane ju'u yee jinne'ume. Bwe'ituk ju'u Lios, kaabeta intok inim bwiapo, juka' yee jinne'unemta itou yeu pu'ari junaka'a ta'abwik itom jinne'unemta, taa juka' yo'owe Jesukrijtota jiba —ti ameu jiiak.

¹³ Junako ju'u ya'uraa, juka' Peota intok juka' Joanta, kaitat jain eaka am nokame bichakai, intok bempo, inime'e ka am majtalatuka'uta a'

ju'uneiyaakai, intok inime'e, si'imem benasi kia bem ama yoemem tuka'ut amet ju'uneakai, tua am suum eiyaak. Junak bempo, Jesujta mak bem rejtisuka'ut, machisi ju'uneak.

¹⁴ Ketchia ju'u o'ou, ini'i ka weamaka tu'ireakame, ini'i Peotaimmak ama ame bichapo weyekan. Intok jiba inia betchi'bo, bempo kaita a am beje'eika nookan.

¹⁵ Junako inime'e, junama nau anwa'apo yeu am katne' betchi'bo amet nesaweka intok bempo junama'a, juname betana nau etejoka ama taawak.

¹⁶ Inime'e intok:

—Jaisa te tua amemak annee inime'e o'owimmake —ti jiiian—. Bwe'ituk si'ime jume' inim bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po joome ju'unea bempo'im inika'a machilaata, ka a jootu machik bem a' ya'ariaka'po. Intok inia betana ka a' lutu'uria tuka'uta te kaachin a' teuwaa.

¹⁷ Taa inika'a yeu simlata, ka intok inim ju'u yoemrata betana a' ju'uneiyaa tune' betchi'bo, ya'uraae te am womtane, junuen inim bichau bicha ka intok bempo'im watemmeu juka' Jesujta betana weyeka bem teuwaa'uta, bem a' teuwaane' betchi'bo —ti nau jiiian.

¹⁸ Junak chukula jume' Peotaimmeu chaiwak intok ju'u yo'oraa, juname'e bempo'im jachinpo juni'i, Jesujta betana weyemta ka intok bem a' etejone' betchi'bo intok kia ka intok aapo'ik betana bem yee majtane' betchi'bo amet nesawek.

¹⁹ Taa ju'u Peeo intok ju'u Joan, juka' yo'oraata:

—Jiba eme'e a' tu'u bitne, Liojta bichapo a' lutu'uriaka'u, enchim itom nok jikkajinee'u,

aapo'ik Liojta nok jikkaji'eaka su —ti am yoopnak—.

²⁰ Bwe'ituk itepo tee, waka'a itom bitlataka intok itom jikkajilaa'uta, utte'a, bichau bicha itom a' teuwaasakane'e'u —ti jiiak.

²¹ Junako ju'u ama ya'uraa juchi am womtak. Taa yeu am su'u toji tebok, bempo'im kaachin a jiokot am ya'a teboka' betchi'bo. Bwe'ituk si'ime ju'u ama yoemra, juka' ama yeu sikamta betchi'bo Liojtau bicha alleaka bem a' bai sae'uta teuwaan.

²² Ju'u o'ou inien auka, Liojta a jita joa' betchi'bo tu'ureakame, ini'i woi taka wasuktiam bepa yo'otukan.

Jume' Krijtota sualeme, jiba Liojtat bem yoem eene' betchi'bo intok kaabeta bem majjaine' betchi'bo, Liojtau emo nokria

²³ Ju'u Peeo intok ju'u Joan, su'u tojiwakai, bempo jume' waate ame mak Krijtota sualeme ane'u nottek. Intok bempo junammeu si'imeta juka'a, jume' te'opopo tekiakammeu yo'owem, intok juka' wate ya'uraata bem ameu nokaka'uta am etejoriak.

²⁴ Juname'e intok, juka' aapo'ik ameu teuwaaka'uta jikkajisukai, bempo si'ime Liojtau bicha nookak:

—Itom yo'owa, empo juna'a, Lios, teekata intok bwiata, juka' baweta intok si'imeta juka' ayukamta a' yaakame.

²⁵ Empo, ju'u em tu'u jiapsie, juka' em tekilta joamta, Labiituka'uta a' aniaka a' noktuaka: Jaisaakai ju'u inim ka nanau machi yoemra emo toboktai,

Jume' intok wate inim jiapsame, ju'u kaita'po tu'ikut jiapsek.

²⁶ Inim jume' bwere yoemrammeu jume' che'a yo'otaka yeu pu'arim intok jume' waate yaa'uchim mak,

Liojta intok aapo'ik yeu pu'arik, Krijtota a' beje'ebaeka emo nau tojak, ti jiiak.

²⁷ 'Ini'isan tua lutu'uria, inim itom bwe'u jo'arapo, ju'u Eroorej teame intok ju'u kobanao, Ponsio Pilaato' teame intok wate ka inim jomemmak intok ket ju'u Ijra'el yoemratamak, inime'e si'ime juka' Jesujta, juka' kaita'po ka tu'ik joaka jiapsamta intok juka' wepulsi ee betchi'bo yeu pu'arika em yoemiata, a' beje'eka emo nau tojak.

²⁸ Jiba iniae bempo, si'imeta waka'a che'a bat jaibu a' tu'uteitaka a' chupne'eti jiaka em teuwaarita, junuen tua em yeu a' wee i'a'po aman a' yaak.

²⁹ I'an intoko, achai Lios, jiba bempo'im itou am sua'u a' bicha, intok itom, jume' em tekilta joame, junuen ka ko'om eaka intok ka majjaeka, juka' ee betana nok lutu'uriata a' teuwaa betchi'bo itom ania.

³⁰ Intok junuen si'imeta a em joa'ue, jume' ko'okoeme tu'uteka, intok machilaata intok ka a joo tu machik, Jesujta, wepulsi ee betchi'bo jiapsamta betana yo'o lutu'uriaka, itom a' joone' betchi'bo, itom ania.

³¹ Junama'a junak bempo'im Liojtau bicha emo am nokriasuko, junama jum bem nau ane'epo au yoyoak. Intok inime'e inim si'imetaka, juka' Liojta tu'u jiapsi yuma'isi amet aaneek. Intok bempo,

witti, kaitat jain eakai juka' Liojta betana nok lutu'uriata a' teuwaa sakan.

Si'imeta juka' bem jipue'u, si'ime nau a' atteakan

³² Junama'a ju'u bu'uura, Krijtota suallame, inime'e si'ime nanancha eaka jiapsan intok si'ime nanancha emo eiyaan. Intok tua kaabe, juka' bem atteata nau naken. Ala, bempo ju'u bem atteae, ket watem ae anian.

³³ Jume' Krijtota yeu pu'arim intok, inime'e, yo'owe Jesukrijtota, kokkoarim nasuk a' jiabi-jteka'u betana juka' lutu'uriata, tua machisi, Liojta betana a' utte'ae aniawaka, bichau bicha a' teuwaa sakan. Intok inime'e si'ime, Liojta betana juka' ameu tu'ika weyemta bichan.

³⁴ Bempo'im nasuk intok, kaabe jita'apo san jiokot ean, bwe'ituk si'ime wame'e waj bwiakame, oo kakkarekame, inime'e, junaka'a nenenkan.

³⁵ Intok juka' tomita, jume' Krijtota majtim yeu pu'arimmeu a' totojan. Intok junama'a we'epulaimmeu a' bee'po aman amet na'ikimtewan.

³⁶ Maa suko bempo'im nasuku, ju'u Lebiu tuka'utat yeu saka'ariam betana yeu simriataka, Jose' teaka ama aanen. Ini'i, bwiaraa, bawepo yeu kateka, Chipre' tea'po jometakai, Jesujta yeu pu'arim nasuk ket ta'abwisi, Bernabeem ti teuwaawame. Inime'e team, ju'u a yee jiapsi joame ti jiubae.

³⁷ Ini'i yoeme san, waj bwiata a' jipue'uta nenkaka intok juka' tomita, jume' Krijtota yeu pu'arimmeu a' tojak.

5

Juka' ka tu'ik, Ananiaj taim yaaka'u

¹ Taa senu ama aanen, ini'i Ananiaj ti teaka intok ju'u a' jubiawa, Sappiira' teame, inime'e waj bwiata nenkak.

² Ini'i o'ou junae tomita betana wateku mak taawak, juka' watek intok jume' Krijtota yeu pu'arimmeu, inika'a tomita yuma'ika a' si'ime tuka'a benasia ameu a' tojak.

³ Junak ju'u Peeo iniau:

—Empo Ananias, jaisaaka empo juka' bebeje'erita inien Liojta betana tu'u jiapsita em a' bai tatta'aabaane' betchi'bo inien enchi a' eetuane' betchi'bo au emo su'u tojak intok juka' tomita, bwiata betchi'bo em makwaka'uta junuen ka yuma'ik a'abo tojaka, taa wateku mak tawakai —ti au jiiak—.

⁴ Juka' bwiata, kee a' nenkakai, empo a' atteakan. Intok inika'a empo a' nenkisukai, juka' tomita empo'e a' atteakan, ka utte'atukan em a'abo a' tojine'po. Jaisaakai empo inika'a ya'abaek. Liojta bichapo inika'a yee bai ta'aabaawamta ya'ari, ka ito bichapo —ti au jiiak.

⁵ Inika'a jikkajakai ju'u Ananias, junama'a wechek mukiatakai. Jume' intoko inika'a ju'uneiyaakame, si'ime tua majjaen.

⁶ Junako, ju'ubwa yo'otume ama yajaka intok junaka'a takaata, tajo'orimmea a' biijtaka intok inime'e a' ma'a betchi'bo a' nuk sajak.

⁷ Junama'a, jumak baji oram simsuko, juka' inia Ananiaj tuka'uta jubiawa ket junaman yepsak, juka' junama yeu simlata ka ju'uneiyaakai.

⁸ Ju'u Peeo iniau:

—Nee tejwaa, jaisa juka' waj bwiata eme'e, tomi enchim neu tojaka'uta beekiku a' nenkak ja'ani —ti au nattemaek.

Aapo intok:

—Jana'aka, inia beekiku nenkiwak —ti au jiiak.

⁹ Junako ju'u Peeo:

—Jaisaaka eme'e junuen nau eaka, juka' Li-ojta tu'u jiapsita ji'obilabaaek —ti a' temaek—. Wana'a a'abo kaate jume'e, em ku nasuka'uta a' ma'akame. I'an intok inime'e enchi ket nuk saka'ane —ti au jiiak.

¹⁰ Jiba junama'a, aapo Peotau, mukiataka wechek. Junako jume' ju'ubwa yo'otume aman kimuka, mukiata teaka, intok a' nuk sajaka a' kunawata naapo a' ma'ak.

¹¹ Junama intok si'ime jume' Krijtota sualeme intok waate si'ime jume' inika'a yeu sikamta ju'uneiyaakame, bem majjae'u amet ayukan.

Yu'in Liojta a jita joa'apo aman ya'awakame

¹² Junama ju'u yoemrata nasuk, jume' Krijtota yeu pu'arim, Liojta a jita joa'ue, machilaata intok ka a jootu machik bu'uuk jooan. Intok junama'a lebela, junama bwe'u te'opopo, jekka ya'ari, Salomon tuka'uta ya'ari ti ta'eewa'po, si'ime emo nau totojan.

¹³ Junama'a wate ama joome, kaabe intok amemak emo na'ikiabaeka ean. Taa si'ime ju'u yoemra am eiyaaka am bichan.

¹⁴ Junama san, tua juebenaka, inime'e o'owimtaka intok jaamuchimtaka, yo'owe Jesukrijtota sualek.

¹⁵ Ju'u ama yoemra intok ket, jume' ko'okoeme, bem karimpo pa'akun bo'ommeu, chikti bem jipetekimmak yeu am totojan. Junuen, jumak juni'i ju'u Peeo junama wa'am weeka watemmet jekkaanee ti eakai.

¹⁶ Ketchia, junama'a ka mekka ili jo'aram betana, yoemra juebenaka, jum jo'ara Jerusalem tea'u yaajan, inime'e, ko'okoeme intok jume'e, ju'u bebeje'eri ka tu'i jiapsie jikot emo bichame weiyaakai. Inime'e intok si'ime tu'irean.

Peeo intok Joantaimmeu suuawa

¹⁷ Junako ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe intok jume' saruseeompo emo teuwaaka junama junae mak aneme, inime'e tua amet kopten.

¹⁸ Intok inime'e junuen, jume' Krijtota majtim am bwiseka, jum yee e'etawa'po am eta'atebok.

¹⁹ Taa junama'a, Liojta betana ankeles, tukaapo jum bem eta'impo jume' pueetam am etaporiaka, intok junama'a yeu am tojak, intok:

²⁰ —Te'opou sajaka, eme'e junama ju'u yoemratau, si'imeta inia bemelaka, jiba yuu jiapsiwamta betana, ameu a' teuwaane —ti ameu jiiak.

²¹ Inika'a jikkajakai, yokoriapo bempo ketwoo su, jum te'opou yajaka yee majta japtek.

Imin intok ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe intok jume' aamak ama aneme, inime'e, si'ime jume' junama'a Ijra'el yoemratau yo'oraata nau tojjaka intok inime'e, juname'e yee e'etawa'u am nu'uneeme aman bittuak.

²² Taa junako jume' ya'uraapo tekiaka yee suatuawame aman am eta'iu yajakai, ka ama am teak. Intok inime'e junak nottek.

²³ Intok:

—Ama bem eta'ita yuma'isi pattita te a' teak. Intokjume' ama am suame, ama pueetata bichapo ja'abweka am suuan. Taa junama'a itepo etapoka intok ama kimukai, kaabeta ama teak —ti jiaikai.

²⁴ Junako ju'u te'opopo tekiakammeu yo'owe, intok ju'u, jume' ya'uraapo tekiaka yee suatuawammeu yo'owe, intok jume' te'opopo tekiakame, inika'a jikkajakai, inime'e, jaisa tua chupnee si'ime ini'i ti naas nau jiaan.

²⁵ Jiba junama'a lautipo, senu ama yepsak, intok ini'i:

—Wame'e jum yee e'etawa'u enchim eta'ateboka'um, te'opopo aneka, juka' yoemrata majta —ti ameu jiaik.

²⁶ Junak intok ju'u yee suatuawammeu yo'owe, ini'i, jume' ama ya'uraapo tekiakammak sikaa, juname'e aman am nu'uka. Taa kaachin am yaakai, ju'u yoemra betana emo mamaasuna'ati eaka majjaekai.

²⁷ Aman am nu'upawako, jum ya'uraata ane'epo nasuk am ja'abwak. Intoko ju'u te'opopo tekiakammeu che'a yo'owe inimmeu:

²⁸ —Itepo te, ju'u Jesujta betana weyemta tua ka intok enchim yee a' majtane' betchi'bo, te kutti emot nesaulaa. Eme'e intok che'a juni'i aayuk. Eme'e intok inim bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po enchim majta'uta, kaabeta yeu be'eeka, si'imekut naas a' teuwaari. Intok eme'e, inika'a o'outa

a' me'ewaka'uta, itom a' me'aaka'a benasia a' teuwaabae —ti ameu jiiak.

²⁹ Junako ju'u Peeo intok jume' wate Krijtota yeu pu'arim iniau:

—Itou utte'a, emo bepat, Liojta bat itom nok jikkajinee'uta.

³⁰ Ju'u bat taewaimmet itom yo'owasuka'ummeu Lios, aapo, juka' Jesujta, jiba juka' kuuset a' poponaka enchim me'aaka'uta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak.

³¹ Ju'u Lios intok, aapo'ik, aamak yo'otaka a' annee'uta intok si'imeku a' yo'o ya'arika intok yee a' jinne'une' betchi'bo, yeu a' pu'ari, junuen inim juka' Ijra'el yoemrata, ka tu'ik betana au a' temaeka intok bem ka tu'uwa ya'arimmet junuen am jiokoitune' betchi'bo.

³² Jiba inia yeu sikamta betana, itepo ju'uneaka te a' lutu'uriate. Intok ju'u Liojta tu'u jiapsi, Liojta, jume' a' nok jikkajame amet jiapsituari, juna'a yee aet ju'uneetua —ti ameu jiiak.

³³ Junak ju'u ya'uraa, inika'a jikkajakai, tu'isi o'omtek intok inime'e su'abaaen.

³⁴ Taa junama'a junae ya'uraata nasuk, senu paiseeo, Kamali'el ti teaka, ini'i, Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame, junama'a si'imem betana yo'oriwame ama aanen. Aapo, kikteka intok jume' Krijtota yeu pu'arim, chubala junama yeu am bittua tebok.

³⁵ Chukula aapo, ju'u ya'uraatau:

—Eme'e, inim Ijra'el yoemra. Inime'e o'owim jachin enchim ame tana ea'u betana aet em emo suua —ti ameu jiiak—.

³⁶ Eme'e ju'u Teuraaj teamtau waatine, jaibu ili binwatuko, ini'i au che'ewareka ka kia beja au yoeme'eti jiaka yeu siika. Inika'a intok o'owim, jumak naiki sienta taka a' sualeka, aamak eak. Taa ini'i me'etuk. Jume' intok aamak eame, inime'e na'ikimtuk. Intok junama'a si'ime lu'utek.

³⁷ Che'a chukula intok, junak yoemrata tea ji'ojtewaka taewaimmet, ju'u Juuras, bwiaraa Kalilea' tea'po joome au che'ewareka yeu siika. Inika'a ket juebenaka aamak eak. Taa ini'i ket me'etuk, intok si'ime jume' aamak ea'um na'ikim sajak.

³⁸ Inia betchi'bo san inime'e o'owim, ka ameu suuaka am su'u tojine. Bwe'ituk ini'i bem weetuaka intok bem yee majta'u, kia inim jiapsame betana weye'eteko, kaita'po tawaka, lu'utine.

³⁹ Taa inika'a, Liojta betana a' weyeo, eme'e kaachin au annee. Aet em mammatene, ji'obek juni'i, Liojta mak nassuame benasi machika yeu katne —ti ameu jiiak.

⁴⁰ Junama'a si'ime, ameu a' teuwaaka'u mak eaka a' mabetak. Junak intok jume' Krijtota yeu pu'arimmeu chaae teboka intok am bepsu teboka intok bempo, inime'e ka intok naa buusti Jesujta betana weyemta bem yee a' majtane' betchi'bo amet nesaweka intok chukula am su'u tojak.

⁴¹ Jume' Krijtota yeu pu'arim, junama'a ya'uraa ane'epo betana yeu sajak intok bempo tua alleakan, bempo, yo'owe Jesukrijtota mak bem eaka jiapsa' betchi'bo, junuen tiusi intok jiokot bem emo bichaka'u betchi'bo.

⁴² Intok bempo, bichau bicha, ka a' su'u tojaka, yee majtan. Intok chikti ta'apo jum te'opopo in-

tok jo'arammet kateka, Jesujta a' Krijto tuka'po a' lutu'uriaten.

6

Jume' tekilta maknaame, woo busanika yeu pu'awak

¹ Jiba juname'e taewaimmet, junama'a jume' Krijtota soal sakame che'a juni'i juebenaekai, jume' rieeko nokta nokame, inime'e, jume' ebreeo nokta nokame jitat am beje'eka nok japtek. Juname'e, rieeko nokame bempo'im betana jume' jamut jokoptuim, junama'a chikti ta'apo, bwa'amta na'ikimtewaaao, ka yuma'isi am mimikwa'a ti jiaikai.

² Junako jume' woj mamni ama woika Krijtota yeu pu'arim junama'a si'ime jume' Krijtota sualeme nau tojaka intok inimmeu:

—Ka tu'ine, itepo juka' Liojta betana nok lutu'uriata itom yee majta'uta su'u tojaka intok junuen juka' bwa'amta yetet na'ikimtwamtat itom ito temainaa'u —ti ameu jiiak—.

³ Inia betchi'bo Krijtopo itomak werim, eme'e emo nasuk, woo busani o'owim, inime'e a yoem eiyaatume intok koba susuakame intok Liojta tu'u jiapsi yuma'isi a' nok jikkajaka jiapsame yeu pu'aka, intok inia weemta betana inika'a am tekil makne.

⁴ Itepo tee bichau bicha Liojtau bicha nokwamta weetuaka intok Liojta betana nok lutu'uriata yee majtabae, ti ameu jiiak.

⁵ Junama'a nau aneme si'ime inika'a ameu teuwaawakamta a' tu'ureka intok bempo junak juka' Teban teamta ama yeu pu'ak, inika'a tu'isi

Liojtat yoem eaka intok Liojta tu'u jiapsita tu'isi a' nok jikkajaka jiapsamta. Intok juka' Jeripe' teamta, intok juka' Rookoro' teamta intok juka' Nikanoor teamta intok juka' Timoon teamta intok juka' Parmenaj teamta intok juka' Nikolaaj teamta, ini'i, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po jometaka intok che'a bat naataka aapo jume' juriom junuen Liojta a' sualeka bem joa'uta, junamemak a' sualekame, inime'e ama yeu pu'atuk.

⁶ Chukula inime'e, jume' Krijtota yeu pu'arimmeu nau tojiwak. Bempo, inime'e, ame bepa mamtek Liojta betana tu'ik ame tana waatakai intok ket jiba junuen, Liojtau bicha am nokriakai.

⁷ Liojta betana ju'u nok lutu'uria, si'imekut teuwaawaka سوالوان. Intok jume' Krijtota soal sakame jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po, che'a juni'i bepa bu'uurean. Intok junama'a jume' te'opopo tekiakame ket juebenaka Krijtota sualeka a' mabet sakan.

Juka' Teban teamta bwijwaka'po

⁸ Ju'u Teeban, ini'i, a' joa'ut Liojtat eame intok Liojta betana tu'ik weyemta a' joakai, aapo junuen, ju'u yoemrata nasuk ka a joo tu machik intok machilaata tu'ik jooan.

⁹ Junako waate, senu bwe'u karipo juriom nau emo totoja'po, junama'a jume' Ka tekoka jiapsame ti emo teuwaame ama nau yaaja'po, inime'e intok waate, bwe'u jo'ara Sireene' tea'a betana joomem, intok bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana, intok bwiaara Siliisia' tea'a betana, intok bwiaara Aasia' tea'a betana joomem, inime'e Tebanta mak nok nassua japtek.

¹⁰ Taa juname'e ka a' beje'eka aanen bwe'ituk aapo, Liojta betana tu'u jiapsie aniawaka junae suawaka nookan.

¹¹ Junako inime'e, watem beje'etuak, junuen, juname'e Moiseejtuka'uta intok Liojta beje'eka ka tu'ik nokamta ti a' jikkajilaa ti bem jiune' betchi'bo.

¹² Inien inime'e ayuka, junama yoemrata intok junama'a yoemratau yo'oraata intok jume' Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame ka yanti eewamta inime' nasuk yaak. Inime'e, seej chukti Tebantau yajaka a' bwisek intok bempo, ju'u bem yo'o ya'uraatau yeu a' tojak.

¹³ Juname'e ket, watem aapo'ik beje'eka, ka lutu'uriata nokneeme jaiwak. Inime'e intok:

—Ini'i o'ou, ka nok yaateka, inika'a itom bwe'u te'opota itom eiyaa'uta intok Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim beje'eka ka am yo'oreka jaana jiia —ti jiame—.

¹⁴ Itepo tee, inika'a: “Ju'u Jesus, ju'u Nasaret tea'po joome, inika'a Liojta bwe'u te'opota a' tatapnee intok juka' Moiseejtuka'uta itom majtaka'uta au joiwalataka itom joa'uta, ta'abwisi a' ya'ane”, ti jiamta tee a' jikkajilaa —ti jiame.

¹⁵ Junak intok ju'u junama ya'uraa intok si'ime wame'e junama jokame, inime'e, juka' Tebanta a' bitchukai, a' pujbawata, Liojta sawe'uta ankelejta benak pujbakamta bichak.

7

Jum Teban teamta au nokria'po

¹ Junako ju'u te'opopo tekiakammeu yo'owe, juka' Tebanta:

—Jaisa lutu'uria ja'ani si'ime ini'i —ti au nat-temaek.

² Aapo intok:

—Nele benasi inim yoemem, intok eme'e itom yo'owam benasi itom eiyaa'um, nee jikkajine. Ju'u che'a bepa yo'orisi machika itom yo'owa Lios, bat taewaimmet itom yo'owa tuka'uta Apra'am teamta, junak bwiaaraa Mesopotaamia' tea'po a' jiapsaka intok ketun kee aman bwe'u jo'ara Aran tea'u a' jo'ateo, aapo au yeu machiak —ti ameu jiiak—.

³ Intok aapo ju'u Lios, junau: “Inika'a bwiaaraa intok inim em wawaim am to'o sika intok imin ta'abwi bwiaaraa in enchi tejwaanee'u bicha weene”, ti au jiiak.

⁴ Junako ju'u Apra'am tuka'u junama bwiaaraapo, senu takana, Kal team ti tea'a betana, yeu sika intok omot bwe'u jo'ara Araan tea'u yepsaka ama jo'atek. Chukula, ju'u a' achaiwa a' yo'owa a' mukuko, ju'u Lios, juka' Apra'amta inim bwiaaraa, i'an enchim jiapsa'po a' tojak.

⁵ Taa inim bwiaaraapo, chukula au tu'ika a' bitnee'uta, tua kaita au na'ikiak. Intok bwiata a' jo'ane'po kia ilitchik juni'i ka a' miikak. Taa chukula junae betana a' bittuanee'uta au a' na'ikiak. Intok aapo'ikut chukula jume' a' yoemiammeu a' tawanee'uta a' tejwaak. Junuen junakriapo taewaimmet aapo'ik Apra'amta ka a' yoemiako juni'i.

⁶ Ketchia ju'u Lios, jume' aapo'ikut yeu katriam juname'e omot ka bem bwiaaraapo am jiapsine'eti jiiak. Intok junama, naiki sientu wasuktiammeu

tajtia, jinurim benasi, utte'apo am tekipanoatu-awaka intok tua jiokot emo am bitne'eti jiiak.

⁷ Ketchia ju'u Lios iniau: “Inepone, junaka'a ta'abwi yoemrata utte'apo ame betchi'bo enchim tekipanoatueeme, am ya'uraa bittuanee intok chukula bempo em yoemra, junama'a yeu katnee intok a'abo inim bwiaaraapo yajaka, in am joo i'a'uta joaka intok nee nak yo'oreka jiapsine”, ti au jiiak.

⁸ Ju'u Lios, Apra'am tuka'utamak jita tu'ik au chupne'eti jiaka, senu lutu'uriata aamak yaak. Intok jiba junae lutu'uriau waati betchi'bo, juka' sirkunsision teamta a' ya'ane' betchi'bo aet a' tejwaak. Inia betchi'bo, junak, juka' a' usiwa Isaak teamta yeu tomteko, ju'u Apra'am junaka'a a' woj naiki taewaeo, a' sirkunsiraaroak. Intok ju'u Isaak teame juni'i, chukula, juka' Jakoop teamta u'useka, jiba junaen a' yaak. I'i Jakoop teame juni'i ket, chukula, woj mamni ama wooim yoemiaka, jiba junaen am yaak. Inime'e chukula kateme junen, jume' woj mamni ama woika, ka nanau machi yoemra, Ijra'el tuka'uta betana kateme ti ta'eewame, juname'e, inime'e yo'owasuka'um tukan.

⁹ Inime'e, ju'u Jakoop tuka'uta yoemiam, ket inime'e itom bat naataka yo'owasuka'um tukame, inime'e, bem saila, Josee' teamtat kopteka, intok inime'e, aapo'ik mekka bwiaara Ejipto' tea'u bicha a' weiyaana' betchi'bo, watemmeu a' nenkak. Taa ju'u Lios, Josee' teamtamak tuka, a' anian.

¹⁰ Intok si'imekut tua jiokot au a' bichaka'ut, kaita a' juiwane' betchi'bo, utte'ata aet autuak. Intok ket koba suawata aet autuak. Intok junuen

junama'a bwiaraa Ejipto' tea'po ju'u che'a yo'o ya'ari, Paraon teamta betana tu'isi a' bittune' betchi'bo. Ini'i intok, juka' Jose' teamta, junama bwiaraa Ejipto' tea'po, intok kia junama, jiba aapo'ik ju'u che'a yo'o ya'arita a' jo'aapo aukamtau a' yo'o yaak.

11 'Chukula junak junama'a Ejipto' bwiaraa' tea'po intok Kanaan bwiaraa' tea'po, si'imekut tu'isi tebaatuk intok tua jiokot emo bitwak. Jume' intoko itom che'a bat yo'owasuka'um, bem bwa'anee'uta ka jak a' tettean.

12 Taa junak ju'u Jakoop, bwiaraa Ejipto' tea'u, tiikom ju'uneiyaaka, jume' a' yoemiawam, jiba jume' che'a bat itom yo'owasuka'um aman am bittuak. Inim, junak bempo ke'esam aman noiten.

13 Taa chukula bempo'im wosa aman noiteo, ju'u Josee' teame, jume' a' saiwammeu aapo'ik juna'atuka'po am ta'atuak. Intok junuen ju'u ama bwiaraapo che'a yo'o ya'ari, Joseeta jita yoemrata betana a' weye'po ju'uneak.

14 Junako ju'u Josee, a' achaiwata a' yo'owa Jakoopta intok si'ime jume' aamak jo'aakame, intok bem yoemiam, aman au am nu'upa nesawek. Inime'e intok si'ime nau, baji taka ama woj mamni intok ama mamniakan.

15 Junuen yeu sika'apo san, ju'u Jakoop tuka'u, bwiaraa Ejipto' tea'u sika, aman jo'atek. Junama chukula aapo muukuk. Intok kia junama ket si'ime jume' che'a bat itom yo'owa suka'um juni'i ama kokkok.

16 Inia aapo'ik betana ju'u a' taka tawakame, che'a chukula, jo'ara Sikem tea'u tojiwak. Intok junaman, kau tejpo teta wojo'oria ya'ariapo, ju-

nama'a Apra'amtuka'uta, tosai tomie senu Amor teamta yoemiammeu jum jo'ara Sikem tea'po a' jinulaatuka'po, junaman ma'atuk.

¹⁷Junako, Liojta machilaae senu lutu'uriata tua Apra'amtai a' chupne'eti jiaka a' ju'uneiyaatuari, tua abe a' chupeo, junaman bwiaaraa Ejipto' tea'po ju'u Ijra'el yoemra tua bepa bu'uureak.

¹⁸Junako, jum Ejipto bwiaarapo, senu ta'abwika aman che'a yo'o ya'atuk. Ini'i, Josee tuka'uta a' jabetuka'ut ka ju'uneakai.

¹⁹Ini'i che'a yo'o ya'ari, bemelasi ama yejtekame, juka' ito benasi yoemrata bai ta'aaka intok juname'e jiokot ka tu'isi am bichak. Intok jiba inime'e jume' che'a bat itom yo'owasuka'um junuen jume' usekame, bem ou yoemiam ju'ubwa yeu tomteme, am kokkone' betchi'bo, utte'apo, mekka am totojituakai.

²⁰Jiba junuen juname'e taewaimmet ju'u Moises yeu yoemtuk. Ini'i intok tutu'uli usitukan. Intok inika'a, a' yo'owawam bem jo'apo, baji metpo a' uju'uuk.

²¹Junak intok, inika'a a' yo'owawam utte'apo mekka a' tojituawako, jiba junama Ejipto' tea'po, ju'u che'a yo'o ya'arita maara, a' tojiwaka'u a' teaka, a' nu'uka intok inika'a, aapo'ik a' asoakamta benasi a' yo'oturiak.

²²Jiba inia betchi'bo ju'u Moiseejtuka'u, junama'a, si'imeta juka' Ejipto bwiaaraapo yoemrata ta'aaka ju'uneiyaa'ue, inia majtaituk. Intok ini'i, tua yo'o'utte'akan. Si'imeta a' teuwaaka'ut intok a' joa'utchi juni'i.

²³'Junak chukula, aapo jaibu woi taka wasukteka beja, aapo ini'i Moises, junama jume'

ale benasi yoemem, jume' ijra'eliitam teammeu noitibabaek.

²⁴ Junama'a Ejipto' tea'po jometa seenuk, juname'e ale benasi yoemra betana senuk jiokot a' joamta bichak. Junuen junaka'a a' jinne'ubaeka intok a' jujutriabaeka, ju'u Moisees, junaka'a Ejiptopo jometa me'aak.

²⁵ Bwe'ituk aapo junuen jume' ale benasi ijra'eliita yoemem, Liojta aapo'ik ameu bittuaka, junama am jinne'unee'ut am ju'unee machian. Taa bempo ka junuen a' mammatek.

²⁶ Juchi yokoriapo ju'u Moisees juchi aman weamaka, junama'a nanancha ijra'eliita yoemem nau nassuame teak. Intok inime'e, aapo ka nau nassua i'aka, inimmeu: “Eme'e, nanancha ijra'eliita yoememtaka, jaisaaka eme'e nau nassua”, ti ameu jiiak.

²⁷ Junako, juka' aamak ama anemta jiokot a' joame, Moiseejta yu'aaka, intok: “Jabesa enchi itom em nau tu'utene' betchi'bo, itou enchi yo'o yaak”, ti jiiak.

²⁸ “Jaisa empo nee ket me'ebae ja'ani, tuka juka' inim Ejiptopo yoemta em me'aaka'a benasia”, ti au nattemaek.

²⁹ Inika'a jikkajisuko ju'u Moisees, junama'a tawa majjaeka intok, omot bwiaraau, Marian tea'u bicha siika. Junama'a, ka ama jometaka juni'i, ama jo'aaka intok ama jubeka, woim u'usekan.

³⁰ 'Woi' taka wasuktiam simsuka aet chukula, mekka se'e pa'akun, senu kawi, Sinai' tea'u ka mekkaa, junama'a a' aneo, Liojta sawe'u ankeles, senu juya teaka beete'po aapo'iku au yeu

machiak.

³¹ Juka' Liojta betana ama a' bicha'uta, tua a' suum eiyaak. Taa junak, junama'a che'a tu'isi a' bitbaeka au ruktekai, aapo, achai Liojta betana jiawaita jikkajak:

³² “Ineponee juna'a, wame'e che'a bat em yo'owasuka'um Lios. Ineponee Apra'amtan, intok Isaaktan intok Jakooptan Lios”, ti au jiiak. Junako ju'u Moisees, majjaeka au yooan. Intok aapo tua ka intok a' bitbaek.

³³ Ju'u achai Lios intok aapo'iku: “Emo bocha yecha”, ti au jiiak. “Bwe'ituk bwia i'an em weeka'po, neu a' na'ikiarituka'a benasi a' yo'orine”, ti au jiiak.

³⁴ “Ineponee jum bwiaara Ejipto' tea'u juka' in yoemrata in yeu pu'ari, jiokot am ane'uta nee a' ju'uneiyya. Bem jiokot jiaka neu noka'uta, nee a' jikkajilaa. Intok inepo junae betana am jinne'ubaeka, a'abo ko'om yebijlaa. Nemak weene, bwiaara Ejipto' tea'u ne enchi bittuabae”, ti au jiiak.

³⁵ 'Junuen, bempo'im junaman juka' Moisee-jta ka a' mabetlamtuko juni'i, intok juname'e: “Jabesa enchi itou yo'o ya'ari, intok itom enchi nau tu'utene' betchi'bo”, ti au jiulatuk juni'i, ju'u Lios junammeu a' yo'o yaaka intok junama'a bem am jinne'une' betchi'bo ameu a' bittuak, juka' ankele-jta, jum juya beete'po aapo'iku au yeu machiakamta a' sawakai.

³⁶ Ini'i Moisees, juna'a ju'u, jume' che'a bat itom yo'owasuka'um, bwiaara Ejipto' tea'po yeu am nuk sikame. Intok jiba aapo, jiba junama bwiaaraapo, intok jum bwe'u se'e pa'aku, intok

Sikii bawe' tea'po, junama'a, woi taka wasukti-ammeu tajtia ka a joo tu machik intok machilaata yaakame.

³⁷ Jiba ini'i Moisees juna'atuk, ju'u, ju'u Ijra'el yoemratau: “Ju'u Lios, chukula, jiba inim enchim yoemrata nasuk, emo betana seenuk, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teuwaamta emou a' bittuane, jiba aapo'ik nee emou a' bittuaka'a benasia. Junaka'a, ala eme'e a' nok jikkajine”, ti ameu jiame.

³⁸ Ketchia jiba ini'i Moisees, aapo, mekka bwe'u se'e pa'ariau, juka' bu'uuraata nasuk, intok kawi Sinai' tea'u, Liojta betana ankelejta aamak nokakamta mak, intok jiba jume' che'a bat itom yo'owasuka'ummak aneme. Intok jiba aapo, Liojta betana nokim, jiba yuu jiapsiwamta weiyaamta itou a' teuwa betchi'bo a' ju'uneiyaatuawakame.

³⁹ 'Taa inime'e che'a bat naataka itom yo'owasuka'um, ka a' nok jikkajibaek. Ala bempo omola a' tawaaka, intok bwiaraa Ejipto' tea'u juchi nottibaen.

⁴⁰ Junak bempo, Aaron teamtau: “Jitae jume' itom yo'orinee'um, juname'e ito pat kateka, bo'ot itom anianeeme itom am ya'ariane. Bwe'ituk itepo tee, Moiseejta, bwiaraa Ejipto' tea'po itom yeu nuk sikamta, jakun, a' tawaka'ut, te tua ka ju'unea”, ti au jiian.

⁴¹ Junako inime'e, jita bem yo'orinee'uta, beseota benak yaak. Chukula intok a' yo'ori betchi'bo, naikim wokekame a' su'ariak. Intok inime'e, junaka'a bempo bem maammea ya'ari betchi'bo alleak.

⁴² Junak intok ju'u Lios, ka intok am aniaka am koptak. Intok aapo, teekapo jume' chokim bem yo'orine' betchi'bo am su'u tojak. Bwe'ituk jiba jum Liojta betana jume' chukula yeu weenemta teuwaamta, bem ji'osia ji'ojteimpo:

Jaisa tua eme'e inim Ijra'el yoemra, jume' naikim wokekame su'aka enchim ne yo'oribae' betchi'bo,

Woi taka wasuktiampo tajti jum bwe'u se'e pa'akun aneka, juname'e am su'ak ja'ani.

⁴³ Ka junueni.

Ala eme'e, enchim kate'u bicha juka' enchim ya'arika enchim yo'oree'uta,

Molok teamta lona kari ama a' kateka'u,

Intok juka' chokita enchim ya'arika enchim yo'oree'uta, Rimpan teamta,

Inime'e emomak am nuk weiyaan.

Jiba jita benaka am yo'oribaeka enchim ya'arim.

Jiba inia betchi'bo, inepone, enchim tua jometaka enchim bwiaraa betana, senu bwiaraa Babiloonia' tea'po,

Che'a wa'am bicha nee enchim bittuane, ti jiia ju'u achai Lios.

⁴⁴ 'Jum bwe'u se'e pa'aku rejtekai, jume' che'a bat naataka itom yo'owasuka'um, juname'e juka' lonae bem kari ya'ari'po, jume' wooi bweka tetam, Liojta woj mamni nesaurim amet ji'ojteim, ama wajiwa am jijipuen. Ini'i kari ya'ari, jiba Liojta juka' Moiseejtuka'uta ya'asaeka'a benasia, junak aapo'ik junuen machik a' ya'ane'e'u betana a' tejwaaka aapo'ik a' bichaka'po benasi ya'atuk.

⁴⁵ Wame'e che'a bat naataka itom yo'owasuka'um, inika'a lona kari ya'arita, bempo

aamak taawak. Intok chukula wame'e, ju'u senu Josue' teamta mak bo'o joakame junako bempo wate yoemrata, juname'e bem bwiata ameu a' yo'okai, inime'e, Liojta am aniaka' betchi'bo, juka' bwiata ameu a' tawane' betchi'bo, juname'e ama yeu sajaka junak bempo inim bwiarau amemak a' weiyaan. Ini'i inien tuk, Labiituka'uta taewaim aapo'ik amet a' jiapsa'u tajtia.

⁴⁶ Ini'i, ju'u che'a yo'o ya'ari Labii tuka'u, ju'u Lios ae betana alleaka aapo che'a bepa yuma'isi au tu'ik a' bittuak. Intok aapo ket kari, aapo'ik Liojta, juka' Jakoop tuka'uta yo'oreka'uta, junama jak a' ya'aria betchi'bo, Liojtau bicha nookak.

⁴⁷ Taa ju'u, inika'a Liojta ama yo'orinaa'uta karita, ju'u a' yaakame, chukula ju'u a' yoemia ju'u Salomon tuka'u juna'atuk.

⁴⁸ Taa junuentaka juni'i, ju'u Lios teekau jiapsame, aapo ka inim jabeta betana kari ya'aripo jiapsa o'oben. Bat naataka seenuk, Liojta betana ju'uneetuawaka chukula yeu weenemta teuwaamta a' jiaka'a benasia:

⁴⁹ Ju'u teeka juna'a, ju'u che'a yo'otaka nesaweka in aet kateka'u benak.

Ini'i intoko bwia, jiba jita in aet wokeka kateka'u benakai, ti jiia ju'u achai Lios.

Inien san eme'e kaachini inim, jitaee nee a kaateri-ane, ti jiia.

Oo intok kia jak inim in yum jo'enee'u juni'i, ka neu utte'a.

⁵⁰ Jiba ineponnee juna'a, ju'u, bwiata, teekata intok si'imeta ju'unaktekame, ti jiia ju'u achai Lios.

⁵¹ 'Eme'e jiba inien namakak jiapsek. Intok eme'e, jiba jume' ka Liojta soal ta'aame benasi juka' lutu'uriata ka jikkajibae intok kaita sualekai. Eme'e, jiba juka' Liojta betana tu'u jiapsita beje'eka, ka aamak ea. Jiba eme'e, jume' enchim yo'owasuka'um bebena —ti ameu jiiak—.

⁵² Jume' che'a bat naataka enchim yo'owasuka'um, bempo jume' Liojta betana ju'uneetuawaka chukula yeu weenemta teteuwaa'um, kaabeta be'aaka, si'imem jiokot emo am bittuak. Bempo bat naataka, jume'e, juka' si'imeku lutu'uriata bo'o jooriaka jiapsamta, inim a' yebijnee'uta a' teuwaakame, am su'ak. Intok i'an aapo'ik inim a' yepsako, eme'e a' bwiseka intok a' me'aak.

⁵³ Eme'e jiba juka' Liojta betana nok lutu'uriata a' nesaurim, jume' ankelesim emou tojita matetakai, ka a' nok jikkaja —ti ameu jiiak.

Jum Teban teamta me'ewaka'po

⁵⁴ Junako bempo inika'a ameu a' teuwaawakamta jikkajakai, intok inime'e, Tebantau tua omten kia emo tam kumekai.

⁵⁵ Taa ju'u Teeban, Liojta tu'u jiapsie yuma'isi aet anakai, teekau jikau bitchuka intok aapo junaman Liojta betana machilaata intok ket Jesujta, achai Liojta batatana au weyekamta bichak.

⁵⁶ Junak aapo:

—Ake'em a' bicha. Teekau nee, ju'unakkiachisi machilaata bicha, intok ketchia juka' inim ito benasi yoem tuka'uta, Liojta batatana au weyekamta ne bicha —ti jiiak.

⁵⁷ Taa bempo tua ka a' jikkajibaeka, emo naka pattak, intok tua kusisi chaaeka intok si'ime au tenneka a' bwisek.

⁵⁸ Intok inime'e, junama'a bwe'u jo'arapo yeu a' nuk sajaka intok juname'e a' maaa japtek. Intok jume' junuen a' me'ena' betchi'bo aet nesaweme, inime'e, bem bepa tajo'oreka'um, senu ju'ubwa yo'otume, Saulo'oti teaka'utau am jo'ariakan.

⁵⁹ Intok junama'a ketun bempo'im a' maaaa, ju'u Teban teame Liojtau bicha nookak:

—In yo'owa Jesukrijto, in jiapsi nee em mampo a' su'u toja —ti jiakai.

⁶⁰ Chukula tonommea kikteka, intok kusisi chachaeka intok:

—Achai Lios, inika'a ka tu'ik bem ya'ari betchi'bo, ka aet am ya'uraa bittuane —ti jiiak.

Inika'a teuwaasuka, muukuk.

8

Juka' Saulo' teamta, jume' Krijtota sualeme ka tu'isi bicha'po

¹ Ju'u intoko Saulo' teame, inika'a a' me'ena'uta, junuen a' me'aakammak ean.

Jiba junae taewait naateka, jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po Krijtota sualeme, tua jiokot bit japteak. Junama'a juname'e, jume' bwiaaraa Jurea' tea'u bicha intok bwiaaraa Samaaria' tea'u bicha yeu na'ikimtuk. Kia jume' Krijtota yeu pu'arim jiba junama'a Jerusalenpo tawakai.

² Junama'a waate, Liojta tua yo'ori ta'aame, inime'e juka' Tebanta ma'ak. Intok inime'e ae betchi'bo tua siokakai.

³ Junako junama'a ju'u Saulo' teame, jume' Krijtota sualemmeu suan am lu'utabaekai. Intok ini'i, jo'araat weyen junuen jume' o'owim intok kia am jaamuchim tuk juni'i, yeu am wikeka intok junuen inime'e, yee e'etawa'u am bittuabaekai.

Jum Samaaria bwiaraa' tea'po, Krijtota nok lutu'uriata a' majtawaka'po

⁴ Taa junuen intok, jume' junama bwe'u jo'araapo Jerusalem tea'a betana yeu na'ikimtukame, inime'e bem kate'ut si'imekut Krijtota betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaa sakan.

⁵ Inime'e betana ju'u seenu, Jeriipe' teakai, bwiaara Samaaria' tea'po, senu ili ka bwe'u jo'arau sika intok junama'a yoemrata, Krijtota betana yoemratau nok taitek.

⁶ Junama'a ju'u yoemra nau yaajan, intok si'ime, juka' aapo'ik Jeriipe' teamta ameu a' teuwaa'uta, a' mamenteka a' jikkajan. Intok ketchia, inime'e, ka a joo tu machik machilaata a' joa'uta bichan.

⁷ Bwe'ituk junama'a juebenaka jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsekame, inime'e junae betana tu'irean. Juname'e ka tu'i jiapsim intok, inime'e jikot emo bichammet, kusisi am chachaituaka amet yeu kateka am su'u tojan. Intok junama ketchia juebenaka, ka emo taka yekame intok ketchia wame'e wokpo lolo'im tu'irean.

⁸ Inien weyeka san junama'a ili bwe'u jo'araatchi, aapo'ik ane'epo, junama yoemrata nasuk tua alleewan.

⁹ Taa junama'a ket, senu Simoo' teaka ama jo'aakan. Ini'i junen, che'a bat naataka junama'a ili jo'araapo, juka' ama yoemrata, ju'u ka tu'ik yee

bai ta'aawamta a' ta'aa'ue, suum watchisi machik joaka, intok au yo'ori teboka.

¹⁰ Junama'a, jume' che'a iilitchimpo naateka, jume' ama che'a yo'owemtaka juni'i, si'ime, tua a' sualeka a' jikkajan. Intok inime'e:

—Ini'i o'ou a' joa'u, Liojta a jita joa'ue a' jooa —ti jiiian.

¹¹ Inika'a bempo a' sualen, bwe'ituk ini'i, binwatuk naateka, ka tu'ik yee bai ta'aawamtae, tua binwatuk naateka am bai ta'aariakan.

¹² Taa junak inime'e, bempo juka' Jeriipeta, Liojta teekau che'a yo'otaka a' kateka'u betana lutu'uriata intok yo'owe Jesukrijtota lutu'uriapo, Liojta betana yeu pu'aritaka a'abo a' bittuarituka'po ameu a' teuwaawao, bempo a' mabetaka, Krijtota sualekai, o'owimtaka intok jaamuchim-taka chiktia, emo bato'owaa tebok.

¹³ Intok junama'a, jiba ju'u Simoo' teame juni'i a' sualeka intok ket bato'owaawak. Intok aapo a' ea'po, Jeriipe' teamtamak naas wee taitek. Intok ini'i, waka'a, Liojta a jita joa' betchi'bo, tua ka a joo tu machik intok juka' machilaata joowamta bichakai, tua a' suum eiyaan.

¹⁴ Chukula intok, jume' Krijtota yeu pu'arim aman bwe'u jo'ara Jerusalenpo ane'um, bwiaara Samaaria' tea'a betana joomem Liojta betana juka' nok lutu'uriata bem a' mabetaka a' sualeka'po ju'uneiyaaka, juka' Peota intok juka' Joanta junaman am bittuak.

¹⁵ Inime'e intok junak aman yajakai, junama'a Samaaria bwiaaraapo Krijtota sualeme, junuen juka' Liojta tu'u jiapsita amet an betchi'bo, Liojtau bicha am nokriak.

16 Bwe'ituk inime'e betana kee jabe juka' Liojta tu'u jiapsita a' mabetan, inime'e wepulsi yo'owe Jesukrijtota sualeka jiba bato'owaarim tukan.

17 Junako ju'u Peeo intok ju'u Joan, inime'e Krijtota sualemmet mamteka intok junuen inime'e juka' Liojta tu'u jiapsita a' mabetakai.

18 Junako ju'u Simoon, junuen jume' Krijtota yeu pu'arim, inime'e inimmet mamteko juka' Liojta tu'u jiapsi juname'e a' mabetame bichakai, aapo tomita am makbaen,

19 junammeu:

—Eme'e inika'a utte'ata enchim jipue'uta net ket a' autuane. Junuen junak jabeta juni'i, junaet in mamteka'uta, junaka'a juka' Liojta tu'u jiapsita a' mabetne' betchi'bo —ti ameu jiiak.

20 Junak intok ju'u Peeo iniau:

—Empo em tomimak ka tu'ikun bicha na'ikiatune. Bwe'ituk inien juka' Liojta yee mika'uta, tomie a jinutu ti em ea' betchi'bo —ti au jiiak—.

21 Empo inile benaka itom bo'o jooria'po, kia ili juni'i ka iniau lutu'uriak. Bwe'ituk empo, Liojta bichapo ka aamak eaka ka tu'isi jiapsa —ti jiiak—.

22 Inien inika'a Liojta bichapo ka tu'ik em jiapsa'u betana emo temaika a' koptane. Intok inia betana Liojtau bicha emo nokriane, jumak juni'i inien em eaka'ut aapo enchi jiokoine.

23 Bwe'ituk et ne mammate, inien ama butti jitat em kopte'u. Intok juka' ka tu'ik em joopea'uta, em ka a' su'u toja'u —ti au jiiak.

24 Junako ju'u Simoon, Peotaimmeu:

—Eme'e, Liojtau bicha nee nokriane, junuen inika'a weemta enchim neu aune'eti jia'uta, ka junuen neu a' chupne' betchi'bo —ti ameu jiiak.

²⁵ Chukula bempo junama'a yo'owe Jesukrijtota betana bem ju'uneiyaa'uta intok Liojta betana nok lutu'uriata junama a' teuwaasukai, bempo jume' Krijtota yeu pu'arim, junama'a bwiaaraa Samaaria' tea'po, juebena ili ka bwere jo'arammet, Krijtota betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaasuka intok junak chukula, Jerusalemmeu nottek.

Ju'u Jeriipe intok ju'u, bwiaaraa Etiopia' tea'po joome

²⁶ Iniat chukula, Liojta betana senu ankeles, Jeriipe' teamtau:

—Inim yeu sikaa, luula yejte'u bicha weene, ju'u bo'ot, inim Jerusalenpo naateka, jo'ara Kaasa' tea'u bicha bo'okamtatchi —ti au jiiak.

Ini'i juna'a ju'u bo'o, bweka pa'ariapo aman bo'okame.

²⁷ Ini'i Jeriipe junuen junam bicha yeu siika. Intok bo'ot weyekai, seenuk, bwiaaraa Etioopia' tea'u jometau yepsak. Ini'i eunuuko tukan. Ini'i intok ketchia, yo'oorapo yo'o tekiakan intok junama'a bwiaara Etiopia' tea'po, jamut taka junama'a che'a yo'o ya'ari, Kandaakij teamtau chapti, junae yo'ota tomi ama jipu'uwamta a' suatuawan. Intok ini'i, bwe'u jo'ara Jerusalenpo, junaman Liojta a' yo'ori betchi'bo, aman noitilatukan.

²⁸ Ini'i o'ou, a' bwiaaraau bicha nottika weyen. Intok a' kaba'i karopo yej simeka intok ini'i, bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula

yeu weenemta teuwaamta, Isa'iaj tuka'uta ji'osia ji'ojteim nok simen.

²⁹ Junako ju'u Liojta tu'u jiapsi, Jeriipe' teamta:

—Junae karopo weyemtau a' yebijne' betchi'bo, au rukte'e, junuen a' ju'uneetuak.

³⁰ Intok junak ju'u Jeriipe, buiteka lauti junau ruktekai, inika'a, Isa'iaj tuka'uta ji'osia ji'ojteim nokamta jikkajaka, intok:

—Jaisa empo ju'u em noka'ut ju'uneaka a' nooka ja'ani —ti a' temaek.

³¹ Ini'i yoeme intok:

—Kaachin nee aet ju'uneene, kaabeta senuk ju'uneamta nee a' tejwaa —ti jiiak.

Intok junako, aamak ja'amuka aamak a' yej simne' betchi'bo au nookak.

³² Jum Liojta nok lutu'uria ji'ojteimpo a' noka'u inen ji'ojtei tukan:

Bwalata benasi nu'uwaka me'etuk.

Intok jiba juka' bwala aso'olaata,

Jume' a' boa'ume bichapo ka a' bwabwana'a benasi,

Aapo ket junuen ka au nokriak.

³³ Ka yo'oriwaka jiokot ya'atuk.

Intok aapo'ik aniaka a' nokriame, kaabe tuk.

Tu'ik jiba joaka jiapsan, taa ka tu'ik joamta benasi ya'awak.

Intok jume' aapo'ik betana kateme a' yoemiam tune'eum kaabe tuneemta benasi machian.

Bwe'ituk aapo inim bwiapo a' jiapsa'po me'ewak.

³⁴ Ju'u yo'o ya'uraapo tekiakame, juka' Jeriipetau:

—Tua ne eu ujbwana, ju'u chukula yeu weenemta teuwaame, inim aapo au teuwa ja'ani,

oo senuk ta'abwik betana weyemta teuwaa, nee tejwaane —ti au jiiak.

³⁵ Junako ju'u Jeriipe, jiba junama'a aapo'ik noka'apo, junama'a ji'ojteita au teuwaa taitek, intok aapo, Jesukrijtota betana juka' nok lutu'uriata au teuwaak.

³⁶ Intok junako, bempo, bem kate'ut, senu ba'a maneka'po wa'am katekai, ju'u yo'o ya'uraapo tekiakame, Jeriipetau:

—Im ba'am. Jaisa nee ka a bato'owaatunee ja'ani —ti au jiiak.

³⁷ Ju'u Jeriipe intok junau:

—Empo chikti em jiapsie Krijtota suale'eteko, aa'ee bato'owaatu —ti au jiiak.

Juna'a o'ou intok:

—Yo'owe Jesukrijtota, Liojta betana a' yoemiari tuka'uta nee a' suale —ti au jiiak.

³⁸ Junako bempo, bem ama kate'uta karota kechaka, intok bempo nau junama'a ba'au ko'om sajak. Ju'u Jeriipe intok junama'a a' bato'owaak.

³⁹ Junako, bempo'im junama ba'apo yeu sajako, ju'u Liojta tu'u jiapsi, juka' Jeriipeta seej chukti junama'a omot bicha a' nuk siika. Ju'u intok yo'o ya'uraapo tekiakame, ka intok a' bichak. Taa ini'i tua alleaka bichau bicha bo'o joak.

⁴⁰ Ju'u Jeriipe intok, senu ili bwe'u jo'araa Asooto' tea'u yepsaka ju'uncan. Intok junak aapo, junaman juebena ili jo'arammet weyeka, senu jo'ara, Sesarea' tea'u a' yepsa'apo tajtia, Jesukrijtota nok lutu'uriata junama si'imekut teuwaa simen.

9

Saulo' teamta, Jesukrijtota sualeka'po

¹ Jiba junako, ju'u Saulo' teame, bichau bicha jume' Jesukrijtota sualeme am lu'utapeaka, jiokot bem joowaka, watem su'a tune' betchi'bo ameu suuan. Jiba inia betchi'bo, ju'u te'opopo tekiakam-meu che'a yo'o ya'aritau noitek,

² junau lutu'uriata jipu' betchi'bo, ji'osiata a'awakai, junuen junae, bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u sikaa, jum juriom te'opompo, inime'e Krijtota nok lutu'uriata a' sualeka a' jikkajame ama jaiwaka, intok inime'e, o'owim intok kia am jaamuchim tuk juni'i, am bwiseka, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u am tojaka am eta'abaekai.

³ Taa junak aapo'ik bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u jeela bo'ot ketun a' weyeo, seej chuktia teeka betana tachiria tua utte'aka aet ko'om taobiak.

⁴ Junako ini'i Saulo bwiau ko'om wechek. Intok junama'a, jiawaita:

—Saulo, Saulo, kat neu suua —ti au jiamta jikkajak.

⁵ Junak ju'u Saulo:

—Jabesa empo achai —ti au nattemaek.

Juna'a jiawai intok juchi:

—Ineponee juna'a ju'u Jesus, jiba ju'u em au sua'u, taa empo junuen aneka, empo'e emo jiokot jooa, juka' boejta, kuta bwawik temuka, au ko'okosi a' joa'a benasia —ti au jiiak.

⁶ Junak ju'u Saulo, majjairimmea au yoakai:

—In yo'owa, jitasa empo nee joo i'a —ti au nattemaek.

Ju'u Jesus intok:

—Kikteka, jum bwe'u jo'arau weene. Intok junaman empo tejwaatune, juka' em joonee'uta —ti au jiiak.

⁷ Jume' o'owim, waate Saulo' teamtamak kate'um tua womtilamtaka intok ama ja'abweka ka nookan. Bwe'ituk inime'e, junaka'a jiawaita jikkajan taa kaabeta bichakai.

⁸ Junako ju'u Saulo, chukula junama'a bo'opo kikteka taa ini'i puj remtekai, tua ka bichan. Junuen san jume' waate a' wik sakaka intok junaman bwe'u jo'araa Lamajko' tea'u a' nu'upak.

⁹ Junama'a intok aapo, junuen ka bichaka ama aaneke, ka ji'ibwaka intok ka ba'a je'eekai.

¹⁰ Junama'a Lamajko' tea'po senu Krijtota sualeme Ananiaj teame ama jo'aakan. Iniau ju'u yo'owe Jesukrijto, tenkupo benasi aapo'iku au yeu machiak intok iniau:

—Empo Ananias —ti au jiiak.

Aapo intok:

—Im ne aane in yo'owa —ti au jiiak.

¹¹ Junako ju'u yo'owe Jesukrijto iniau:

—Inim bwe'u jo'arapo, senu aet rejtiwame bo'opo, Lutula bo'oka ti ta'eewa'u empo weene. Junaman intok, senu Juuraj teamta jo'apo, Saulo' teaka, bwe'u jo'ara Tarso' tea'a betana jometa ama a' nattemaine. Bwe'ituk juna'a Liojtau bicha au nokria.

¹² Intok ini'i tenkupo benasia, seenuk yoemta, Ananiaj teamta a' kateka'u kibakeka intok aapo'ik juchi a' bitne' betchi'bo, aet mamteka a' nokri-
amta bittuawa —ti au jiiak.

¹³ Inika'a jikkajakai ju'u Ananias:

—In yo'owa, juebenaka inia o'outa betana intok jiba inika'a bwe'u jo'ara Jerusalenpo jume' enchi sualeme, unnaa ka tu'ik ameu a' ya'alatuka'uta neu a' etejolaa,

¹⁴ intok i'ani aapo jiba inim a'abo yebijlaa, te'opopo yo'owam betana ji'osiata weiyaakai, junuen si'ime jume' enchi sualeme, am bwiseka am weiyaa betchi'bo —ti jiiak.

¹⁵ Taa ju'u yo'owe Jesukrijto aapo'iku:

—Noolia aman weye. Bwe'ituk inika'a yoemta, inepo nee yeu a' pu'ari, junuen, wate tatta'abwi yoemratau intok inia yoemratau che'a yo'o ya'arimmeu intok ketchia, inim ju'u Ijra'el yoemratau, nee betana juka' nok lutu'uriata weyemta, ameu a' nokne' betchi'bo —ti au jiiak—.

¹⁶ Jiba ineponee ket a' ju'uneiyaatuane, aapo'ik nemak eaka a' jiapsa' betchi'bo, aet juebenaku tua jiokot au a' bitnee'uta —ti au jiiak.

¹⁷ Junako ini'i Ananias junaman Saulo' teamta kateka'u kariu yepsak. Intok junaman au kibakekai, aet mamteka intok aapo:

—Krijtopo nemak weri Saulo, ju'u yo'owe Jesukrijto, aman bo'ot bina bicha em weye'ut eu au yeu machiakame, juchi a em bitne' betchi'bo, intok aapo'ik Liojta betana a' tu'u jiapsita et a' kibakne' betchi'bo, nee eu bittuari —ti au jiiak.

¹⁸ Junama'a aet mamtesuako, sepia a' pusimpo, jitaa, kuchu kupem benaka ama ko'om yojtek. Intok junak sep bit taitek. Junak intok ini'i Saulo, junama su sep bato'owaawak.

¹⁹ Iniat chukula aapo, utte'ata bwij betchi'bo, juchi ji'ibwak. Intok junama'a aapo bwe'u jo'ara

Lamajko' tea'po, jume' Krijtota sualemmak jiba ili jaiki ta'apo ama amemak taawak.

Ju'u Saulo, jum Lamajko' tea'po, Jesukrijtota betana juka' nok lutu'uriata teuwaa

²⁰ Junama sepia ju'u Saulo, jum juriom te'opommet ama anemmeu nok taitek. Intok Jesujta tua lutu'uriapo Liojta betana a' yoemiari ti jiakai.

²¹ Si'ime jume' junuen a' jikkajame, inime'e tua a' suum eiyaan. Bempo intok:

—Jaisa ka ini'i juna'a ja'ani, ju'u, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, jume' Jesukrijtota yo'oreme am lu'utabaeka ameu suame. Intok jaisa ka aapo juna'a ja'ani, inim a'abo jiba bempo'im am bwiseka, am nuk sika intok junuen junaman jume' te'opopo tekiakammeu yo'owemmeu am tojibaeka, inim yepsakame, ja'ani —ti jiian.

²² Taa ju'u Saulo junama'a che'a bepa au ou bujtaka, Jesukrijtota betana juka' nok lutu'uriata a' teuwaan. Intok junuen juka' Jesujta a' Krijto tuka'po, machisi a' teuwaakai. Junuen jume' juriom jum Lamajko' tea'po jiapsame, a' teuwaa'ue am nok kokobakai.

Saulo, juriom betana ama yoek

²³ Junama'a chukula, juebena taewaim weyeo, jume' juriom nau eaka nau etejok, junuen juka' Saulo' teamta bem a' me'enee'u betana.

²⁴ Taa aapo inika'a a' ju'uneiyaak. Jume' juriom, taewait intok tukaariat naa buusti, bempo junama'a bwe'u jo'arapo ama yeu katwa'ummeu, yeu a' wee bo'o bichan a' me'ebaekai.

²⁵ Taa junako jume' a' majtim aamak Krijtota sualeme, bempo jita a bwe'u warita benaku wiki-ammea, a' yechaka intok tukaapo junama'a bwe'u jo'ara konila mekka jikau teta korata beas, ko'om a' yechak. Intok inien aapo juname'e betana ama yo'eek.

Saulo, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po aane

²⁶ Chukula ju'u Saulo, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u yepsakai, junama'a, jume' Krijtota sualemmeu yebijbaen. Taa junama'a juname'e si'ime a' majjaen, bwe'ituk jumak ka lutu'uriapo Krijtota suale ti bem ea' betchi'bo.

²⁷ Taa junuentaka juni'i, ju'u seenu, Bernabe' teame, inika'a aman ameu a' nu'upaka intok jume' Krijtota yeu pu'arimmeu junama'a a' ta'aatuak. Juname'e junaka'a Saulo' teamta bo'ot a' weye'ut yo'owe Jesukrijtota aapo'iku au yeu a' machi-aka'uta, intok ket juka' yo'owe Jesukrijtota au nokaka'uta intok jiba aapo'ik Saulota jum bwe'u jo'ara Lamajko' tea'po, Krijtota betana weyemta, ka jain eaka a' nokaka'u betana am etejoriak.

²⁸ Junako ju'u Saulo junama'a Jerusalem po taawak, intok jume' Krijtota sualemmak naas weyen.

²⁹ Junama'a aapo, kaitat jain eaka, Krijtota betana weyemta teuwa simen. Junama'a juriom-taka, rieeko nokta nokammak tua etejokai. Taa inime'e a' me' betchi'bo nau ean.

³⁰ Junak jume' Krijtota sualeme, inika'a ju'uneiyaaka, juka' Saulo' teamta, senu jo'ara Sesarea' tea'u bicha a' tojak. Intok junama'a, bwe'u jo'ara Tarso' tea'u a' bittuak.

³¹ Junuen junako, si'ime wame'e, bwiaraa Jurea' tea'po intok jum bwiaraa Kalilea' tea'po intok bwiaraa Samaaria' tea'po waet, jume' Krijtota sualeme, yanti elwame amet ayukan. Intok inime'e che'a juni'i yuma'isi Krijtota soal sakan. Intok bempo, achai Liojtat ee majjaen a' nok jikkajakai. Intok Liojta betana a' tu'u jiapsie aniwaka, che'a juni'i bu'uuka Krijtota sualen.

Enej teamta au inne'etetuawaka'po

³² Junako ju'u Peeo junama'a jume' Krijtota sualeme, bem jo'aaka'ummeu am bichakai, junak ketchia aapo ili bwe'u jo'ara Liira' tea'u, Krijtota sualemmeu noitek.

³³ Junama'a aapo seenuk, Enej ti teaka, woj naiki wasuktiapo ka au taka yekaka bo'okamtau yepsak.

³⁴ Junak intok Peeo iniau:

—Empo Eneas, yo'owe Jesukrijto enchi tu'utene. Yejte'e, juka' em jipetekta a' tu'ute'e —ti au jiiak.

Ju'u Enej teame intok sep yejte.

³⁵ Inika'a intok, si'ime jume' ama jo'ara Liira' tea'po intok ama ka mekka Saroon tea'po joomem, tu'ureakamta a' bichak. Intok inime'e junak junuen, bat naataka bem sualeka bem bo'o jooria'uta, su'u tojaka, intok Krijtota sualek.

Ju'u jamut Tabiita' teamta juchi jiabijteka'po

³⁶ Jiba juname'e taewaimmet, junak bwe'u jo'ara Joppe' tea'po, jamut, Tabiita' teaka, Krijtota sualeme ama jo'aakan. Inime'e team, Maso jamut ti jiubae. Ini'i jamut tu'ik joaka, intok jume' jiokot aneka jiapsame am aniaka jiapsan.

³⁷ Juname'e taewaimmet, ini'i Tabiita' teame ko'okoi wecheka intok muukuk. Intok inika'a, chukula a' takaawa baksiawaka, karipo bepa juchi senu kari ya'ariu jikau tekri tuk.

³⁸ Ini'i jo'ara, Joppe' teame, Peota ama ane'u jo'ara Liira' tea'u ka mekkaekan. Intok junuen, junaman Krijtota sualeme, Peota ama ane'ut ju'uneakai, watem wooim nau aman au bittuak, lauti, ka bo'o bichaka ama jo'ara Joppe' tea'u a' weene'po a' tejwaaneeme.

³⁹ Junako ju'u Peeo junamemak siika. Intok aapo'ik aman a' yepsako, junama'a kariu, junaka'a takaata bo'oka'u tojiwak. Intok junama'a si'ime jume' jaamut jokoptuim bwanaka au japték. Intok aapo'ik Peota, supem intok tajo'ota, junaka'a Tabiita'atuka'uta, jiapsaka a' ya'arim, a' bittuak.

⁴⁰ Taa ju'u Peeo, junako, si'ime jume' ama aneme yeu kat saek. Intok tonommea kikteka, Liojtau bicha nookak. Junak intok junama'a ju'u mukiatau kuaktaka:

—Tabiita, yejte'e —ti au jiiak.

Junako aapo remtek. Intok junama'a Peota bichakai, yejte.

⁴¹ Aapo ju'u Peeo, mampo a' bwiseka a' yechak. Junako jume' Krijtota sualemmeu intok jume' jaamut jokoptuimmeu chaaeka, junama'a, jiapsamta ameu a' kechak.

⁴² Ini'i yeu sikame, junama'a bwe'u jo'ara Joppe' tea'po si'imekut ju'uneiyaatuk. Intok junama'a, tua juebenaka, yo'owe Jesukrijtota sualek.

⁴³ Ju'u Peeo junak, junama bwe'u jo'ara Joppe' tea'po seenu, waka beam bwabwalkoteka, Simo'

teamta jo'apo, ili jaiki ta'apo ama aamak taawak.

10

Ju'u Peeo intok ju'u Korneelio' teame

¹ Senu bwe'u jo'ara Sesarea' tea'po, o'ou Korneelio' teaka ama jo'aakan. Ini'i, senu batayoon son-taom, inime'e Itaalianom ti ta'eewaka, junama'a aapo mamni taka sontaommeu ya'uttukan.

² Ini'i Korneelio' teame san, si'ime jume' a' jo'aapo jo'aakammak, Liojta a' yo'ori ta'aan. Intok si'imeku a' ee majjau ta'aaka jiapsan. Ketchia, aapo junama'a jume' juriom ania betchi'bo, tomita yu'in ameu bicha nana'ikian. Intok jiba wee'po Liojtau bicha nookan.

³ Junama'a sejtul ta'apo kupteo bicha, jumak bajim jia'apo, aapo Liojta betana jita bittuawak, junama'a aapo, Liojta betana ankelejta a' kateka'u, au kibakekamta machisi a' bichak. Juna'a intok:

—Korneelio —ti au jiiak.

⁴ Ini'i Korneelio, junaka'a ankelejta tua a' majjaeka a' bitchuka taawak. Junak intok aapo:

—Jitasa ini'i achai Lios —ti a' temaek.

Junako ju'u ankeles:

—Ju'u Lios, au bicha em yee nokrialaa'ut, junaet enchi jikkajilaa. Intok ketchia inim jume' jiokot eame, tu'ik em am ya'arialaa'u betana a' ju'uneiyaa.

⁵ Junuen san, o'owim waatem, bwe'u jo'ara Joppe' tea'u, juka' seenuk Simo'oti teaka, ket Peommea ta'eewamta, aman am nu'une' betchi'bo aman am bittuane.

⁶ Juna'a, senu ale benasi Simo'oti teaka, beam bwabwalkoteme, tua bawe mayoau karekamta, a' jo'aapo aane.

⁷ Aapo junak, juka' ankelejta au nokakamta a' simsuko, ju'u Korneelio, a' jo'aapo a' sawe'um betana woim yeu pu'ak, intok sontaota seenuk, ket Liojta yo'ori ta'aaka, aapo'ik yoem eiyaa'uta inime'e ama yeu am pu'ak.

⁸ Inimmeu aapo, si'imeta juka' a' bichaka'uta ameu a' teuwaak. Intok chukula aapo, bwe'u jo'ara Joppe' tea'u bicha am bittuak.

⁹ Yokoripao juname'e ketuni am bicha am bo'o joao su intok inime'e jaibu junaman bwe'u jo'ara Joppe' tea'u jeela am kateo su, junaman ju'u Peeo, junama kariu jikau ja'amuk, junama'a jumak luula kateko, junaman jikat Liojtau bicha nokbaekai.

¹⁰ Aapo tua tebaureka intok jaibu ji'ibwabaen. Taa ketun a' ji'ibwa jooriawao su, tenkupo benasi jita bittuawak.

¹¹ Junama'a intok, aapo, teekata au etapolata benasi, intok juna'abo, bwe'u tosai tajo'orim benam, juname'e naikisi nape konila wikiaka suma'itaka, bwiau ko'om weyeme bichak.

¹² Junama'a bwe'u tajo'po wajiwa, si'ime ka nanau machika juapo jiapsaka naikim wokekame intok bakotchim intok wikitchim ama aukan.

¹³ Junako aapo, jiawaita au nokamta jikkajak:

—Kikte'e Peeo, em bwa'abae'uta me'aaka a' bwa'ane —ti jiamta.

¹⁴ Taa ju'u Peeo junako:

—E'e achai, inepo jakwoo juni'i inika'a jaiti maachik intok ka bwa'aa'eewamta nee ka a' bwa'alaa —ti a' yoopnak.

¹⁵ Juna'a jiawai junako juchi au nookak, intok ini'i:

—Waka'a Liojta betana tu'uteitaka a' tu'i'iti a' jia'uta, junaka'a empo ka a' jaitane —ti au jiiak.

¹⁶ Inika'a, aapo bajisi a' bichak. Junak intok juname'e bwe'u tajo'orim juchi wee'po teekau jikau siika.

¹⁷ Ketuni juka' Peota, juka' a' bittuawaka'ut ju'unepeaka au a' waateo su, junama'a a' jo'aau yajak jume' Korneeliota betana aman bittuarim. Inime'e juka' Simoon teamta kari nattemaeka kate'um, junama'a aet yeu rejtiwa'po ja'abwekan.

¹⁸ Bempo junama'a chaaeka, ju'u senu Simoo Peeo' teamta junama'a jo'arapo katek ja'ani ti jia-aka nattemaen.

¹⁹ Intok juka' Peota ketun ju'u a' bittuawaka'u a' waateo su, ju'u Liojta tu'u jiapsi:

—Yuu, baji o'owim a'abo enchi bitbok.

²⁰ Ko'om sikaa, ka jain eaka amemak weene. Bwe'ituk inepo nee eu am bittuari, ti a' eetuaka a' ju'uneiyaatuak.

²¹ Junako ju'u Peeo, jum jume' Korneeliota betana katemmeu ko'om siika. Intok junammeu:

—Ineponee juna'a ju'u enchim jaiwa'u. Jaisa eme'e jiaka kaate —ti ameu jiiak.

²² Bempo aapo'ik:

—Ju'u sontaao ya'ut, Korneelio' teamta betana tee kaate. Ini'i, tua tu'i yoeme intok Liojta maj-jau ta'aaka a' yo'ore. Intok inika'a ketchia si'ime jume' juriom tua a' eiyaaka a' yo'ore. Inika'a,

Liojta betana senu ankeles, a' jo'au em weene' betchi'bo, a'abo enchi nu'una' betchi'bo intok junuen aapo'ik em au teuwaanee'uta a' jikkajine' betchi'bo a' ju'uneetuak —ti au jiiak.

²³ Junako ju'u Peeo, inime'e junama'a kariu, aamak am nunuk. Bempo intok junae tukaariat aamak ama taawak. Yokoriapo ju'u Peeo junamemak siika. Intok ketchia junama'a Joppe' tea'u, Krijtota sualeme betana waate aamak kaaten.

²⁴ Juchi yokoriapo bempo jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u yajak. Junama'a ju'u Korneelio, aapo junama'a, wate a' wawaimmak intok jume' aapo'ik eiyaaka ta'aa'um aman a' nunula'ummak jaibu a' bo'o bichan.

²⁵ Junako juka' Peota a' jo'au a' yepsako, ju'u Korneelio junama'a au yeu siika a' mabet betchi'bo. Intok ini'i, a' yo'oribaeka au tonommea kiktek.

²⁶ Taa ju'u Peeo a' kechak intok:

—Kikte'e, ineponnee ket jiba ele benasi inim bwiapo yoeme —ti au jiiak.

²⁷ Intok aapo ketun au nokaka su, junama'a kariu kibakeka intok junama'a juebenaka ama nau yajilammeu yepsak.

²⁸ Junak intok ju'u Peeo junammeu:

—Eme'e jaibu ju'unea, seenuk jurio yoemrata, Liojta junuen itom a' suale' betchi'bo ka itou a' lutu'uria tuka'u, seenuk, ka ito benasi juriota ka aamak itom eenee'ut. Intok kia a' jo'aau juni'i, ka a itom noite'ut. Taa ju'u Lios, i'an nee a' ju'uneiyaatuari, kaabeta, ino che'ewareka, jak wa'am in a' eiyaanee'uta.

²⁹ Inia betchi'bo san, inepo, kia nee aman tejwaawakai jiba, yokoriapo sep nee a'abo siika. Junuen san eme'e nee tejwaanee jita betchi'bo enchim neu chaaeka'po —ti ameu jiiak.

³⁰ Junako ju'u Korneelio:

—I'an naiki taewaim weye beja, jumak jiba inaeko, jiba inim in jo'apo nee Liojta yo'ori betchi'bo, ka ji'ibwan intok nee kupte'u bichaa aapo'iku bicha jiba in noka'uta nee weetuan. Junama'a junak, seej chukti senu o'ou, tua beojkok tajo'oreka, aapo neu au yeu machiak.

³¹ Juna'a intok: “Korneelio”, ti neu jiiak. “Ju'u Lios, juka' aapo'iku bicha em noka'u, enchi aet jikkajilaa intok jume' jiokot eame, tu'ik em am ya'arialaa'uta a' ju'uneiyaa.

³² Junuen san o'owim waatem, bwe'u jo'arau Joppe' tea'u, juka' seenuk, Simo'oti teaka, ket Peommea ta'eewamta aman nu'uneeme aman am bittuane. Ini'i ket, senu ale benasi Simo'oti teaka, beam bwabwalkoteme, tua bawe mayoau karekamta, a' jo'aapo aane. Juna'a, a' yepsaka, emak etejone”, ti neu jiiak.

³³ Junuen san inepo ne, ka bo'o bichaka, nee enchi aman jariu tebok. Intok empo tu'isi'ee aulaa i'an a'abo sika inim anakai. I'an si'ime te itepo inim Liojta bichapo nau aane. Intok itepo, si'imeta waka'a achai Liojta betana em itou teuwa i'awaa'uta, itepo a' jikkajibae —ti jiiak.

Jum Korneeliota jo'apo, Peota teuwaaka'u

³⁴ Junako ju'u Peeo, junama'a nok taitek intok aapo:

—I'an nee tu'isi ju'unea, juka' Liojta, kaabeta yeu be'aaka, si'imem jume' inim aniapo jiapsame, nanancha a' eiyaapo —ti jiiak—.

³⁵ Ala aapo, inim bwiapo, jita yoemrata betana juni'i, si'imem wame'e a' ee majjaeka a' yo'oreme, intok juka' tu'ik joaka jiapsame, aapo'ik betana am yoemiarimtune' betchi'bo a am mabeta.

³⁶ Ju'u Lios, wame'e Ijra'el tuka'utat yeu katriam a' yoemiam, Liojta mak emo nau tu'utewamta betana juka' lutu'uriata inimmeu a' teuwaak, Jesukrijtota, juka' si'imeku che'a yo'otaka jiapsamta ameu a' bittuakai.

³⁷ Eme'e tu'isi ju'unea, ju'u Jurea bwiaaraapo si'ime jum bwiaara Kalilea' tea'po naateka, chukula juka' Joan yee babatoowamta yee a' majtaka intok aapo'ik yee bato'owaaka naateka, juka' ama yeu sikamta.

³⁸ Ketchia juka' Liojta, Jesus, jo'ara Nasaret tea'po jometa, aapo'ik betana a' tu'u jiapsie, si'imeku utte'ata aet autuaka, intok junuen, tu'ik jiba joaka a' jiapsa'po intok aapo'ik si'imem wame'e bebeje'erita betana jikot emo bittuawame, junae betana aapo'ik am tu'uteka'uta, eme'e a' ju'uneiyaa. Aapo inika'a si'imeta jooan, achai Liojta aamak tuka' betchi'bo.

³⁹ Jiba itepo, tee si'imeta juka' Jesujta, aapo'ik jum bwiaara Jurea' tea'po inim si'imekut, intok ket jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po, juka' a' yaaka'uta, a' bitlataka, tee a' teuwa. Juna'a, chukula kuuset popontaka, me'etuk.

⁴⁰ Taa ju'u Lios, baji taewaita weyeka a' me'etuko, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuak. Intok aet chukula, ket jiba aapo'ik itou au yeu

a' machiatuak.

⁴¹ Junama'a, ka si'imemmeu au yeu machiak, taa ala itou jiba au yeu machiakai. Itou, itepo jume' bat naataka aapo'ik Liojta aapo'ik betana juka' nok lutu'uriata itom a' teuwaane' betchi'bo yeu a' pu'arimmeu, itepo tee chukula muki-atata intok kokkoarim nasuk juchi a' jiabijtesuko, aapo'ik jiapsamtamak te ji'ibwak intok pa'asi ba'awata tee je'eka.

⁴² Intok jiba aapo, inim ju'u yoemratau itom a' majtane' betchi'bo, intok ketchia, achai Liojta jiba aapo'ik Jesujta jume' inim jiapsammeu intok kia jume' kokkoarimmeu juni'i, aapo'ik si'imem a' ya'uraa bittuane' betchi'bo ameu a' yo'o ya'ariaka'u betana inika'a itom a' lutu'uriatene' betchi'bo, itom aet sawek.

⁴³ Ketchia, bat naataka jaibu si'ime wame'e Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu ween-empta nokame, juname'e Jesujta betana jaibu a' teuwaalatukan, bempo, si'ime wame'e a' sualeme, aapo'ik am ya'ariala'u betchi'bo, bem ka tu'uwa ya'arimmet a am jiokoitu'u ti jiakai.

*Jume' ka juriomtaka, Liojta tu'u jiapsita ma-
betakame*

⁴⁴ Ketun juka' Peeota ameu a' nokao su, junako junama'a si'ime jume' aapo'ik Liojta betana lutu'uriata ameu a' noka'uta a' jikkajammeu, ju'u Liojta tu'u jiapsi, ju'unakkiachisi ameu yumaka, bempo'immet kiimuk.

⁴⁵ Jume' intoko juriom Krijtota sualeka, Peotamak aman rejte'um, inime'e, wame'e ka juriomtaka, ta'abwi yoemra, ketchia junuen juka' Liojta

tu'u jiapsi amet ane'um am bichakai, tua am suum eiyaak.

⁴⁶ Bwe'ituk bempo, juname'e, tatta'abwi, ka bem noki am nokame jikkajak. Intok Liojtau bicha bem a' bai sae'uta intok bem allea'uta teuwaame jikkajak.

⁴⁷ Junak intok ju'u Peeo:

—Inime'e inien, jiba juka' Liojta tu'u jiapsi, itom a' mabetaka'a benasi a' mabetlamtukai, jaibu am bato'owaatunee'u ameu lutu'uria —ti jiiak.

⁴⁸ Intok junak aapo, juname'e, a' sualeka intok yo'owe Jesukrijtota betana lutu'uriaka, bem bato'owaatune' betchi'bo amet nesawek. Chukula bempo, juka' Peota junama'a ili jaiki ta'apo juni'i, amemak a' tawane' betchi'bo au nookak.

11

Peota, jum Jerusalenpo, jume' Krijtota sualemeu a' lutu'uria yaaka'po

¹ Wame'e Krijtota yeu pu'arim, intok jume' wate Krijtota sualeme, bwiaaraa Jurea' tea'po joomem, bempo, jume' wate yoemra, ka juriom ket Liojta betana juka' nok lutu'uriata a' mabetaka bem a' sualeka'uta a' ju'uneiyaak.

² Intok junako, juka' Peota, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u a' notteko, junama'a jume' jurio yoemrata, jume' Krijtota sualeme, inime'e a' beje'eka nok japtok.

³ Inime'e junak:

—Jaisa eaka empo, jume' ka jurio yoememmeu sikaa, amemak aneka intok empo ket amemak ji'ibwak —ti au jiiak.

⁴ Junak ju'u Peeo, bempo'im, juka' au yeu sikamta, si'imeta teuwaak. Intok aapo:

⁵ —Bwe'u jo'ara Joppe' tea'po nee aanen. Intok junama'a, Liojta bicha inepo nokakai, Liojta betana machilaata nee bittuawak. Junama'a inepo, jita, tua bwe'u tajo'orim benaka, inime'e naikisi nape konila wikiaka, bwiau neu ko'om weyeme nee bichak.

⁶ Junak junama'a wajiwa jita ama ayuka'ut ju'uneebaeka, tu'isi a' bichakai, junama'a, juyapo jiapsaka, naikim wowokekame intok bakotchim intok kia wikitchim inepo ama bichak.

⁷ Intok junama'a jiawaita: “Kikte'e Peeo, em bwa'abae'uta me'aaka a' bwa'ane”, ti neu jiamta ne jikkajak.

⁸ Taa inepo intok: “E'e achai. Bwe'ituk inepo, jakwoo juni'i nee inile benak ka bwa'a'eewamta nee ka a' bwa'alaa”, ti nee au jiiak.

⁹ Junak intok juna'a jiawai teeka betana juchi wee'po: “Juka' Liojta betana tu'uteitaka a' tu'i'iti a' jia'uta, junaka'a empo ka a' jaitane”, ti neu jiiak.

¹⁰ Junaka weemta bajisi inepo nee a' bittuawak. Intok iniat chukula juna'a si'ime juchi teekau jikau siika.

¹¹ Jiba junama lautipo, waate bajika junama jo'ara in kateka'po neu yajak, senu bwe'u jo'ara, Sesarea' tea'a betana nee jaiwaka ama yajak.

¹² Junak intok junaman ju'u Liojta tu'u jiapsi, junam bicha ka jain eaka in amemak weene' betchi'bo, junuen nee ju'uneetuak. Ketchia, jiba inime'e itomak Krijtota sualeme, juriomtakai junaman nemak sajak. Junaman itepo si'ime junaka'a senu yoemta jo'apo yajak.

¹³ Juna'a intok jiba jum a' jo'aapo, senu ankele-jta au weyeka, inika'a: “O'owim waatem, bwe'u jo'ara Joppe' tea'u, juname'e, senuk Simoo Peo' teamta aman nu'uneeme aman bittuane.

¹⁴ Juna'a intok enchi etejoriane, junuen enchi intok kia si'ime jume' emak jo'aakame enchim jinne'uim tune'e'uta, enchi tejwaane”, ti au jiamta, a' bichaka'uta, itom etejoriakai.

¹⁵ Junako junama'a nee am majtaka ameu nok taiteka, ju'u Liojta tu'u jiapsi ju'unakkiachisi ameu yumaka, amet kiimuk, jiba bat naataka itou yumaka itot a' kimuka'a benasia.

¹⁶ Junako inepo, bat naataka juka' yo'owe Jesukrijtota aapo'ik: “Lutu'uria ala, juka' Joan tuka'uta, ba'ammea yee a' bato'owaasuka'u. Taa eme'e, Liojta betana a' tu'u jiapsi emot kimuka, eme'e junae bato'owaim benane”, ti a' jiaka'u ne wawaatek.

¹⁷ Junuen, ju'u Lios, bempo'im ket jiba ito benasia itom jume' yo'owe Jesukrijtota sualeme, juka' itot a' autuarita, juname'e ket aapo amet a' autuarikai, inepo tua nee ka ino ama yuma'alek, aapo'ik Liojta betana weyemta in a' beje'eka annee'u —ti ameu jiiak ju'u Peeo.

¹⁸ Junako, chukula jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, Krijtota sualeme inika'a teuwaawakamta a' jikkajisukai, bempo, kaita intok a' beje'eka nookak. Intok inime'e, alleaka Liojta bem a' yo'oree'uta teuwaan, intok:

—Lutu'uria, ju'u Lios i'an ket juka' tatta'abwi intok ka jurio yoemrata, juname'e, juka' ka tu'ik a' koptaka intok junuen juka' jiba yuu jiapsiwamta

bem a' bitne' betchi'bo, inika'a am ya'aria i'aka, ametana a' waata —ti jiaakai.

Bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po, waate, ka juriom-taka, Krijtota sual taite

¹⁹ Juka' Teban teamta a' me'ewako, junama'a ket jume' waate Krijtota sualeme, jikot bitwaka ameu suawan. Intok junama'a waate, utte'apo, mekka bicha, bwiaaraa Peniisia' tea'u tajtia intok Chipre' tea'u bicha intok Antiokia' tea'u tajtia na'ikimtukai. Junaman bempo, Krijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata, ju'u jurio yoemratau jiba a' teuwaan, taa kia jume' ka juriommeu ka a' teuwaakai.

²⁰ Taa waate Krijtota sualeme, bwiaaraa Chipre' tea'po intok Sireene' tea'po joomem, inime'e aman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u yajak. Bempo junaman ket jume' ka juriommeu, yo'owe Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata ameu nookak.

²¹ Inime'e, ju'u yo'owe Jesukrijto, bem joa'ut amemak tuka am anian. Intok junuen, junama'a, tua juebenaka, bat naataka juka' bem sualeka bem au joiwalaa'uta, a' koptaka intok yo'owe Jesukrijtota sualek.

²² Chukula junako jume' bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po, Krijtota sualeme, junama yeu sikamta a' ju'uneiyaakai, junama'a bempo juka' Bernabee' teamta junaman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha a' bittuak.

²³ Ju'u Bernabee' teame junaman yepsakai, junama'a jume' Krijtota sualeme, juka' Liojta betana tu'ik ame nasuk a' auka'uta a' mammatekai, aapo tua alleak. Intok aapo junama'a, si'imem wepulsi,

tua junen jiaka, bichau bicha yo'owe Jesukrijtota bem sualnee'u betana ameu nookak.

²⁴ Bwe'ituk ini'i Bernabee' teame, tua tu'u yoem-tukan, intok Liojta tu'u jiapsie yuma'isi ani-awakai intok a' joa'ut Liojta yoem ean. Intok junuen aapo'ik betchi'bo tua juebenaka Krijtota susualeka a' mabetak.

²⁵ Iniat chukula ju'u Bernabee' teame, bwe'u jo'ara Tarso' tea'u bicha siika, junaman juka' Saulo' teamta jariubaekai. Intok junaman aapo a' teakai, inika'a, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha aamak a' nunuk.

²⁶ Intok junama'a bempo, jume' ama Krijtota sualemmak, wasuktiapo ama amemak taawak. Junama'a tua juebenam juka' Liojta nok lutu'uriata am majtakai. Jiba jum bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po junen, junama'a tua bat jume' Krijtota sualeme, krijtiaanom ti ta'ee japteak.

²⁷ Jiba juname'e taewaimmetchi junak, waate jume' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame, inime'e, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'a betana, aman bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u yajak.

²⁸ Inime'e betana seenu, Aakapo' teakai, ini'i, jume' Krijtota sualeme nasuk kikteka intok Liojta tu'u jiapsi betana aniawaka a' ju'uneetuawakai, junama'a bwiaaraapo si'imekut tua tebaatunee'uta a' teuwaak. Ini'i weeme, Kaaurio' teamta junama'a aapo'ik che'a yo'o ya'atuko taewaimmet tua junuen chupuk.

²⁹ Junak san, jume'e, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po, Krijtota sualeme, bempo, bem ama yuma'alaapo aman, junaman bwiaaraa Jurea'

tea'u, Krijtota sualeme ania betchi'bo, jita junammeu a' bittuabaeka nau eak.

³⁰ Junuen bempo aayuk. Intok bempo, junaka'a bem nau tojaka'uta, junaman Jurea bwiaaraa' tea'u, Krijtota sualemmeu yo'o ya'arimmeu, juka' Bernabee' teamta intok Saulo' teamta, bempo'immak ameu a' bittuakai.

12

Jakoobo' teamta me'ewaka'po intok Peota eta'awaka'po

¹ Junako, jiba juname'e taewaimmet, ju'u Eroorej ti teaka, junama yoemratau che'a yo'o ya'ari, aapo junama'a jume' Krijtota sualeme betana, watem ka tu'isi am bit taitek.

² Junak juka' Jakoobo' teamta, Joan teamtamak werik, tebe kuchi'immea a' me'e tebok.

³ Intok inika'a aapo'ik yaaka'uta, jume' juriom a' tu'urekame am bichakai, aapo juka' Peota ket a' bwij tebok. Ini'i yeu sikame, jume' paanim ka reberuakame bwa'awaao taewaimmet yeu siika.

⁴ Juka' Peota bwij sukai, chukula a' eta'atebok. Intok junama'a, sontaom, naikisi nanaikika nau a' suuatuawan. Junuen, Liojta yo'ori betchi'bo, paanim ka reberuakame bwa'awaka a' pajkosuako, si'ime junama'a ju'u jurio yoemrata bichapo yeu a' tojaka a' me'ebaeka ean.

⁵ Junuen san, ju'u Peeo junama'a a' eta'ipo katekan, ini'i tu'isi suuawakai. Taa jume' Krijtota nau sualeme, bempo tua junen jiaka, jiba Liojtau bicha a' nokria sakan.

Ju'u Lios, juka' Peota jum a' eta'ipo ama a' yo'eetuak

⁶ Jiba junae tukaariatchi, aapo'ik yokoriapo juka' yo'o ya'ari Eroorej teamta junama'a jurio yoemratau yeu a' tojineeo, ju'u Peeo, junama'a wooi sontaaom a' suuame nasuk bichapo wooi sisi'iwook wikiammea suma'itaka kochen. Waate jume' sontaaom intok junama'a yee e'etawa'po pueetapo ama aneka a' suuan.

⁷ Seej chukti intok, achai Liojta betana senu ankeles ama yepsak. Intok junama'a yee e'etawa'po si'imekut taobiakai. Ini'i ankeles intok, juka' Peota sana'po aet mamteka a' busak. Intok iniau:

—Lauti yejte'e —ti au jiiak.

Junako jume' sisi'iwook wikiam, mampo ammea a' suma'im, ko'om wettek.

⁸ Junak intok ju'u ankeles:

—Tu'isi'ee tajo'oteka intok bochampo wokte'e —ti au jiiak.

Junako juka' Peota junuen auko, ju'u ankeles:

—Bepa em tajo'oreka'um et tekaka, nemak weye —ti au jiiak.

⁹ Ju'u Peeo junuen junae ankelejtat cha'aka yeu siika. Junuen juka' ankelejta aamak ane'uta, a' lutu'uriatuka'ut oo ka a' lutu'uriatuka'ut tua ka ju'uneakai, ala, junae betana, aapo, Liojta betana jitaa au bittuawa'ati eakai.

¹⁰ Taa junuen bempo junama'a jume' a' suu-atuawaka che'a bat ja'abwekammet wa'am sajaka, chukula intok juchi waate, inime'e bepat ja'abwekammet wa'am sajaka, intok bempo'im pa'akun yeu kat betchi'bo, sisi'iwookie ya'ariu am

yajako, ini'i, aapola au etapok. Junama'a bempo yeu sajak, juchi senu bo'ou katekai, ju'u ankeles junama'a a' to'o siika.

¹¹ Junak ju'u Peeo, ju'une'eaka intok aapo:

—I'an nee ju'unea, ka jita ta'abwika, tua a' lutu'uriatuka'u, ju'u achai Lios a' ankelwata neu bittuak junuen Eroorejta intok si'imeta juka'a, jume' juriom neu ya'abae'u betana, nee jinne'uk —ti eak.

¹² Junau ketun waateka su, ju'u Peeo, Maria' teamta, Joan Maekoj teamta ae jo'au bicha siika. Junaman jo'arapo intok, juebenaka Liojtau bicha aapo'ik nokriaka ama aanen.

¹³ Junak intok, junama korau pueetata a' ponao, senu usi jamut, Roore' teaka, a' jabetuka'po a' bitbaeka yeu siika.

¹⁴ Taa i'i, aapo juka' Peota a' jiwa ta'aakai, ka pueetata a' etaporiak, ala aapo, tua alleaka, wajiwa bicha wantek, juka' Peota ama weeka'uta, jume' watem tejwaabaekai.

¹⁵ Junak intok bempo:

—Kia beja ee nooka —ti au jiiak.

Taa aapo tua a' lutu'uria'ati jiiian. Taa junuentaka juni'i, bempo naa buusti:

—Ka aapo juna'a, ju'u a' suuame a' ankelejwa ama weama —ti jiiak.

¹⁶ Ju'u Peeo intok junama weyeka, jiba ameu a' poonan. Intok junako, bempo beja pueetata etapokai, intok junama'a a' bichaka, tua womtek.

¹⁷ Taa aapo, am yaatine' betchi'bo, maammea am tejwaak, intok aapo, bempo'im, juka' achai Liojta jum yee e'etawa'po yeu a' nuk sika'uta am etejoriak. Intok aapo bempo'immeu:

—Inika'a eme'e, ju'u Jakoobo' teamtau intok jume' waate Krijtota sualemmeu a' etejone —ti jiiak.

Junak intok aapo, junama'a omot bichaa siika.

¹⁸ Junama'a yokoriapo jume' sontaaom nasuk, kaachin an machiwaka emo bwee weiyaawan. Bwe'ituk inime'e, Peota jachin yeu a' sika'ut ka ju'unean.

¹⁹ Ju'u yo'o ya'ari Eroorej teame a' jariu tebok intok junuen, chukula ka a' teakai, jume' sontaaom a' sua'ummeu chaeka, am tetemaisuk. Juname'e intok, kaita a' jiaiwitekai, aapo amet nesawak bem su'atune' betchi'bo. Chukula ju'u Eroores, jum Ju-rea bwiaarapo yeu sikaa, intok omot bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u jo'atek.

Eroorej teamta jaisa mukuka'po

²⁰ Ju'u Eroores, ju'u yoemra, bwere jo'aram Tiuro' tea'po intok Siroon tea'po jomemmak ka allea. Taa bempo junau noiti betchi'bo, emo nau tu'utek. Inime'e intok, inika'a che'a yo'o ya'aritauchapti weyeka tekilta a' jooriamta, Blajto' teamta, au tu'u nokaka, amemak a' eetuak. Intok bempo, jiba aapo'ik au noktuaka, bemo'im nasuk nau eewamta a'awak. Bwe'ituk ini'i yoemrata, si'imeta bem bwa'ee'uta, junae yo'o ya'ata, a' bwiaraa betana a' mabetan.

²¹ Ju'u Eroores, bempo'im, taewaita aman au bem yajinee'uta am tejwaak. Intok junaka'a taewaita yumako, aapo, junama'a, tajo'ori, che'a yo'o ya'arim sawa'po kobateka intok junama'a yoemrata bichapo, yo'o ya'arim joyoye'ut jikat yejtek.

Intok aapo junama'a yo'o nokie ujyoisi ameu nookak.

²² Junako juna'a yoemra, ama a' jikkajame:

—Ini'i nokame, ka kia beja yoeme, ala lios ini'i —ti chaae japtek.

²³ Jiba junama'a lautipo, achai Liojta betana senu ankeles, a' ko'okoi wettuak, aapo'ik junuen au a' yo'ori teboka' betchi'bo, aapo Liojta yo'orie'aka su. Intok chukula aapo, juna'e, bwichia bwa'ataka muukuk.

²⁴ Taa Liojta betana ju'u a' nok lutu'uriawa, che'a juni'i سوالwan, intok si'imekut weyeka teuwaawan.

²⁵ Junako chukula, ju'u Bernabee intok ju'u Saulo' teame junaman bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po, bem tekil chupakai, junama'a juka' Joan Maekoj teamta amemak weiyaaka, bwe'u jo'araa Antiokia' tea'u bicha nottek.

13

Ju'u Bernabee intok ju'u Saulo' teame, Liojta betana bem tekil makri a' naatek

¹ Jum bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po, Krijtota sualeme nasuk jum bem te'opopo, jume' Liojta betana ju'uneetuawaka noktuawame intok jume' a yee majtame ama aanen. Bempo intok inime'em tukan: ju'u Bernabee' teame intok ju'u Simeon teame, ini'i ket Nekrommea ta'eewame. Intok ju'u Luusio' teame, bwiaraa Sireene' tea'po joome. Intok ju'u Manaen teame, ini'i junen, bwiaara Kalilea' tea'po yo'o ya'ari Eroorej teamtamak nau yo'oturiari tukan. Intok ju'u Saulo' teame.

² Inime'e junak junama'a, Liojta yo'ori betchi'bo ka ji'ibwalamtakai, nau am anekai, Liojta am yo'oreeo, ju'u Liojta tu'u jiapsi:

—Juka' Bernabee' teamta intok juka' Saulo' teamta, tekil in ameu yeu a' pu'ariu am ja'abwane —ti am ju'uneetuak.

³ Junak chukula intok bempo junuen ka ji'ibwaka Liojta yo'oreka intok au bicha noksukai, jume' waate, Liojta amemak tune' betchi'bo bempo'immet mamteka, am saka'atuak.

Jume' Bernabeetaim, jum bwiaaraa Chipre' tea'po nok saka

⁴ Chukula bempo, ju'u Liojta tu'u jiapsie ju'uneetuawakai, ju'u Bernabee intok ju'u Saulo, bempo, bwe'u jo'ara Seleusia' tea'u bicha sajak. Intok jiba junama'a, bempo, senu bwiaaraa, bawepo yeu bo'oka, Chipre' tea'u bicha bawet bo'o joo betchi'bo, bwe'u kuta kanoau ja'amuk.

⁵ Bempo junaman, tua bawe mayoau senu bwe'u jo'ara, aman bwiau yeu yaajiwa'u, Salamina' tea'u yajak. Junama bempo, jum juriom te'opommet kateka, Liojta betana juka' bemela nok lutu'uriata yee majtan. Ju'u Joan ket inime'e aniaka amemak weaman.

⁶ Junama'a bwiaaraa baweu yeu bo'oka'po si'imekut sajaka intok, chukula bwe'u jo'ara Pappo' tea'u yeu yajak. Junama'a intok, senu jurio, BarJesuj teamta ama ta'aak. Ini'i jita ka tu'ik ta'aaka yee sisibowamta bo'o joorian. Intok yee bai tatta'aan, aapo, Liojta betana weyeka au noka'ati jiakai.

⁷ Ini'i yee bai tatta'aame, junaman bwiaarapo ju'u kobanaao, Serjio Paulo' teaka, ini'i tua

koba suawakai, iniamak au chaya'ikan. Ju'u kobanaao, ju'u Bernabee intok ju'u Saulo' teamtau, ameu chai tebok bwe'ituk ini'i, aapo, Liojta betana juka' nok lutu'uriata jikkajibaekai.

⁸ Taa ju'u yee sisibome, ini'i ket Elimaaj ti ta'eewame, bempo'im beje'en, juka' junama kobanaaota, juka' Liojta betana nok lutu'uriata Bernabeeta intok Saulota bem majta'uta, ka a' sualne' betchi'bo au a' jaiwakai.

⁹ Junak ju'u Saulo, ini'i ket, Paplo ti ta'eewame, Liojta tu'u jiapsie yuma'isi aniawakai, tua a' bitchukai,

¹⁰ intok junau:

—Yee bai tatta'aara, tua ka tu'i yoeme, be-beje'erita betana weyeka yoeme, intok si'imeta juka' tu'ika weyeka ta'eewamta, beje'eka aneme. Jaisaaka empo juka' Liojta betana weyeka nok lutu'uriata ka a' sual i'aka a' beje'eka aane —ti au jiiak—.

¹¹ Ju'u achai Lios, junuen i'an jio kot enchi tawaane. Ka bichaka empo tawane. Intok binwaa empo ta'ata ka bitne —ti au jiiak.

Junama'a sepia ini'i, tua ka machik benaka au yumaka, ka bichaka taawak. Intok aapo junak, senuk mampo a' bwiseka a' weiyaaneemta jariu taitek bwe'ituk ka bichan.

¹² Junako ju'u kobanaao, junama'a juka' ama yeu sikamta bichakai, ini'i, Krijtota betana weyemta sualek. Aapo, juka' yo'owe Jesukrijtota betana nok lutu'uriata a' yo'oreka, tua a' suum eiyaakai.

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, jum bwiaraa

Pisiiria' tea'po senu bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po aane

¹³ Ju'u Paplo intok jume' aamak rejteme, inime'e jum junama'a jo'ara Pappo'oti teaka'po, bawet naa buusti bo'o joobaeka, senu bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok junama'a, bwiaara Pampilia' tea'u, senu bwe'u jo'ara Perke' tea'u yeu yajak. Taa ju'u Joan Maekoj teame junama'a am to'o sika intok juchi bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u bicha nottek.

¹⁴ Chukula bempo junama'a jo'ara Perke' tea'po yeu sajaka, omot senu bwiaara Pisiiria' tea'u, bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha yajak. Junaman bempo yajakai, senu aet yum jo'e ta'apo, bempo senu juriom te'opou yajaka junama'a jootek.

¹⁵ Junako, chukula Moiseej tuka'uta betana jume' nesauri ji'ojteim intok jume' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetuwa'aum ji'ojteim, inime'e am noksuako, aet chukula, jume' junama'a te'opopo yo'otaka ama tekiakame, bempo'im tejwaa tebok:

—Itomak werim, eme'e, jume' inim aneme betchi'bo, nokta tu'ikut yee'aniamta a' weiya'ateko, baa eme'e a' teuwaane —ti ameu jiiakai.

¹⁶ Junako ju'u Paplo, kikteka intok am yaateka a' jikkajine' betchi'bo maammea ameu nokaka, junak aapo nok taiteka:

—Eme'e, Ijra'el yoemra, intok eme'e jume' Liojta jiapseka a' yo'ori ta'aame, nee jikkajine —ti ameu jiiak—.

¹⁷ Ju'u inim Ijra'el yoemratau Lios, junako che'a bat taewaimmet, aapo'ik betana yoemiam benasi

bem ta'eena' betchi'bo au bicha yeu am pu'ak. Intok aapo, juname'e, jum bwiaaraa Ejipto' tea'po, ka ama jomemtaka juni'i, ketun ama am jiapsao, tua am eiyaa teboka, bwe'u yoemrasi am yaak. Intok chukula jiba aapo, tua a jita a' joa'ue, junama bwiaarapo yeu am nuk siika.

¹⁸ Ju'u Lios, aman mekka bwe'u se'e pa'ariau, ka amma'ali bem jiapsa'ut, junak woi taka wasuktiampo tajtia, si'imeku amemak tu'u'ansuk.

¹⁹ Intok ju'u Lios, aapo jum bwiaara Kanaan tea'po, woo busani ka nanau machi yoemrata, bempo'im aniaka, am koobak. Junuen juname'e yoemram, bem bwiaawa, bempo'immeu a' tawane' betchi'bo.

²⁰ Iniat chukula, ket jumak naiki siento ama woi taka intok ama woj mamni wasuktiampo tajtia, aapo ju'u Lios, bempo'im jume' yo'oraapo, yee nau tu'ute betchi'bo, junaka'a tekiakame ameu yeu pupu'aka am kuaktan. Chukula si'imemmet cha'aka, juka' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame, Samuel tuka'uta taewaimmeu tajtia.

²¹ Junako bempo, senuk, bempo'im betana che'a bepa ameu yo'otaka yeu pu'atuneemta a'awak. Junak intok ju'u Lios, woi taka wasuktiammeu tajtia, Saul teamta, senu Kij teamta yoemia, inika'a ameu yo'o yaak. Inika'a, ju'u Benjamin tuka'utat yeu katriam betana yeu simriata.

²² Iniat chukula ju'u Lios, inika'a junama'a a' yo'o ya'ari'po, yeu a' simtuaka, intok juka' Labii' teamta bempo'immeu a' yo'o yaak. Inia betana aapo ju'u Lios: "Juka' Labii' teamta juka' Is-sai' teamta yoemiata nee inim ju'uneiyaa. Ini'i

nee alleetua intok si'imeta juka' in joo i'a'uta a' ya'aneeme”, ti jiiak.

²³ Jiba junae Labii tuka'uta yoemiammet yeu katriam betana weyeme, jiba ini'i Jesus juna'atuk. Aapo'ik inim juka' Ijra'el yoemrata a' jinne'une' betchi'bo, ameu a' bittuak, bat naataka aapo'ik Liojta ameu a' na'ikiaka'a benasia.

²⁴ Juka' Jesujta, kee inim bwiau a' yepsao, ju'u Joan yee babatoowame inim si'ime juka' Ijra'el yoemrata, Liojta betana lutu'uriata am majtan. Intok aapo inimmeu: “Juka' ka tu'ik betana emo temaeka a' koptaka intok emo'em bato'owaane'eti,” jiiak.

²⁵ Intok junak ju'u Joan, ju'u yee babatoowame, chukula inim bwiapo a' ya'a'ea'uta abe a' chu-pakai, aapo: “Ineponee ka juna'a, enchim bo'o bichaka nee juna'ati ea'u. Taa net chukula senu a'abo yebijne. Junaka'a, inepo, kia a' bocha wiki-awam nee a' woitarianee'u ka neu cha'aka”, ti jiiak.

²⁶ 'Eme'e, nele benasi ju'u Apra'amtuka'uta yoemiammet yeu katriam, intok si'ime eme'e, Liojta ee majjaeka a' yo'ori ta'aame, ini'i Liojta betana yee jinne'uka a' nok lutu'uria, emo betchi'bo weyeka a'abo bittuari.

²⁷ Bwe'ituk junako, jume' jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po jiapsa'um intok kia inimmeu ju'u yo'oraa juni'i, juka' Jesujta tua a' jabetuka'ut ka ju'unean. Intok kia jume' che'a bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame, aapo'ikut nokaka bem ji'osia ji'ojteim teuwa'ut, chikti aet yum jo'e taewaipo juriom te'opommet nokwammet

juni'i ka ju'uncan. Intok junuen, jiba bempo junak juka' Jesujta, a' me'etune' betchi'bo aet nesawekai, junuen bempo junaka'a bat naataka au chupneeka ae betana teuwaarita, yeu a' yuma'atuak.

²⁸ Intok bempo junuen a' me'etune' betchi'bo, ka tu'ik tua kaita aet teaka juni'i, bempo ju'u kobanaao, Pilaato' teamtau nookak, aapo'ik a' me'etunee'u betana aet a' nesaune' betchi'bo.

²⁹ Junak intok chukula, bempo si'imeta juka'a, jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo aapo'ik betana ama teuwaarita a' ya'asukai, bempo junama kuuset a' popontuka'po ko'om a' tekaka intok a' ma'ak.

³⁰ Taa ju'u Lios, aapo'ik junuen mukiataka, kokkolam nasuk juchi a' jiapsituak.

³¹ Intok junama'a ju'u Jesus juebena taewaimpo, jume'e, jum bwiaraa Kalilea' tea'po naateka, bwe'u jo'ara Jerusalem eu bicha a' weyeo jume' aamak rejtisuka'ummeu au yeu machiaka au bit tebok. I'an intok jiba bempo juname'e, jume' inim yoemratau aapo'ik betana weyemta a' teuwaame.

³² Junuen san jiba itepo tee junaka'a Liojta betana bat naataka itom yo'owasuka'ummeu, ameu a' chupne'eti jiaka a' teuwaaka'u betana, juka' bemela nok lutu'uriata, itepo emou a' teuwaa.

³³ Junuen, itepo, jiba juname'e bat katriammet yeu katriam, jiba i'an juka' Jesujta, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuaka, juka' itou a' na'ikiaka'uta, itou a' chupak. Inika'a junuen jum lipro Salmom tea'po, salmo woiku a' ji'ojteituka'po aman: "Empo juna'a in yoemia, i'an ne enchi yoem

ju'unaktelaa”, ti a' jiaka'a benasia.

³⁴ Ju'u Lios, bat naataka jaibu aapo'ik mukuka intok kokkoarim nasuk a' jiabijtetuane'e'uta, junuen juka' a' takaawata ka a' nasontune' betchi'bo jaibu a' teuwaariakan. Aapo'ik betana ji'osia ji'ojteimpo: “Ju'u Labiituka'utau tu'ik a' bitnee'uta au a' chupne'eti jiaka in teuwaarita, enchim nee a' bittuane”, ti jiakai.

³⁵ Inien san ket, juchi senuku ji'osia ji'ojteim, Salmom tea'po: “Empo juka' wepulsi ee betchi'bo jiapsamta em yeu pu'ari, a' takaawata empo ka ama a' nasontutuane”, ti ji'ojtei.

³⁶ Bwe'ituk lutu'uria ala, juka' Labiituka'uta, aapo'ik jiapsao aawit kateka juka' yoemrata, juname'e jiba junuen juka' Liojta aet a' saweka'po aman, ameu yo'o ya'aritusuka am aniak. Chukula intok aapo muukuk. Intok junuen ket, aapo che'a bat naataka a' yo'owasuka'um am to'oka'u, amemak ma'atuk. Intok ju'u a' takaawa junama'a nasontuk.

³⁷ Taa ju'u, juka' achai Liojta, kokolam nasuk aapo'ik a' jiabijtetuaka'uta, a' takaawa ka nasontuk.

³⁸ Eme'e nele benasi inim yoemem, eme'e, jume' ka tu'uwa ya'arim jachin yetet am jiokoiwaa'ut, Jesujta betana yee amet a' jiokoiwaa'uta a' ju'uneiyaane.

³⁹ Jiba aapo'ik betana, si'ime wame'e, aapo'ik soal ta'aame, inime'e, Moiseejtuka'uta nesaurim bo'o jooriaka jiapsaka, si'imeta juka' ka a bem aet jiokoi tu'u betana, juname'e jiokoirim tune.

⁴⁰ Junuen san eme'e a' mammateka, iniat emo suuane, juka'a, wame'e Liojta betana

ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, bem ji'ojteka'uta ka emou junuen a' chupne' betchi'bo, junak:

⁴¹ Eme'e, jaana jita eiyaaka nonokame.

Inia weemta betana suum ea.

Intok chukula, ka tu'isi tawarimtaka kokkone.

Bwe'ituk inepo, jiba ineponee Liojtakai, enchim taewaimmetchi, tua machisi suum watchik nee joone,

Junaka'a eme'e, junae betana senuk emou a' teuwaao juni'i, ka a' sualne, ti jiakai.

⁴² Chukula junama'a juka' Paplota intok jume' aamak rejteme, junama'a juriom te'opopo yeu am sajako, waate jume' ka jurio yoemrataka ama ji-apsame, juname'e, chukula juchi aet yum jo'e taewait, jiba junae weyemta, bempo'im ameu nokne' betchi'bo ameu nookak.

⁴³ Junako chukula, junama'a juriom nau yaaja'po, ama weetuawamta a' chupuko, juriom betana juebenaka, intok ket waate, ka juriomtaka, taa jurio yoemrata, Liojta bem yo'oree'uta ame benasi a' sualeka a' yoem'eiyaame intok tua ka a' koptaka aet jiapsekame, inime'e, juka' Paplota intok Bernabee' teamta, bempo'immak ee japtok. Bempo intok juname'e, junuen bemelasi weyeka, Liojta yee nake' betchi'bo, tu'ik, ka bem a' koptane' betchi'bo ameu nookan.

⁴⁴ Iniat cha'aka, juchi woo busan taewaim sikaa, juka' aet yum jo'e taewaita yumako, junama'a bwe'u jo'araapo ju'u yoemra, junama'a juka' Liojta nok lutu'uriata jikkajibaeka, batte si'ime aman ameu yeu yajak.

⁴⁵ Taa junako, jume' juriom, junama'a yoemrata juebenak ama aneme bichakai, inime'e tua ka a' tu'ureka amet kopten. Intok juka' Paplota beje'eka nok japtek intok tu'isi ka a' yo'oreka, jaana aet nok japtek.

⁴⁶ Junako ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, ka jain eaka, witti nokakai:

—Utte'atukan, Liojta betana juka' bemela nok lutu'uriata, enchim juriomtuka'po aman, emou bat a' teuwaatunee'uta. Taa i'an intok, eme'e ka a' jikkajibaekai, intok jiba eme'e su juka' jiba yuu jiapsiwamta, enchim au lutu'uriaka'uta, ka emou a' cha'aka'a benasi aneka a' bit tebokai, i'an te itepo, jume' ka juriommeu bicha te katbae.

⁴⁷ Bwe'ituk aapo ju'u achai Lios inien itom aet sawek:

Si'ime aniat yoemrata, ju'u lutu'uriat enchi aet am ju'unee tuane' betchi'bo,

Intok inim bwiapo, ka jak be'eeka, ju'u yee jinne'uimtunee'ut,

Em yee aniane' betchi'bo, nee enchi yeu pu'ari, ti jiakai.

⁴⁸ Inika'a jikkajakai, jume' ka juriomtaka ama aneme, alleen. Intok bempo, yo'owe Jesukrijtota betana weyeka, juka' nok lutu'uriata, tua a' tu'i'iti jiu japtek. Intok junama'a si'ime jume' che'a bat naataka naateka junuen, jiba yuu jiapsiwamta bem bitne' betchi'bo junuen ameu a' chupa'im, inime'e Krijtota sualek.

⁴⁹ Intok junuen san ju'u Krijtota nok lutu'uria junama bwiaarapo jiapsammeu, si'imekut weyeka teuwaawak.

⁵⁰ Taa jume' juriom, junama'a, waate jaamuchim, Liojta yo'ori ta'aaka intok tua eiyaawammak intok junama'a bwe'u jo'arapo jume' yo'o ya'arimmak etejoka intok inime'e, bempo juka' Paplota intok juka' Bernabeeta beje'eka an betchi'bo, amemak bem eene' betchi'bo am tejwaak, junama'a bem bwiaaraapo yeu am beepsu'po tajtia.

⁵¹ Junako jume' Paplotaim, bwiata wokpo amet cha'atulata tatakek junuen junaka'a yoemrata, ka tu'isi bem aulaa'ut bem a' mammatene' betchi'bo. Junak intok bempo, bwe'u jo'ara Icoonio' tea'u bicha yeu sajak.

⁵² Taa jume' Krijtota sualeme, tua alleaka intok Liojta betana tu'u jiapsita yuma'isi amet anekai ama aanen.

14

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, jo'ara Icoonio' tea'po aane

¹ Junama'a bwe'u jo'ara Icoonio' tea'po ju'u Paplo intok ju'u Bernabee' teame, inime'e nau, senu juriom te'opopo kiimuk. Intok junama'a bempo, junuen Krijtota betana juka' nok lutu'uriata tua yuma'isi nookak. Junae, tua juebenaka Krijtota sualek, juriomtakai intok kia jume' ka juriomtakai juni'i.

² Taa jume' juriom, Krijtota nok lutu'uriata ka a' sualeme, junama'a jume' ka juriom, jume' Krijtota sualeme beje'eka, ka amemak am eene' betchi'bo, ka tu'isi amet nookan.

³ Inia betchi'bo bempo binwaa junama taawak. Intok bempo, witti, ka jain eaka nookak, achai

Liojtat yoem eakai. Intok junaen, aapo ju'u achai Lios, aapo'ik betana tua yee a' nak ta'aa'uta bem teuwa'uta, machisi a' ju'uneiyaa tebon, junuen bempo'im, machilaata intok juka' ka a joo tu maisi machik, bempo'im a' joone' betchi'bo am aniakai.

⁴ Taa junama bwe'u jo'arapo ju'u yoemra ka nau ean. Waate, jume' junama'a juriommak eaka, wate intok, jume' Krijtota yeu pu'arimmak eakai.

⁵ Junak intok jume' junama'a juriom intok jume' ka juriomtakai, jume' junama'a yoemratau yo'o ya'arimmak emo tu'utek, junuen jikot am yaaka intok am mamaasuakai.

⁶ Taa ju'u Paplo intok ju'u Bernabee' teame junaka'a ju'une'eiyaakai, bempo, senu bwiaara Likaonia' tea'u, wate bwe'u jo'aram, Lijtra' tea'awi intok Leerbe' tea'awi yeu sajak intok junama'a ka mekka konila ili jo'arammeu ket sajaka,

⁷ intok junaman ket, Krijtota betana nok lutu'uriata a' ju'uneiyaa teboka a' teuwaan.

Paplota jum jo'ara Lijtra' tea'po mamaasuaka'po

⁸ Jum bwe'u jo'arapo Lijtra' tea'po san, seenu, yeu a' tomteka'po naateka wokpo lo'itaka, ini'i, jakwoo juni'i ka weamaka, ama katekan.

⁹ Ini'i o'ou, juka' Paplota noka'uta a' jikkajan. Junak intok ju'u Paplo tu'isi aet mammatek, intok ju'uneak, aapo'ik, a' tu'ine' betchi'bo, yuma'isi Liojtat a' ea'po.

¹⁰ Junako ju'u Paplo, junau, kusisi nokaka:

—Em wokimmet tu'isi lutula kikte —ti au jiiak.

Junak intok aapo, junama tu'isi kikteka intok sep weam taitek.

¹¹ Junama'a junuen, juka' Paplota ya'ari a' bichakai, ju'u bu'uuraa junama'a Likaonika nokpo chaae japték:

—Jume' liosim, inim yoemem bebenaka a'abo itou ko'om yajilam —ti jiakai.

¹² Juname'e intok, juka' Bernabee' teamta, aapo'ik lios Jupiter ti jian. Juka' Paplota intok, ket aapo'ik, lios Merkuurio'oti jian. Bwe'ituk aapo ju'u Paplo, che'a bat weyeka, a' noka' betchi'bo.

¹³ Ju'u intoko, juka' Jupiter teamta te'opo, junaman jo'arau yaajiwa'po mayoau ju'u junama'a tekiakame, junaman juya sewam koko'ela uyyoisi ya'arim, intok toorom su'a betchi'bo junaman jo'arau yaajiwa'awi am nu'upak. Intok junama'a aapo intok ju'u bu'uura nau eaka, bempo'im yo'oreka intok jume' toorom ama su'ariabaen.

¹⁴ Taa junako jume' Krijtota yeu pu'arim, Bernabee intok ju'u Paplo, junaka'a ju'une'eiyaakai, bem ka junuen a' tu'uree'uta a' teuwaakai, bempo emo tajo'ori siutaka intok junama'a bu'uuraata nasuk kiimuk, intok chaaeka:

¹⁵ —Eme'e achaim, jitas a eme'e jooa. Itepo tee jiba emo benasi kia beja yoemem. Intok i'ani itepo, jiba inika'a, kaita teuwaamta enchim a' su'u tojaka intok juka' Lios, jiba yuu jiap-samta, juka' teekata intok juka' bwiata intok juka' baweta intok si'imeta juka' ama jiapsamta a' ju'unaktekamta enchim a' su'alne' betchi'bo emou nokbaeka.

¹⁶ Che'a bat naataka, jume' junak jiapsaka'um taewaimmet, juname'e si'imem, ju'u Lios, bem jiapsibae'po aman am jiapsine' betchi'bo kia am su'u tojiriakan.

17 Taa junuentaka juni'i, bempo'im betchi'bo, ju'u tu'ik a' joa'ue, aapo, aapo'ik a' jabetuka'ut jiba am ju'uneetua simen. Aapo ju'u Lios yuyuktua. Intok juka' echita tu'isi a' chuchuptua. Intok juka' itom bwa'anee'uta, yuma'isi itou a' autua. Intok ket junuen itom ae alleenee'uta.

18 Taa bempo inika'a ameu a' teuwaaka juni'i, bempo juka' bu'uuraata, am yo'oribaeka junuen jume' toorom am su'ariaka bem am pajkori-abae'ut, batte ka junaet am yu'uk.

19 Junak intok junama'a, juriom waate, Antiokiia' tea'a betana intok Icoonio' tea'a betana ama yajaka intok juka' bu'uuraata nok yu'uka, juka' Paplota a' mamaasuk. Juname'e intok emo a' me'esuk ti eaka, junama'a bwe'u jo'ara betana, mayoau pa'akun bicha yeu a' wikek.

20 Taa chukula jume' Krijtota sualeme ama konila au japteo su, aapo ju'u Paplo, yejteka intok juchi junaman bwe'u jo'arau kibakek. Intok juchi yokoriapo aapo, ju'u Bernabee' teamtamak, jo'ara Leerbe' tea'u bicha yeu sajak.

21 Junama jo'ara Leerbe' tea'po, Krijtota bemela nok lutu'uriata yee majtasuka, bempo junama'a bem noka'ue juebenam Krijtota sualtuakai. Bempo, jo'ara Lijtra' tea'u, jum Icoonio' tea'u intok Antiokiia' tea'u juchi nottek.

22 Junaet bem kate'ut, jume' Krijtota sualeme, ka bem ko'om eene' betchi'bo, intok ka ta'abwisi eaka, Krijtota bem sualnee'ut ameu nookak. Intok bempo ameu:

—Jum Liojta che'a yo'otaka a' jiapsa'u yaji betchi'bo, a' utte'atune'e —ti jiian—, che'a bat jiokot emo bitnaa'u —ti jiian.

²³ Ketchia bempo junaman te'opom be'ekatana, jume' ama ameu yo'o ya'arimtuneeme yeu pu'ak. Intok bempo, ka ji'ibwaka Liojta yo'oreka intok Liojtau bicha am nokriasukai, juname'e, ju'u Lios bem suale'uta, aapo'ik amemak tune'e'uta a' awak.

Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, bwiaara Siiria' tea'po jo'ara Antiokia' tea'u notte

²⁴ Chukula bempo, bwiaara Pisiiria' tea'po wa'am sajaka intok jum senu bwiaara Pampiilia' tea'u yeu yajak.

²⁵ Bempo, bwe'u jo'ara Perke' tea'po Krijtota bemela nok lutu'uriata yee majtaka, junak intok senu bwe'u jo'ara Atalia' tea'u bicha sajak.

²⁶ Junama bempo, bawet bo'o joo betchi'bo, bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok junama'a junuen bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha sajak. Jiba jum, bempo'im, ju'u tekil bem ya'asuka'uta, yeu pu'awaka, Liojtau bicha bem nokriawaka'po.

²⁷ Junako bempo, jum Antiokia' tea'u yajakai, junama'a jume' Krijtota sualeme nau tojaka intok ameu si'imeta juka' Liojta am aniaka bem yaaka'uta intok junuen achai Liojta jume' ka jurio yoemra, ket Krijtota ta'aaka a bem a' suale' betchi'bo, amemaktuka bempo'im am aniaka'uta am etejoriak.

²⁸ Junama'a intok ju'u Paplo intok ju'u Bernabee jume' Krijtota sualemmak binwaa ama amemak taawak.

Jum jo'ara Jerusalem tea'po nau etejo jume' Krijtota yeu pu'arim

¹ Jiba junako juname'e taewaimmet, waate, bwiaaraa Jurea' tea'a betana joomem, jo'ara Antiokia' tea'u yajilame, jume' Krijtopo nau werim am majta japték. Inime'e intok, bempo'im jinne'uimtune' betchi'bo, a' utte'atune'eti jiian, juka' Moiseejtuka'uta, a' nesaweka'a benasia, bempo'im emo sirkunsiraaroa tebonee'uta ti jiaakai.

² Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee' teame, junamemak junae weemta betana am beje'eka tua amemak nok nassuak. Intok junuen san, junama'a ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, intok junama waate ket yeu pu'awak, jum Jerusalem tea'u sajaka, jiba inika'a weemta betana, junama bwe'u jo'arapo, jume' Krijtota yeu pu'arimmak intok jume' jum Krijtota sualemmeu yo'o ya'arimmak aneka, amemak etejoka a' tu'ute betchi'bo.

³ Bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po jume' Krijtota sualeme junuen junam bicha am bittuak. Inime'e intok junam bicha bo'o joakai, bwiaaraa Peniisia' tea'u intok bwiaaraa Samaaria' tea'u te'opompo japte sakakai, junama'a, jume' ka jurio yoemra, bat naataka bem au joiwalataka bem suale'uta, a' su'u tojilamtaka intok junuen juka' Liojtamak eaka bem jiapsa'uta ama etejoria sakan. Junama'a si'ime jume' Krijtopo nau werim tua allea inika'a teuwaawamta jikkajakai.

⁴ Junako ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, jum Jerusalem tea'u yajakai, bempo junama'a jume' Krijtota sualeme betana intok jume' Krijtota yeu pu'arim betana intok jume' junama'a Krijtota

sualemmeu yo'o ya'arim betana, bempo juname betana tu'isi mabettuk. Intok junak bempo junama'a, si'imeta juka'a, Liojta a jita a' joa' betchi'bo, bem yaaka'uta ameu a' teuwaak.

⁵ Taa junak, jume' paiseeom betana, waate Krijtota nok lutu'uriata sualeme, inime'e japteka intok:

—A' utte'a'a —ti jiaan—, jume' ka juriomtaka, Krijtota sualeme, am sirkunsiraaroanee'uta, intok jume' Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim bem a' bo'o jooriaka bem jiapsinee'uta am tejwaanee'u —ti jiakai.

⁶ Junako jume' Krijtota yeu pu'arim intok jume' junama'a te'opopo, Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim, junuen nau etejoka, ini'i weeme jachin tua a' lutu'uriatuka'ut tu'isi ju'uneebaekai, emo nau tojak.

⁷ Junama'a ane'epo binwaa junuen junaet nau etejosuka, ju'u Peeo, kikteka, intok junammeu:

—Krijtopo nemak werim, eme'e jaibu ju'unea, jaibu ili binwatuk, juka' Liojta, emo nasuk nee yeu a' pu'aka'po, junuen Krijtota bemela nok lutu'uria yee jinne'umta, wame'e ka jurio yoememmeu in ameu a' teuwaaka, bempo'im a' sualne' betchi'bo —ti jiiak—.

⁸ Intoko aapo, yetet ju'uneame, bempo'im tu'isi a' mabetaka'uta, machisi a' ju'uneiyaa tebok, jiba ito benasia, aapo'ik betana juka' a' tu'u jiapsiwata amet autuakai.

⁹ Intok aapo ju'u achai Lios, kaita'po ta'abwisi, taa ito benasi bempo'im eiyaak. Bwe'ituk ketchia ito benasia, Krijtota bem suale' betchi'bo, ka

tu'uwa ya'arimmet am jiokoeka, junaka'a bem su'u toji betchi'bo am aniak.

¹⁰ Junuen san i'ani, jaisaaka eme'e, juka' Liojta yee jinne'ubaeka a' ya'arita, ka junuen a' mabetbae. Intok eme'e, jume' Krijtota sualeme, juka' che'a betteka obiachik am joo i'a, juka'a, jiba itom intok kia wame'e bat naataka itom yo'owasuka'um juni'i, itom ka a chupiasi bo'o joo-riasuka'uta.

¹¹ Taa ala, che'a juni san, itepo tee, kaita tu'ik ya'arika, juka' yo'owe Jesukrijtota tua yee a' nak jiokole' betchi'bo, jiba bempo'im benasia itom jinne'uimtuka'uta junuen te a' suale —ti jiiak.

¹² Junak intok juname'e si'ime ka intok montek. Intok juname'e, juka' Bernabee' teamta intok juka' Paplota, Liojta a jita a' joa' betchi'bo, machilaata intok juka' tu'ik, ka a joo tu machik, jume' ka juriom nasuk bem yaaka'uta bempo'immeu am teuwaao, tu'isi am jikkajak.

¹³ Junako bempo'im ama am noksuko, ju'u Jakoobo' teame, kikteka intok:

—Krijtopo nemak werim, chubala nee jikkajine —ti jiiak—.

¹⁴ Ju'u Simoo Peeo, juka' achai Liojta che'a bat tu'ik ame nasuk a' teuwaaka'uta, ket jiba junaen jume' ka juriomtaka, bempo'im nasuk juebenaka Liojta yoemiamtuneeme yeu a' pu'aka'uta itom etejorialaa.

¹⁵ Jiba ini'i, jume' che'a bat naataka, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame ji'ojteka'u, jum Liojta nok lutu'uria ji'osia ji'ojteimpo a' teuwaari benasi chupia:

¹⁶ Iniat chukula nee, inepo,

Juchi wee'po inim yoemrata Labiituka'utat yeu
katriam nasuk,

Ka ta'eewaka kaabem benaka juni'i,

Inime'e, karita wechiata,

Ama bi'ilaatae kaata bemelak juchi senuk a'
kaateka'a benasia nee jiba junuen aune.

¹⁷ Junaen si'ime jume' waatem inim jiapsame be-
mpo'immet chukula,

Achai Liojtamak eaka ket a bem a' sualne'
betchi'bo.

Intok jiba inime'e betana ka nanau machi yoemra,
Nee yo'oreka, in jinne'urim ti ta'eewame.

¹⁸ Inien nooka ju'u achai Lios,

Aapo ju'u che'a bat naataka taewaimmet inika'a,

Aapo'ik ju'uneiyaaka a' ya'abae'uta,

A' ju'uneiyaa tebokame,
ti jiakai.

¹⁹ 'Jiba inia betchi'bo, inepo nee, jume' ka ju-
riomtaka intok inime'e, bat naataka bem au joi-
walataka bem suale'uta, a' su'u tojaka junuen
Liojtamak eaka jiapsibaeme, kaita'po ameu sua-
naa'uta nee a' teuwaa.

²⁰ Ala, tu'ine, bempo'im, jume' ka liosimtaka
ya'arim yo'oriwame betchi'bo joowamta, ka bem
a' joobaanee'u. Intok kaabeta, jamutta, ka a'
jubeka, kaachin aamak au a' tu'urinee'u betana.
Intok juka' wakajta bamsoalata intok kia ojbota,
ka bem a' bwa'anee'u betana, inia betana itom
ameu ji'ojtinee'uta —ti jiiak—.

²¹ Bwe'ituk che'a bat naataka taewaimmet
naateka, inim si'imekut aane jume'e, Moiseej
tuka'uta betana nesauri ji'ojteim yee am majtame.

Inime'e, chikti aet yum jo'e taewaita yumao, jum juriom te'opompo nokwakai.

²² Junako jume' Krijtota yeu pu'arim intok jume' junama'a Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim, junama'a, si'ime jume' Krijtota sualemmak, bempo'im nasuk, watem yeu pu'aka, intok inime'e, jo'ara Antiokia' tea'u bicha, Paplotamak intok Bernabee' teamtamak am bittua betchi'bo, junuen a' tu'urek. Junama'a bempo, juka' Juraj teamta, ket Barsabaaj ti ta'eewamta, intok juka' Silaj teamta, inime'e, Krijtopo nau werim nasuk che'a eiyaawaka tekilekame yeu pu'atuk.

²³ Intok chukula inime'emak inika'a inen ji'ojteita amemak ameu a' bittuak:

“Jiba itepo, jume' Krijtota yeu pu'arim intok jume'e, inim jume' Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim intok jume' waate inim Krijtopo nau werim, itepo tee, jume' ka juriomtaka, Krijtota sualeme, eme'e jum bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po intok bwiaraa Siiria' tea'po intok Siliisia' tea'po jo'aakame, si'imem te am tebotua.

²⁴ Inim itepo, waatem ka itom ea'po inim, aman emou yajaka, ta'abwisi emou jiaka ka enchim yanti eltuaka intok Liojta betana enchim suale'u betana ka a witti enchim aet ju'uneetua. Inime'e, a' utte'a ti jiakai, enchim emo sirkunsiraaroa tebone'po intok Moiseej tuka'uta nesau po aman enchim katnee'po, ti jiakai.

²⁵ Inia betchi'bo san, inim itepo, nau eaka, si'ime a' lutu'uria yaak, inim ito nasuk, watem yeu pu'aka, bempo'im aman enchim am bitne' betchi'bo te junuen a' tu'urek. Inime'e, jume' Krijtopo itomak werim, tua itom nake'um, ju'u

Bernabee' teamta mak intok ju'u Paplo' teamta mak aman emou am bittua betchi'bo.

²⁶ Bempo san jume' Paplotaim junen, itom yo'owa, yo'owe Jesukrijtota mak bem ea' betchi'bo, ka jain eaka, bem kokko machiku naj kateme.

²⁷ Junuen san itepo inim, juka' Juraj teamta intok juka' Silaj teamta itepo emou am bittualaa. Bempo intok emo mak aneka junuen, si'imeta juka' inim yeu sikamta, machisi emou a' teuwaane.

²⁸ Bwe'ituk inia betana, ju'u Liojta tu'u jiapsi inen itom aet ju'uneetualaa, intok itepo juni'i inen a' tu'ireaka'uta ju'uneaka, emo betchi'bo, kaita intok naa buusti, betteka enchim joone'ut itom enchim tejwaanee'u, kia juka' che'a utte'ataka itom joonee'uta jiba.

²⁹ Waka'a naikum wokekame, wame'e ka liosimtaka yo'oriwame betchi'bo su'arim, junaka'a wakajta ka a' bwa'ane. Intok kia ojbota juni'i, intok kia juka' bamsoaka mukukamta juni'i ka bwa'ane. Intok kaabe, jamutta, ka a' jubeka aamak au tu'urine. Eme'e inia weyemta betana emo suua'ateko, Liojta bichapo tu'isi em annee. Lios emo maktune." Inika'a ameu ji'ojtek.

³⁰ Junuen san, bempo inien junam bicha bituarimtaka bo'o joakai aman Antiokia' tea'u yeu yajak. Bempo junama'a, jume' Krijtota sualeme nau yaajame, nau am tojaka intok juka' ji'osia ji'ojteita am makak.

³¹ Intok junako, jume' Krijtopo amemak werim junaka'a ji'osiata am noksuko, juka' junama'a junuen weyeka ameu teuwaawamta betchi'bo, tua bem allea'u amet ayukan.

³² Ju'u Juuras intok ju'u Silaaj teame, intok ketchia bempo, inime'e, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaakai, bempo junuen junama'a ju'u bu'uuk bem noka'ue, junama'a jume' Krijtota sualeme, bichau bicha, ka ko'om eaka Krijtota bem sualnee'ut tu'isi am aniak.

³³ Bempo intok junama'a ili jaiki ta'apo ama aneka, junama'a jume' Krijtota sualeme, bempo'im juchi jume' ama ameu am bittuakammeu bicha, yanti elaka bem nottine' betchi'bo, am tebo-tuak.

³⁴ Taa ju'u Silaaj teame, junama'a Antiokia' tea'po tawababaek.

³⁵ Ju'u Paplo intok ju'u Bernabee, ket bempo junama'a bwe'u jo'ara Antiokia' tea'po tawaka intok junama'a wate juebenammak, Liojta betana juka' bemela nok lutu'uriata a' teuwaaka, yee a' majta sakan.

Ju'u Paplo juchi wee'po a' naate, juka' Krijtota betana a' tekil maki

³⁶ Junama'a ili binwatuka, chukula ju'u Paplo ju'u Bernabee' teamtau:

—Juchi te, jume' jo'aram, si'imekut Liojta bemela nok lutu'uriata itom yee a' majtasuka'ummet, jume' Krijtota sualemmeu sajaka, te am ju'uneiyaane —ti au jiiak.

³⁷ Ju'u Bernabee intok ketchia, juka' Joan Maekoj teamta amemak a' wee i'an.

³⁸ Taa ju'u Paplo, aapo'ik amemak a' weenee'uta, ka a' tu'i machiak. Bwe'ituk aapo'ik, jum jo'ara Pampiilia' tea'po am su'u tojaka intok

junak ka bicha'u bicha amemak a' tekipanoaka' betchi'bo.

³⁹ Inia betana bempo tua nau nok nassuakai, junuen bempo junama'a emo na'ikimtek. Ju'u Bernabee intok, ju'u Maekoj teamtamak omot bicha siika, intok bwe'u kuta kanoat, bwiaraa Chipre' tea'u bicha bawet bo'o joak.

⁴⁰ Paplo intok ket, juka' Silaj teamta yeu pu'ak. Aapo, junama'a jume' Krijtota sualeme betana, achai Liojta amemak tune' betchi'bo aapo'iku bicha nokriasuakai, yeu siika.

⁴¹ Intok junuen, aapo, bwiaraa Siiria' tea'po intok bwiaraa Siliisia' tea'po wa'am yeu siika. Junama'a aapo, jume' te'opommet Krijtota sualeme junuen, bempo'im ka ko'om eaka, jiba Krijtota bem a' sualne' betchi'bo, ameu nookak.

16

Ju'u Timoteo' teame, Paplo intok Silajtaimmak aane

¹ Junuen ju'u Paplo intok ju'u Silaaj teame, bempo, wate jo'aram, Lerbe' tea'u intok Lijtra' tea'u yajak. Junaman intok bempo, seenuk Krijtota sualemta, Timoteo' teamta ama ta'aak. Inia ae, juria jamuttaka intok Krijtota sualen. Taa ju'u a' achaiwa, rieko yoem tukan.

² Jume' ama jo'ara Lijtra' tea'po intok jum Ikoonio' tea'po jo'aaka, Krijtopo nau werim, bempo, tu'ik ae tana nookan.

³ Inika'a Timoteota, ju'u Paplo aamak a' wee i'ak. Intok inika'a ju'u Paplo, aapo jume' juriom junaman junaet jiapsame, kaachin am ee-tua betchi'bo, juka' Timoteota a' sirkunsiraaroa

tebok. Junama'a si'imem aapo'ik achaiwa a' riekoyoem tuka'po ju'uneewa' betchi'bo.

⁴ Intok si'ime, jum ili jo'arammet bem wa'am kate'umpo, bempo, jume' Krijtopo nau werim-meu, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po aneka, jume' Krijtota yeu pu'arim betana intok ama Krijtota sualemmeu yo'o ya'arim betana, bempo'im yee majta saiwaka bem tejwaarita, junae betana ameu a' teuwaak.

⁵ Jiba junuen san, jume' te'opommet Krijtota sualeme, yo'owe Jesukrijtota che'a juni'i yuma'isi a' yo'oreka aet yoem ean. Jume' intoko, Jesukrijtota soal sakame, chikti ta'apo che'a juni'i bu'uu sakan.

Jum tenkupo benasi, Paplota senuk bwiaara Maserooniat tea'po jometa a' bichaka'po

⁶ Ju'u Liojta tu'u jiapsi, bempo'im jum bwiaara Aasia' tea'po, juka' junama'a ili ka bwereka bwiaarammet, juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata ka ama bem a' teuwaanee'u betana am ju'uneetuak. Inien san bempo, junama'a ili bwiaara Riiijia'ati teaka intok Kalaatia'ati teaka, junammet luula sajaka,

⁷ intok junuen bempo, juchi senu bwiaara Miisia' tea'u kimuwa'po yajak. Junama'a yeu sajaka, bempo, senu ili bwiaara Bitiinia'ati tea'u kimubaeka ean. Taa ju'u Jesukrijtota tu'u jiapsi, ka aman bem yajinee'ut am ju'uneetuak.

⁸ Junako bempo, junama bwiaara Miisia' tea'u ka tawaka, naa buusti, baweu bicha, bwe'u jo'ara Tooaj tea'u bicha ko'om yajak.

⁹ Junama'a ju'u Paplo, tukaapo, tenkupo benasi, machilaata bittuawak. Junama'a aapo seenuk,

bwiaara Maseroonia'ati tea'u betana jometa au weyeka intok: “Maseroonia' tea'u sikaa, intok itom aniane”, ti au jiamta bichak.

¹⁰ Junama'a, juka' Paplota junaka'a machilaata bitchuko, itepo sep, bwiaara Maseroonia' tea'u bicha tee yeu katbabaek. Jaibu junaman junammeu, juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata, Liojta itom ameu a' teuwaane'po itom a' ju'uneetualatuka'u.

Paplo intok ju'u Siilas, jo'ara Piliipoj tea'po nau aane

¹¹ Junama'a jo'ara Tooaj tea'po itepo, bwe'u kuta kanoau ja'amuka tee bawet witti sajaka intok bawepo bwia yeu kateka, Samotraasia' tea'u te yajak. Intok junama'a, juchi bawet sajaka, yokoriapo jo'ara Neapolij tea'u yeu yajak.

¹² Intok junama'a, bwiapo kateka, te jo'ara Piliipos tea'u tee sajak. Junama'a romaano yoemra juebena ama jo'aakan. Intok jiba junama'a, juna'a bwiaara Maseroonia' tea'po, ju'u bwe'u jo'ara, che'a eiyaawame. Junama'a itepo ili jaiki ta'apo ama taawak.

¹³ Junama'a senu aet yum jo'e ta'apo, itepo junama'a bwe'u jo'arapo pa'akun, batwee mayoau bicha tee yeu sajak, junaman Liojta yo'oreka au bicha nok betchi'bo jiba nau yaajiwa'u. Junama'a itepo aneka intok itepo, Krijtota nok lutu'uriata betana, jume' jaamuchim junama'a anemmeu tee a' teuwaak.

¹⁴ Juname'e betana seenu, Liiria' tean. Ini'i intok, bwe'u jo'ara Tiatiira' tea'a betana jometa ama aanen. Tajo'ota kutko sikiik, tua beje'emta nenenkakai. Jiba ini'i jamut Liojta sualeka a'

yo'oreme, ama teuwaawamta jikkajan. Inika'a, ju'u achai Lios, juka' Paplota teuwaaka'uta, al-leaka a' mammate' betchi'bo, junuen a' eetuak.

¹⁵ Ini'i, aapo, chukula si'ime jume' aamak jo'aakammak nau bato'owaasuakai, itou nookak:

—Eme'e, tua lutu'uriapo junuen yo'owe Jesukrijtota in a' suale'uta nee mammateka, junuen a' lutu'uriatuka'po ju'unea'ateko, in jo'au tawa betchi'bo ama yajine —ti jiakai.

Intok tua junen jiaka nokakai, ite junama'a taawak.

¹⁶ Sejtul jum batwee mayoau, jiba Liojtau bicha nokbaeka, jiba itom nau yaaja'u bicha itepo katekai, junama'a senu usi jamut itou yeu si-ika. Ini'i san, bebeje'eri jiapsi aet aneka, junae aniwaka, ka aet ju'uneewamta betana, machisi a' teteuwaakai. Inika'a san, wate, utte'apo a' tekipanoatuaka intok juname' betchi'bo yu'in tomita kokkoban.

¹⁷ Ini'i usi jamut, juka' Paplota intok itom nau kateo, itot cha'aka wee taitek, chaai nokpo intok:

—Inime'e o'owim, juka' si'imem bepa che'a yo'orisi machik Liojta betchi'bo jiapsaka intok aapo'ik betana nokta, yee ae jinne'uwamta emou a' teuwaame —ti jiakai.

¹⁸ Ini'i usi jamut, jiba ili jaiki ta'apo junuen jiba aanen. Junen su chukula ju'u Paplo, ae suati eaka intok au notteka, intok ju'u ka tu'i jiapsi iniat anemtau:

—Yo'owe Jesukrijtota betana lutu'uriakai, iniat aapo'ikut em yeu weene' betchi'bo ne enchi aet sawe —ti au jiiak.

Intok junuen ju'u ka tu'i jiapsi, junama sep yeu siika.

¹⁹ Taa junako, jume'e, juka' usi jamutta a' tekipanoatuame, junae junuen ka intok a bem ae tomi yo'onee'uta bichakai, bempo, juka' Paplota intok juka' Silaj teamta am bwiseka intok ama bwe'u jo'arapo, nasukun bicha junama'a ya'uraatau yeu am tojak.

²⁰ Junama'a ya'uraapo, jume' yetet nesawem-meu am nu'upaka intok:

—Inime'e o'owim, jurio yoememtakai, inim itom bwe'u jo'arapo yoemrata emo beje'eka intok ka nau am eetua —ti jiiian—.

²¹ Intok ket inime'e, wate weemta, itom romaano yoemem tuka' betchi'bo, ka itom a ma-betaka intok ka a itom bo'o jooria'uta, yee majta —ti ameu jiiak.

²² Junako junama'a ju'u yoemra, bempo'im beje'eka an japtok. Ju'u ya'uraa intok, am tajo'o watta teboka, intok kuta jibebiammea am bepsu tebok.

²³ Chukula inime'e tua jikot maisi am bep-suakai, ket jum yee e'etawa'u am kiimak. Intok juname'e, junama'a juka' eta'im susuamta, aapo'ik inime'e tua yuma'isi, tu'isi ama am jipu'une' betchi'bo a' tejwaak.

²⁴ Junako, inien tejwaawakai, ju'u eta'im susuame, junama'a yee e'etawaa'u che'a wajiwa bicha am tojaka intok bwe'u kuta, tekkuria' tea'po am wokuaka, ama am su'u tojak.

²⁵ Taa junama'a jumak jaibu nasuk tukaapo juka' Paplota intok juka' Silaj teamta ketun Lioj-tau bicha nokaka intok a' yo'oreka, au bicha am

bwikao intok wate junama'a jume' eta'im ketun am jikkajao su,

²⁶ junama'a seej chuktia ju'u bwia au yoyoak. Juna'a junuen tua utte'aka au yoyoakai, kia jum yee ama eta'ipo junaka'a kutti nawakamta, naas yoyoak. Intok junama'a lautipo si'ime jume' pueetam emo etapok. Intok junama'a si'ime jume' ama eta'im, jume' sisi'iwook wikiam, inime betana ko'om wattedk.

²⁷ Junama'a, ju'u, jume' ama eta'awame sua betchi'bo a' tekiakame, busaka, intok junak aapo, jume' yee ama eta'im emo etapolame bichakai, aapo jume' tebe aapo'ik kuchi'im yeu wikek inimmea au me'ebaekai. Bwe'ituk aapo, junama'a si'ime jume' eta'im yeu am sajak ti eakai.

²⁸ Taa ju'u Paplo junau:

—Si'ime te im aane. Kate'e jain emo joobae —ti kusisi au nookak.

²⁹ Junak intok junama'a ju'u eta'awame suame, tachiriata a'awaka, aapo wajiwa bicha buiteka ama yepsak. Intok majjaeka au yoaka junama Paplotau intok ju'u Silaj teamtau tonommea kikteka bwiau ko'om cha'aka.

³⁰ Junak intok junama pa'akun yeu am nuk sikaa, intok:

—Achaim, nee tejwaane, jitasa tua utte'atunee in ya'anee'u, junuen junae in jinne'uitunee' betchi'bo —ti ameu nattemaek.

³¹ Bempo inika'a:

—Juka' yo'owe Jesukrijtota empo a' sualeka aet eene, intok junak empo jinne'uitunee intok kia si'ime jume' emak jo'aakame juni'i jinne'uimtunee —ti a' yoopnak.

³² Intok bempo, iniau intok si'ime jume' aapo'ikumak jo'aakammeu, Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata ameu a' teuwaak.

³³ Intok junama'a jak weyeo tukaapo, ju'u, jume' eta'im sua betchi'bo a' tekiakame, bempo'im, jume' jum jiokot maisi siu siuti bem bepsui'ipo am baksiak. Intok chukula, aapo intok jume' aamak jo'aakame si'ime bato'owaatuk.

³⁴ Inime'e, aapo chukula, sep a' jo'au am nunukai intok am ji'ibwatuak. Intok aapo intok si'ime jume' aamak jo'aakame, inime'e, achai Liojta a' ta'aaka a' sualeka' betchi'bo, tua alleen.

³⁵ Yokoriapo ketwoo ju'u junama'a ya'uraa, jume' naj kateka yee suuatuawame aman am bit-tuak, ju'u eta'im suuatuawamtau, inime'e, jume' Paplotaim aapo'ik am su'u tojine'po a' tejwaane' betchi'bo.

³⁶ Junako ju'u eta'im suuatuawame, Paplotau sikaa, intok:

—Inim ju'u ya'uraata betana, enchim yeu su'u toji betchi'bo nee aet sawaa. Junuen san eme'e, ka jain eaka, baa yeu katne —ti au jiiak.

³⁷ Taa ju'u Paplo, jume' naj kateka yee suuatu-ammeu:

—Itepo, jiba jum Romaanom bwiaarapo amemak jomem benasi lutu'uriaka juni'i, si'imeraata bichapo te bepsuwak, jita itom ya'ariaka'u betana ka ya'uraa bittuawakai juni'i. Intok jum yee e'etawa'u tee kima'awak. I'an intoko bempo etbwa itom su'u tojibae. E'e, katte junen ea. Am tejwaane, bempo a'abo sajaka, itom yeu su'u tojine —ti ameu jiiak.

³⁸ Jume' junuen ya'uraapo sawame junameu notteka, inia betana am tejwaak. Juname'e intok, bempo'im Romaanom bwiaarapo bem lutu'uriaka'uta a' ju'uneiyaaka, womtek.

³⁹ Junuen san, inime'e Paplotau intok Silaj teamtau aman sajaka, junae betana ameu emo jiokoek. Junak intok junama'a yee e'etawa'po yeu am su'u tojaka, intok bempo'im junama bwe'u jo'arapo bem yeu katnee'u betchi'bo ameu nookak.

⁴⁰ Junama'a bem eta'ipo yeu sajakai, bempo, ju'u Liiria' teamta jo'au yajak. Intok junama'a, chukula jume' Krijtopo nau werim bichaka intok, ka ko'om eaka, Krijtota bem soal sakane' betchi'bo ameu nokakai, junama yeu sajak.

17

Jum jo'ara Tesaloonika' tea'po, emo beje'ewamta ama yeu sika'apo

¹ Junuen bempo bo'o joakai, ili jo'aram Ampipolij tea'po intok Apoloonia' tea'po wa'am sajaka, chukula, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'u yeu yajak. Junama'a senu juriom nau yaaja'po te'opo ama katekai.

² Intok ju'u Paplo, jiba aapo'ik a' bo'o jooria'a benasia, junaman nau yaajiwaa'u siika. Intok aapo, bajisi, chikti sabala, aet yum jo'e ta'apo ama ameu nookak.

³ Intok aapo, jiba jum Liojta ji'osia ji'ojteimpo, ama weyemta ameu nokaka, juka' Krijto'oti ta'eewamta, jiokot a' bitnee'uta intok ket junuen aapo'ik me'esuaka aet chukula kokkoarim nasuk a' jiabijtinee'uta a' utte'atuka'u, machisi ameu a' teuwaak. Intok ket:

—Jiba ini'i Jesus, aapo'ik betana in emou noka'u, aapo juna'a ju'u Krijto —ti ameu jia kai.

⁴ Junako junama'a jume' juriom betana, waate Krijtota sualeka a' mabetak. Intok inime'e ju'u Paplotamak intok Silaj teamtamak tu'ika, amemak ee japtek. Junama'a ketchia jume' rieekomtaka, jaibu Liojta yo'oreme, juebenaka. Intok jaamuchim, juebenaka jume' junama'a che'a eiyaawame, si'ime Krijtota sualek.

⁵ Taa junako, jume' juriom ka amemak Krijtota sualeme intok, junammet kopteka, inime'e, wate tua ama ka tu'i yoemem, kia rejteme nau tojaka, junaman bwe'u jo'arapo ju'u yoemrata nasuk ka yanti eewaka intok ka nau eewamta am ya'a i'akai. Inime'e, seenuk Jason teamta jo'apo utte'apo kiimuk. Junama'a juka' Paplota intok juka' Silaj teamta jaiwakai. Intok junama'a yeu am wikeka, bu'uuraata bichapo yeu am tojibaekai.

⁶ Taa junama'a jume' bem jaiwa'um ka am teakai, bempo, juka' Jason teamta, utte'apo ama yeu a' wikeka, inika'a, intok waate junama'a Krijtota sualeme, inime'e, junama bwe'u jo'arapo ya'uraatau yeu am tojak. Intok kusisi nokaka:

—Jume' o'owim, Paplotaim, inim si'imekut kateka, yee amemak ee i'aka, si'ime yoemrata, bem tu'i eerim am nanasonteme, bempo i'an ket im yajilam —ti chaaen—.

⁷ Ini'i Jason teame intok, a' jo'awapo am mabetlataka, ama am jipue. Si'ime bempo, Romapo juka' che'a bepa yo'o ya'ari, Sesar teamta betana nesaurim beje'eka kaate. Bwe'ituk inime'e,

seenuk, ta'abwik che'a bepa yo'o ya'arita ket a' ane'e ti jiia, Jesuj teamta —ti jiaka chaaen.

⁸ Inika'a inen jiuwamta jikkajakai, ju'u ama bwe'u jo'arapo yoemra, intok jume' ama yo'o ya'arim, ka bem yanti ela'u amet ayukan.

⁹ Taa ju'u Jason teame intok jume' waate Krijtota ama sualeme, tomita yeu kat betchi'bo am beje'etua'ea'uta am maksuka ama yeu su'u tojiwak.

Jume' Paplotaim, jo'ara Berea' tea'po aane

¹⁰ Junama lautipo, jume' ama Krijtota sualeme, juka' Paplota intok juka' Silaj teamta, tukaapo, jo'ara Berea' tea'u bicha yeu am bittuak. Bempo aman yajaka, jiba junama'a, juriom te'opou bem nau yaaja'u sajak.

¹¹ Inime'e juriom im joomem, jume' bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po jomem bepa tu'u jijiapseka a jootun. Bwe'ituk inime'e, juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata ameu teuwaawamta, tua junen eaka a' jikkajaka a' mabetak intok bempo chikti ta'apo bichau bicha, jum Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo, ama weyemta tua aet mammateka a' bichan, junuen juka' ameu teuwaawamta, tua junuen a' lutu'uriatuka'ut machisi aet ju'uneebaekai.

¹² Junuen san, inime betana juebenaka Krijtota sualeka aet ean. Intok ketchia ju'u rieeko yoemrata betana, junama'a jume' jaamuchim, jume' che'a eiyaawaka bitwame intok kia ju'u o'ouraa juni'i, juebenaka Krijtota sualek.

¹³ Taa junako, jume' juriom, jo'ara Tesaloonika' tea'po joomem, juka' Paplota, juka' Liojta be-mela nok lutu'uriata jum jo'ara Berea' tea'po ket yee a' majta'apo a' ju'une'eiyaakai, bempo junaman sajaka, junaman juka' yoemrata nasuk emo beje'ewaka, ka nau eewamta a' yaak.

¹⁴ Taa junama'a, jume' Krijtota sualeme, ka bo'o bichaka, juka' Paplota, baweu bicha yeu a' weene' betchi'bo am bicha a' bittuak. Taa intok ju'u Silaj teame intok ju'u Timoteo' teame, bempo jiba ama jo'ara Berea' tea'po tawakai.

¹⁵ Junuen jume' Paplotamak kateme, inime'e, bwe'u jo'ara Ateenaj tea'u tajtia a' tojak. Chukula, inime'e juchi bicha nottek. Intok juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta, inime'e, ka bo'o bichaka, junaman bem au yajine' betchi'bo, nokta ameu weiyaakai.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po aane

¹⁶ Junama'a ju'u Paplo, juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta ketun ama Ateenaj tea'po am bo'o bichakai, tua ka yanti a' ela'u aet ayukan. Aapo junama'a bwe'u jo'arapo, jak chukti jume' maammea ya'arimtaka yo'oriwame unnaa juebenam bichakai.

¹⁷ Jiba inia betchi'bo, aapo, jum juriom nau yaaja'po te'opompo, jume' juriommeu intok waate junama'a Liojta yo'oreka a' sualemmeu nonokan. Intok ket aapo, chikti ta'apo junama'a omot bu'uuraata ane'epo, jita jinuwaka intok jita nenkiwa'po, junama'a a' bicha'ummeu, Krijtota betana ameu nookan.

¹⁸ Junama'a sejtul, waate, jita ta'aaka emo majtame, intok epikureeompo emo teuwaame,

waate intok ejtoikoimpo emo teuwaame, inime'e Paplotau yajaka aamak etejo japtek. Juname'e waate:

—Jaisa tua ini'i itou jiubae, ini'i o'ou tua juebenak nokakai —ti jiiian.

Taa wate intok:

—Juchi tatta'abwi liosim betana weyemta itou nokamta bena —ti jiiian.

Inien bempo jiiian, juka' Paplota, Jesujta betana weyeka aapo juka' bemela nok lutu'uriata, intok jume' kokkoarim, juchi bem jijjabijtenee'u betana yeteu a' noka' betchi'bo.

¹⁹ Junak intok inime'e, jikawi, ili kawita benaka, Areopako' tea'u bicha a' nuk sajak. Junama'a nau etejobaeka jiba bem nau yaaja'po. Intok junama'a bempo:

—Inia bemelasi weyemta betana naa buusti itou a' teuwaane —ti au jiiak—.

²⁰ Bwe'ituk empo, bemelaka, ka itom jikkajilaa'uta itou teuwa. Itepo intok, si'imeta inika'a, ju'u a' teuwa'ut ju'uneebae —ti au jiiak.

²¹ Bwe'ituk si'ime jume'e, jum bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po joome intok ketchia, si'ime jume' ka ama bwiaarapo yoemrataka ama jo'aakame, inime'e, kaita intok ta'abwik, kia jita bemela weemta bem etejonee'uta intok bem a' jikkajinee'uta jiba bo'o joorian.

²² Junako ju'u Paplo, junama'a bempo'im ama nau yaaja'u, Areopako' tea'po ame nasuk kikteka intok:

—Eme'e achaim, inim Ateenaj tea'po aneme, inim si'imeku nee enchim, jume' ya'arimtaka enchim jipue'um, tua enchim amet emo temaeka

enchim am eiyaa'ut, nee a' mammatelaa —ti ji-
iak—.

²³ Bwe'ituk i'an inepo, jume' enchim yo'ore'um, enchim jipue'po naj weyeka am bichakai, juna-
nama'a ket, jita'e sa ya'arita, nookim: “Ju'u Lios
ka ta'eewamta betchi'bo”, ti aet ji'ojteita nee ama
bichak. I'an intok inepo, jiba inia Lios, ka enchim
ta'aaka enchim yo'oree'uta, inia Liojta betana nee
nokbaeka weye —ti jiiak.

²⁴ Ini'i ju'u Lios, inim juka' bwiata intok si'imeta
juka' im ayukamta a' ju'unaktekame, aapo ket,
teekapo intok inim bwiapo si'imeku yo'owe.
Junuen aapo, ka inim te'opom, watem ya'arimpo
jiapsa.

²⁵ Intok kia aapo, inim jiapsame yoemrata be-
tana, jita a' joorianee'uta, jita'apo jiokot a' ea'a be-
nasia, ka a' bo'o bicha. Bwe'ituk jiba aapo juna'a,
itom si'imem, juka' jiapsiwamta intok juka' jekata
intok si'imeta itou be'emta, itom a' bittuame.

²⁶ 'Aapo, yoemta inim wepu'ulaik ju'unakteita
betana, si'ime aniat yoemrata junaet yeu sa-
jaka, aapo am ju'unaktek. Junuen, inime'e, inim
bwiapo na'ikimtuka, bem jiapsine' betchi'bo. In-
tok inime'e, jakun tajtia inim bem jiapsinee'u in-
tok kia we'epulaim, tua jakun bem jiapsinee'uta,
junaka'a am maki.

²⁷ Junuen aapo'ik Liojta a' jabetuka'ut bem aet
ju'uneepaka, bem aet emo temaine' betchi'bo.
Junuen inime'e, ka bichamta naas mamma'a
benasi anakai bem a' ju'uneiyaane' betchi'bo.
Lutu'uria o'oben, aapo'ik inim ka itou mekka a'
ane'u.

²⁸ Bwe'ituk itepo, jiba aapo'ik inim itom a' ji-apsitua' betchi'bo tee naj kaate. Ket jiba emo betana jume' nokta jaiwaka a' koba suawa'uka, bem a' ji'ojteka'a benasia: “Itepo, tee ala, Liojta yoemiammet yeu saka'ariam”, ti jiaikai.

²⁹ Junuen san itepo, Liojta betana yoemiarimtakai, itepo, juka' Liojta, aapo'ik ka inim jume' yo'oriwame, sawai tomie, oo tosai tomie oo kia tetae ya'arim benasi a' machiaka'uta a' eiyaa ean. Bwe'ituk inime'e, waatem, juname'e kia Liojta betana bem jachin emo eetua'po aman am jooa.

³⁰ Bwe'ituk che'a bat taewaimmet, ju'u achai Lios, jume' junak jiapsame, ju'u aapo'ik betana lutu'uriata ka ju'uneaka, ka amma'ali bem jiapsa'u betana, ka amet a' bichamta benasi aayuk. Taa i'an inime'e taewaimmet, inim si'imem, si'imekut jiapsame, ka tu'ik betana ta'abwisi eaka, bem emo temainee'uta junuen a' waata.

³¹ Bwe'ituk ju'u Lios, taewaita yeu pu'ari, junak, si'ime inim jiapsame, we'epulaimmeu tua ameu a' lutu'uriatuka'po aman, aapo'ik yee a' ya'uraa bittuaneeo, inika'a, jiba aapo'ik o'outa yeu a' pu'aka'ue am ya'uraa bittuakai. Inika'a intok aapo, a' jabetuka'uta, si'imem a' ju'uneiyaatuak, junaka'a, kokkoarim nasuk a' jiabijtetuakai.

³² Junako, jume' ama nau aneme, inika'a kokkoarim nasuk jiabijtewamta betana teuwaawakamta a' jikkajakai, waate, jaana a' jiaawan. Wate intok:

—Inia betana te juchi wee'po ju'ubwa tee enchi itou a' nok i'a —ti au jiaik.

³³ Junako ju'u Paplo junama tajti nokaka, ama am su'u tojak.

³⁴ Taa junama'a, waate aapo'ik teuwaaka'uta, a' sualeka aamak eaka, au nau yajak. Inime' nasuk senu Lioniisio' teaka, ini'i ama nau yaajiwa'u, Areopako' tea'po, ju'u bwe'u jo'arapo ya'uraata mak na'ikiaritakai, intok ketchia senu jamut, Lamarij teakai, intok junamemak ketun waate.

18

Ju'u Paplo, jo'ara Korinto' tea'po aane

¹ Iniat chukula aapo ju'u Paplo junama bwe'u jo'ara Ateenaj tea'po yeu sika intok bwe'u jo'ara Korinto' tea'u bicha yeu siika.

² Junama'a senu jurio, Akiila' teamta ta'aak. Ini'i bwiaaraa Ponto' tea'a betana jometukan. Junama'a ju'u Akiila' teame intok a' jubiawa, Risiila' teamtamak inime'e, bwiaaraa Itaalia' tea'a betana ju'ubwa jeela ama yajilamtukan. Junaman inime'e yeu saka'alamtukan bwe'ituk junaman ju'u che'a yo'oritaka, ju'u Kaurio' teame, si'ime jume' juriom, jum bwe'u jo'ara Roma' tea'a betana bem ama yeu katnee'u junuen nesaulatukan. Ju'u Paplo junammeu yepsak,

³ intok aapo jiba bempo'im tekil ket ame benasi a' joakai, lona karim joowamta, junuen aapo inime mak tekipanoabaekai ama taawak.

⁴ Intok junama'a aapo, chikti sabala aet yum jo'e ta'apo jum juriom te'opou yeepsan, junama'a aapo ama anemmeu nokaka intok kia jume' juriom intok kia jume' ka juriom juni'i, a' teuwa'uta bem a' suale'u tajtia am nok kokobakai.

⁵ Junako, juka' Silaj teamta intok juka' Timoteo' teamta, inime'e, bwiaara Maseroonnia' tea'a betana ama au am yajako, aapo ju'u Paplo junak che'a yuma'isia juka' Krijtota nok lutu'uriata a' teuwaanee'uta a' weetuan intok jume' juriommeu, juka' Jesujta, aapo'ik junuen juka' Krijtota bem bo'o bicha'uta, aapo'ik a' juna'atuka'u machisi a' lutu'uriatenee'uta weetuan.

⁶ Taa jume' juriom, aapo'ik teuwa'uta beje'eka intok inia betana ka tu'ik am nok japteko, junako ju'u Paplo, ame bichapo a' supewam tatakek, inien aapo junama'a yeu a' sime'uta teuwaakai, intok inimmeu:

—I'an eme'e, ka tu'isi tawarimtaka kokkoka'ateko juni'i, junae betana kaita net aune. I'an naateka nee, inepo jume' ka jurio yoememmeu bicha nee weene, juname'e majtabaekai —ti ameu jiiak.

⁷ Junama'a juriom te'opopo yeu sikaa, intok senu o'ou, Jujto'oti teakamta jo'au bicha siika. Ini'i Liojta yo'ori ta'aaka intok junama'a, juriom te'opou ka mekka jo'aakai.

⁸ Junama'a ju'u seenu, Krijpo'oti teakai, junama'a juriom te'opopo yo'o ya'ari, aapo, intok ket si'ime jume' iniamak jo'aakame, Krijtota sualek. Intok ketchia, juebenaka jume' junama'a bwe'u jo'ara Korinto' tea'po joomem, juka' Krijtota bemela nok lutu'uriata a' jikkajaka a' sualeka intok emo bato'owaa tebok.

⁹ Junak intok ju'u yo'owe Jesukrijto, tenkupo benasi Paplotau au yeu machiaka intok:

—Ka jain eene. Bichau bicha juka' lutu'uriata teuwa' simnee ka ko'om eakai —ti au jiiak—.

¹⁰ Bwe'ituk jiba nee, inepo emak aane, intok inim kaabe, jita ka tu'ik eu ya'ane. Bwe'ituk inim bwe'u jo'arapo, juebenaka aane, jume' in yoemiam tuneeme —ti au jiiak.

¹¹ Junuen san, ju'u Paplo junama'a bwe'u jo'ara Korinto' tea'po, wasuktia ama busan metpo junama yoemrata nasuk juka' Krijtota betana bemela nok lutu'uriata am majtakai ama aane.

¹² Taa junak, chukula juka' Kalion teamta, jum bwiaara Akaaya' tea'po a' kobanaao tuko, jume' juriom, juka' Paplota beje'eka au baeka emo nau tojak. Intok inika'a bwiseka, kobanaota kateka'u yeu a' tojaka,

¹³ intok a' beje'eka, junau:

—Ini'i o'ou inim juka' yoemrata, bempo'im, ka juka' aapo'ik Liojta betana nesaurita tua a' weye'e benasia, taa ta'abwisi Liojta bem yo'orinee'u betana junaen am majta —ti au jiiak.

¹⁴ Juka' Paplota au a' nokriabaeka a' nok taiteo su, ju'u kobanaao, Kalion teame juriom yoopnak:

—Inika'a, enchim nunu'ubwa'uta, jissu'alataka oo yee beje'eka tua ka tu'ik a' ya'aria tuko, junaka'a ala inepo, kaachin jiaka, enchim juriom nee iniat enchim jikkaji ean —ti ameu jiiakai—.

¹⁵ Taa i'an intok inika'a, nokita intok teuwaarita jachin a' weye'ut, intok wate teammet nok nasuawamta intok jiba inim jume' enchim nesaurim enchim bo'o jooria'uta, inia betana weyekai, eme'e enchim ea'po, aman a' tu'utene. Bwe'ituk inepo nee, inile benak betana nee ka aet nesaweka am ya'uraa bittuabae —ti jiiak.

¹⁶ Intok aapo, inime'e junama ya'uraata nau yaaja'po, pa'akun bicha yeu am beebak.

17 Junako junama'a ju'u yoemra ama aneme, juriom te'opopo yo'ota, juka' Soojtenej teamta a' bwiseka intok junama'a ju'u kobanaota bichapo, maammea a' chonaka, ko'okosi a' yaak. Taa ju'u kobanaao, Kalion teame, inime'e inien aneme, ka ameu suuaka kia beja am bichan.

Ju'u Paplo, jo'ara Antiokia' tea'u bicha notteka, iniamak baji wee'po a' naate juka' a' tekil maki

18 Junama'a ju'u Paplo, ketun juebena taewaim ama taawak. Chukula, junama'a jume' Krijtota sualeme am tebotuasuka intok, aapo senu bwiaara Siiria' tea'u bicha bawet bo'o joobaeka, bwe'u kuta kanoau ja'amuk. Ju'u Risiila' teame intok Akiila' teame aamak katekai. Kee simekai, jum ili jo'ara Senkrea' tea'po, ju'u Paplo, lobola au bekta tebok, junuen aapo au a' chupa'ane'eti jiaka a' teuwaari ya'abaekai.

19 Junako bempo, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u yajakai, ju'u Paplo juka' Risiila' teamta intok juka' Akiila' teamta junama am to'o siika. Intok aapo junama'a jum juriom te'opou yepsak. Intok junama'a jume' juriom nau yaaja'ummeu nookak.

20 Juname'e, bempo, aapo'ik che'a binwaa ama amemak a' tawane' betchi'bo nookan. Taa aapo ka am nok mabetak.

21 Junak aapo, junama'a omot bicha weebaeka, ama am tebotuak, intok:

—Utte'a, jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u, junaman juka' pajkota yumao junak in ama annee'u. Taa chukula, Liojta junen eao, a'abo enchim bit betchi'bo nee juchi a'abo nottine —ti ameu jiiak.

Intok junama'a Eepeso' tea'po aapo, bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok junama'a yeu siika.

²² Junako jo'ara Sesarea' tea'u yepsakai, junama'a ju'u Paplo naa buusti, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u sikaa, junama'a jume' Krijtota sualeme tebotuabaeka, junaet chukula ket, junama'a bwe'u jo'ara Antiokia' tea'u bicha siika.

²³ Junama'a aapo ili jaiki ta'apo ama anakai, chukula juchi junama yeu sikaa, bwiaara Kalaa-sia' tea'u intok Riihia' tea'u, ili bwe'u jo'arammet siika, si'ime jume' Krijtota sualeme ama jo'aakame, ka bem ko'om eene' betchi'bo ameu nokakai.

Ju'u Apooloj teame, jo'ara Eepeso' tea'po yee majta

²⁴ Jiba juname'e taewaimmet, jum bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u, senu jurio, Apooloj ti teaka, bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana jometakai, ama yepsak. Ini'i, che'a bepa a nokaka a yee majtan. Intok Liojta betana jume' ji'osia ji'ojteimmet tua yuma'isi ju'uneakai.

²⁵ Aapo, yo'owe Jesukrijtota betana weyemta watek tu'isi a' majtitukan. Intok aapo, juka' a' teuwa'ut, tua aet jiapseka alleerimmea nookan. Intok Jesukrijtota betana weyemta, tua machisi yee a' majtakai. Taa junuen, aapo wepulsi, juka' Joan tuka'uta yee babatoowamta betana intok aapo'ik Jesujta betana a' teuwaarita jiba a' ta'aakai.

²⁶ Ju'u Apooloj teame junama'a juriom te'opopo, bem nau yaaja'u, kaita'po jinileka, tua witti nok taitek. Taa junama'a ju'u Risiila' teame intok ju'u Akiila' teame junama aneka a' jikkajakame, chukula inime'e, omot a' nunuka, Krijtota betana weyemta intok juka' lutu'uriata betana, che'a machisia au a' etejok.

²⁷ Junako chukula, aapo'ik Apooloj teamta, junama senu bwiaara Akaaya' tea'u bicha a' weebaeo, jume' Krijtopo nau werim, inime'e aman a' weene' betchi'bo a' tu'ireaka'u aamak eaka, intok bempo, junaman a' sime'u bicha, ji'osiata junaman Krijtota sualemmeu ji'ojteka, junaman aamak ameu a' bittuak junuen juname'e tu'isi a' mabetne' betchi'bo. Junako aapo'ik bwiaara Akaaya' tea'po yepsakai, junama'a jume' ju'ubwa jeela, Liojta yee a' nak jiokole' betchi'bo, Krijtota sualeme, inime'e, ka ko'om eaka intok bichau bicha Krijtota bem sualne' betchi'bo, tua am aniak.

²⁸ Bwe'ituk aapo, junama'a si'imem bichapo, jume' juriom, ka lutu'uriata bem jipue'uta, machisi a' teuwaan, junae betana bempo kaita a teuwaakai. Aapo, Liojta ji'osia ji'ojteim betana weyemta teuwaaka, juka' Jesujta junen, juka' Krijto yebijneeka, bempo'im bo'o bicha'uta, a' juna'atuka'po a' lutu'uria yaakai.

19

Ju'u Paplo, jo'ara Eepeso' tea'po aane

¹ Juka' Apooloj teamta ketun jum bwe'u jo'ara Korinto' tea'po a' aneo, ju'u Paplo junama'a kaupo luula bo'o joaka intok jum bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u yeu yepsak. Junama'a intok aapo waate majtimmeu ama yepsak.

² Intok inime'e, aapo:

—Junak, Krijtota sualeka, jaisa eme'e juka' Liojta tu'u jiapsi a' mabetak ja'ani —ti am temaek.

Bempo intok:

—E'e, kaita tee jikkajilamtukan, juka' Liojta tu'u jiapsita a' ayuka'po betana —ti a' yoopnak.

³ Junako ju'u Paplo inimmeu:

—Junak su, jaisa eme'e emo bato'owaa tebok
—ti ameu nattemaek.

Bempo intok:

—Ju'u Joan tuka'u, yee babatoowamta betana,
yee a' bato'owaaka'a benasia —ti a' yoopnak.

⁴ Ju'u Paplo:

—Lutu'uria, ju'u Joan tuka'u, yee baba-
toowame, jume' ka tu'ik betana emo temaima,
bato'owaan. Taa junammeu aapo ketchia,
aapo'ikut cha'aka weyemta, juka' Jesujta,
bempo'im a' sualne'eti jiian —ti ameu jiiak.

⁵ Inika'a inia betana a' jikkajakai, inime'e,
yo'owe Jesukrijtota a' jabetuka'uta sualeka,
bato'owaawak.

⁶ Intok junako juka' Paplota amet mamteka,
ju'u Liojta tu'u jiapsi ameu ko'om yuumak. In-
tok inime'e junak, bemelak, ta'abwik ka bem
nokpo nok japtek. Intok ket, Liojta betana
aet ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tet-
teuwaan.

⁷ Inime'e si'ime nau, jumak, woj mamni ama
woiriakan.

⁸ Junama'a ju'u Paplo, baji metpo, jum juriom
te'opou yeepsan chikti aet yum jo'e ta'apo, ju-
nama'a aapo, kaitat tiweka, ka au essoka, yee ma-
jtaka intok junama'a ju'u bu'uuraatamak etejoka,
aapo'ik jachin Krijtota a' suale'uta ameu nokaka,
intok teekau, Liojta che'a yo'otaka a' kateka'u be-
tana juka' lutu'uriata, bempo'im a' suale'u tajtia
ameu a' nookan.

⁹ Taa junama'a waate, omola a' eiyaaka in-
tok ka a' سوالباeka, ala inime'e, Krijtota bemela
nok lutu'uriata beje'eka, ju'u bu'uuraata bichapo

ka tu'ik nookan. Junako ju'u Paplo, inime betana au na'ikimteka intok junama'a jume' Krijtota sualeme, senu Tiraano' teamta kari, ama yee majtawa'u am nuk siika. Intok junama'a aapo chikti ta'apo ameu nonokan.

¹⁰ Ini'i, wooi wasuktiapo tajtia inien weyen. Junuen san, batte si'ime jume'e, bwiaara Aasia' tea'po joomem, junama'a kia jurio yoemra taka, intok kia ka juriomtaka juni'i, inime'e, yo'owe Jesukrijtota betana juka' bemela nok lutu'uriata a' ju'uneiyaak.

¹¹ Intok junama'a ju'u achai Lios, juka' suum watchik, aapo'ik a jita a' joa'ue, machilaata, Paplota a' jootuan.

¹² Junuen, kia aapo'ik Paplota betana, kia am paayumtuko oo kia am tajo'ori takai, a' takaawat tajtawaka, inime'e, jume' ko'okoemmeu totojiwan. Intok junuen, ju'u bem ko'okoa betana emo ine'eteka intok kia jume' ka tu'i jiapsim jipueme juni'i, inime'e amet yeu rejten.

¹³ Taa wate juriom, inime'e si'imekut rejteka, jume' bebeje'eri ka tu'i jiapsim, amet aneme betana, bem yeu am beepnee'uta, kia beja tua emo a' tekil maklame, inika'a joo sasakan. Inime'e ket junuen, jume' ka tu'i jiapsim yeu bep betchi'bo, yo'owe Jesukrijtota betana lutu'uriaka benaka a' team teuwaaka, yeu am bepbaen. Intok jume' ka tu'i jiapsimmeu:

—Jesujta, jiba juka' Paplota aapo'ik betana yee majta'uta, inia betana lutu'uriaka, enchim yeu katne' betchi'bo ne emot nesawee —ti jiakai.

¹⁴ Jume' intok, inika'a inile benak joame, woo busanika nau weweriakan. Senu jurio, Ejkeeba'

teaka, ini'i jum juriom bwe'u te'opopo tekiakameu yo'otakai, am u'usekan.

¹⁵ Taa chukula, inime'e inien am aubaa, ju'u ka tu'i jiapsi, inime'e:

—Juka' Jesujta, a' jabetuka'ut nee ju'unea. Intok juka' Paplota nee ta'aa. Taa nee enchim tua ka ta'aa —ti am yoopnak.

¹⁶ Inien jiakai intok, ju'u o'ou, juka' ka tu'i jiapsita aet aneme, sep ameu kibakeka amemak nassua taiteka intok ini'i, tua ama butti utte'akai, juname'e si'imem yu'uk, intok tua ka am jiokoleka, ko'okosi am yaakai, junuen juname'e, junae karipo, ko'okosi aulamtakai intok batte ka tajo'oreka ama yeu tennek.

¹⁷ Junama jume' jo'ara Eepeso' tea'po joomem, juriom takai intok kia ka juriom takai juni'i, si'ime inika'a ju'uneiyaak. Inien junae betchi'bo, juname'e si'ime, bem majjae'u amet ayukan. Intok juname'e, yo'owe Jesukrijtota betana, tua bem a' eiyaaka a' yo'oree'uta a' teuwaan.

¹⁸ Ketchia, junama'a juebenaka, jume' Krijtota sualekame, inime'e bat naataka juka' ka tu'ik bem joosuka'uta, si'imem bichapo junae betana emo yeu bwiseka a' teuwaan.

¹⁹ Intok junama'a juebenaka jume'e, juka' bebeje'erita betana weyeka, ka tu'ik yee sisibowamta bo'o jooriame, inime'e bem ji'osiam aman yeu tojaka intok si'imem bichapo am tayak. Intok chukula, si'ime juname'e liprom, bem beje'ewata a' jaikiaka'uta ju'uneiyaawakai, juname'e jiba woi taka ama woj mamni miil tosai tomim beje'eakan.

²⁰ Inien san, ju'u Krijtota betana nok lutu'uriata, che'a juni'i si'imekut weyeka, sualwan. Intok tua utte'ata aet ayuka'ut, si'imekut machisi ju'uneiyaawan.

²¹ Junama'a iniat chukula ju'u Paplo, bwiaara Maserooni'a tea'u intok Akaaya' tea'u, junaman wate jo'arammeu noiteka intok junama'a naa buusti, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u bicha yebijbaeka'e'eak. Ketchia aapo, junaman jo'ara Jerusalem tea'u noitisuka chukula, bwe'u jo'ara Rooma' tea'u bicha a' noitinee'u a' utte'a'ati jiaan.

²² Junako aapo, bwiaara Maserooni'a tea'u, woika jume' aamak rejteka a' aniname aman am bittuak, juka' Timoteo' teamta intok juka' Erajto' teamta, junuen aapo junama'a bwiaara Aasia' tea'po tawaka ketun ama taewaibaekai.

Jum jo'ara Eepeso' tea'po emo beje'ewaka'po

²³ Jiba juname'e taewaimmet, junama'a, yo'owe Jesukrijtota nok lutu'uriata beje'eka, bwe'uusi ka nau eewaka a' beje'ewame yeu siika.

²⁴ Ini'i, senu Remeetio' teaka, tosai sisi'iwookta tekipanoamta betchi'bo yeu sikaari. Ini'i o'ou, junae tosai sisi'iwookie, junama yo'oriwame, Ri-ana' teame, aapo'ik te'opota benam jojoan. Intok ini'i, jume' aamak tekipanoame juebenak am koba'atuan.

²⁵ Junuen ini'i, inime'e, intok ket waatem ale benak tekilta joame, nau am tojaka intok:

—Achaim, eme'e tu'isi ju'unea, iniae itom joa'ue, tu'isi itom ae jiapsa'u —ti ameu jiiak—.

²⁶ Taa i'an intok, enchim jaibu ju'unea'a benasia, ini'i Paplo, inim, jume' jiapsame betana

ya'arim yo'oriwame, inime'e ka lutu'uriapo am liosimtuka'u ti inim a' teuwaa'u. Intok inien, jiba iniae, yoemrata juebenak a' sualtualaa, ka inim bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po jiba, taa ketchia, inim bwiaara Aasia' tea'po batte si'imekutchi.

²⁷ Ini'i intok tua jinil wachi, bwe'ituk inim itom tekil itom joa'u, a' lu'utinee'u ama aune. Intok ka ini'i jiba, taa ketchia, jiba ju'u inim yo'oriwame, Riana' teamta a' te'opowata, si'imekut a' ta'eewa'uta lu'utine. Intok junuen ini'i, inim bwiaara Aasia' tea'po intok si'ime aniat ta'eewaka tua eiyaawaka yo'oriwame, jamut lios Riana'a teame, kia jak wa'am eiyaawaka koptanaa.

²⁸ Inika'a bempo a' jikkajakai, tua o'omtek, intok:

—Tua eiyaawatchisi maachi ju'u inim jo'ara Eepeso' tea'po yo'oriwame, Riana' teame —ti chaai japtek.

²⁹ Intok junuen, junama bwe'u jo'arapo, si'imekut nattepola, ka nau eewaka ka nanancha eewame ama yeu siika. Intok junama'a, waate nau eame, inime'e, juka' Kaayo' teamta intok juka' Arijtarko' teamta, inime'e bwiaara Maseroonnia' tea'a betana jometaka, Paplota mak rejte'um, inime'e nau am bwiseka intok junama'a bempo'im si'imem nau yaaja'u, senu bwe'u kariu tajtia, bwiapo am wik sakaka ama am tojak.

³⁰ Ju'u Paplo junaman bu'uuratau sika junama'a junammeu nokbaek. Taa jume' junama'a Krijtota sualeme, a' majtim, ka aman a' simtuak.

³¹ Ketchia, junama'a, bwiaara Aasia' tea'po joomem, ya'uraapo tekiakame betana, waate,

Paplota ta'aaka a' jalla'iwam, inime'e, junama anwa'apo ka a' kibakne' betchi'bo, nokta au bituak.

³² Junama'asan, ama anwa'apo, ka nanancha eewaka, waate senu weemta chaaen, wate intok ta'abwi weemta chaaen. Intok junama'a, ju'u che'a bu'uuraa katim ju'unean jita betchi'bo ama anwa'u.

³³ Taa junama'a, waate bu'uuraa nasuk aneme, junaka'a ama weyemta betana, senu Alejanro' teamtau machisi a' teuwaaka, inika'a, jume' juriom junama'a bu'uuraata bichapo a' kechak. Junak ju'u Alejanro' teame, am yaatine' betchi'bo maammea ameu nookak, junuen junama'a jum bu'uuraata bichapo ameu, bempo'im nokriabaekai.

³⁴ Taa junako, ju'u bu'uuraa, inika'a a' jurio tuka'po a' ju'une'eakai, bempo si'ime junama'a, jumak, wooi orapo tajtia:

—Tua eiyaa watchisi maachi ju'u inim jo'ara Eepeso' tea'po yo'oriwame, Riana' teame —ti chaaen.

³⁵ Junako ju'u seenu, junama bwe'u jo'arapo ama ya'uraapo tekiakame, junama'a juka' bu'uuraata, a am yaatitua sukai, aapo junammeu:

—Achaim inim jo'ara Eepeso' tea'po joomem, si'ime aniat ju'uneewa, juka' tua eiyaawaka itom yo'oree'u, Riana' teamta, a' te'opowa intok juka' aapo'ik benaka, teta, teeka betana ko'om wechekamta inim bwe'u jo'ara Eepeso' tea'po joomem, inime'e bem suuane' betchi'bo itom a' tekil makrituka'uta —ti ameu jiiak—.

³⁶ Inika'a junuen kaabeta a' beje'eka jita a' teuwaanee'ut ju'uneaka, kate'em naa buusti emo toboktai, ka jita juni'i jooa, kaita tu'isi bichakai.

³⁷ Bwe'ituk inime'e o'owim, enchim a'abo yeu tojirim, juka' inim enchim yo'oreka enchim jipue'u betana, kaita ka tu'ik ya'ari intok kia kaita a' beje'eka teuwaalaa, juni'i.

³⁸ Inien san, ju'u Remeetio' teame intok jume' aamak tekipanoame, inime'e, inim senuk jita'apo a' beje'eka nokbae'eteko juni'i, ya'uraam, inika'a a tu'uteme jooka, intok jume'e, inia betana junae ya'uraata bichapo a' tu'utene, junuen we'epulaka bem weiyaa'u betana emo nokria betchi'bo.

³⁹ Intok naa buusti, eme'e jita ta'abwi weyemta junen enchim a' tu'utebaao, juna'a, inim bwe'u jo'arapo ya'uraata chikti metpo nau yaaja'po, ini'i, junama tu'utetune.

⁴⁰ I'an itepo inim jinil watchisi, emo toboktawamta joame benasi na'atejo maisi anakai, inika'a i'an inim yeu sikamta betchi'bo. Bwe'ituk i'an itepo, inia ka nanancha eewamta enchim weetua'u betana te temaiwakai, kaita lutu'uriakamtae te jiaawite machi —ti ameu jiiak.

⁴¹ Intok aapo junak, inika'a teuwaasukai, juname'e nau aneme, am katne' betchi'bo ameu nookak.

20

Ju'u Paplo, bwiaara Maseroonina intok Reesiau bicha bo'o joa

¹ Junama'a chukula, junaka'a ka nau eewaka ka nanancha eewamta a' lu'uteko, ju'u Paplo, junama'a jume' Krijtota sualeka a' majtim nau

nunuka, intok junuen inime'e, tu'ik betana intok ka ko'om eaka, Krijtota bem sualnee'u betana ameu nokbaekai. Che'a chukula, junak jaibu simbaeka, Lios emomak taawa ti ameu jiaka, bawet bo'o joaka, bwiaara Maserooniam' tea'u bicha yeu siika.

² Junam bicha a' weye'ut, wate jo'aram jokammet weaman, junama'a aapo, jume' Krijtota sualeme, ka bem ko'om eene' betchi'bo, tua am alleetuaka, aapo ameu nokakai. Intok junuen chukula, aapo, bwiaara Reesia' tea'u yeu yepsak.

³ Junama'a aapo, baji metpo ama taawak. Intok aapo, junama'a jaibu bwiaara Siiria' tea'u bicha bawet bo'o joobaeka, junama'a bwe'u kuta kanoau ja'amubaeka su, aapo, junama'a jume' juriom, nau eaka, bawet bo'o joowa'po jita bem au ya'abae'ut ju'une'eakai inia betchi'bo aapo, bwiat bo'o joaka, juchi wee'po, bwiaara Maserooniam' tea'po wa'am sika junam bicha nottibaekae'eak.

⁴ Aapo'ik inika'a, inen teakame aamak kaaten. Ju'u Soopater teame, bwe'u jo'ara Berea' tea'po joome. Intok ju'u Arijtarko' teame intok ju'u Sekunro' teame, inime'e, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po joomem. Intok ju'u Kaayo' teame, bwe'u jo'ara Lerbe' tea'po joome. Intok ketchia ju'u Tikiiko' teame intok ju'u Timoteo' teame intok ju'u Toopimo' teame, inime'e, bwiaara Aasia' tea'po joomem.

⁵ Inime'e Krijtopo itomak werim, ito pat sajaka, intok bempo, bwe'u jo'ara Tooaj tea'po itom bo'o bichak.

⁶ Itepo intok, junama'a, jume' paanim ka reberuakame bwa'awaka pajkoa' teamta a' chup-

suko, itepo, bwe'u jo'ara Piliipo' tea'po, bwe'u kuta kanoat yeu sajaka, intok mamni taewaim weyeka te jum bwe'u jo'ara Tooaj tea'u te am jajamek. Junama'a itepo woo busan ta'apo ama taawak.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Tooaj tea'po weama

⁷ Junama'a semaanata aet naate'ut, itepo junama'a, Krijtota a' mukuka'u waateka, itepo paanim rerebeim nat na'ikimte betchi'bo te nau ito tojak. Intok junama'a ju'u Paplo, jume' Krijtota sualeme am majtan. Junama'a intok, aapo yokoriapo simneekai, aapo tukaata nasuk weye'u tajtia bichau bicha ameu nookak.

⁸ Senu kari jikau bicha nat bepa karipo te nau aanen. Junama'a intok ket, tachiriam juebenam ama beeten.

⁹ Junama'a intok senu ju'ubwa yo'otume, Eutiko'oti teakai, ini'i, pa'akun bicha etapoipo jikat katekan. Junama'a intok, ju'u Paplo, tua binwaa nokakai, junuen ju'u ju'ubwa yo'otume yetem au yumako intok junuen su chukula tua kochokai, junama'a karim, bajisi nat bepa jikat joka'u betana, ko'om wechek. Intok ini'i, mukiataka toboktawak.

¹⁰ Junako ju'u Paplo, lauti au ko'om sikaa, au ko'om po'okteka a' ibaktak, intok:

—Kate'em majjae, jiapsine —ti ameu jiiak.

¹¹ Junako ju'u Paplo, juchi jikau bicha sikaa, intok junama, Krijtota a' mukuka'u waateka, jume' paanim rebektaka, watemmet am na'ikimtesuka, intok juname'e bwa'asuka, aapo juchi ameu nookak matchuu tajtia. Junak, junama'a ansuka, ama yeu siika.

¹² Juka' intok ju'ubwa yo'otumta a' jiapsa' betchi'bo, si'ime, tua ka ko'om eaka, tua bem allea'u amet ayukan.

Jo'ara Tooaj tea'po naateka, jo'ara Mileeto' tea'u tajtia te bo'o joa

¹³ Itepo tee, bat sajaka, bwe'u kuta kanoapo sajaka, bawet konila te sajak, senu bwe'u jo'ara Ason tea'u tajtia, junuen junama'a Paplota itomak a' ja'amune' betchi'bo. Bwe'ituk aapo Paplo, wakikut weebeaka, junuen itom tejwaalatukan.

¹⁴ Junak itepo, junama'a Ason tea'po ito teakai, aapo junama'a bwe'u kuta kanoau itomak ja'amuk. Junama'a intok itepo, senu bwe'u jo'ara Mitileene' tea'u yeu yajak.

¹⁵ Junama'a tee yeu sajak intok juchi yokoriapo te, senu bwe'u jo'ara Kiio' tea'po bichapo te wa'am sajak. Intok juchi yokoriapo beja, taewapo, bawet bo'o joame yeu yaaja'u, senu bwe'u jo'ara Saamoj tea'u yeu yajak. Intok junama'a, senu bwe'u jo'ara Tojiilio' tea'po tee yum jo'ek. Intok juchi yokoriapo beja, tee senu bwe'u jo'ara Mileeto' tea'u aane.

¹⁶ Inien tee aayuk, bwe'ituk ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Eepeso' tea'u ka weebeak, junama bwiaara Aasia' tea'po ka binwa tubaekai. Bwe'ituk aapo, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u lauti anbaekai intok ama yuma'ateko juni'i, jume' bwala aso'olam su'awak, junama jume' woi taka ama woj mamni taewaim weyeo, junae taewait ama anbaekai.

Paplo, jo'ara Eepeso' tea'po betana, Krijtota sualemmeu yo'o ja'abwaimmeu etejo

¹⁷ Junuen itepo, bwe'u jo'ara Mileeto' tea'po anakai, ju'u Paplo, jum bwe'u jo'ara Eepeso'

tea'u, jume' ama Krijtota sualemmeu yo'o ja'abwaimmeu aman chai tebok.

¹⁸ Intok junako, inime'e au yajako, aapo:

—Eme'e tu'isi ju'unea, inim bwiaara Aasia' tea'po, che'a bat a'abo in noiteka'po naateka jachin emo nasuk in jiapsaka'u —ti ameu jiiak—.

¹⁹ Jiba inim emo nasuk aneka, inepo, juka' yo'owe Jesukrijtota a' ya'a i'a'uta a' bo'o jooria, kaita'po ino che'ewarekai. Intok emo betchi'bo tua in sioka'u net ayukai. Intok juriom bem neu sua' betchi'bo, bettesi ju'u in jiokot ino bicha'u juni'i, tua net ayukai.

²⁰ Taa inepo, inientaka juni'i, juka' si'imeku emou tu'i machika lutu'uriata, jiba wee'po nee emou a' teuwaak. Intok junaka'a, jum nau anwa'apo intok kia enchim jo'aampo emomak aneka enchim a' majtakai.

²¹ Inim kia jume' juriommeu intok jume' ka juriommeu juni'i, inimmeu inepo, Liojta bichapo ka tu'ik betana bem emo temaeka, intok bempo'im, yo'owe Jesukrijtota bem a' sual ta'aanee'u betana nee ameu noklaa.

²² Junuen san inepo i'an, bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha ne weye, iniat inepo, Liojta tu'u jiapsi betana junuen a' utte'atuka'uta aet ju'uneetuawakai. Junuen kia inepo, junaman jachin in ya'atunee'ut ka ju'uneaka juni'i.

²³ Senu weemta jiba ne a' ju'uneiyyaa, ini'i, jum bwere jo'aram in weye'ummet, in eta'atunee'uta intok juebenakut in jiokot ino bitnee'uta, juka' Liojta tu'u jiapsi iniau nee a' waatitua sime'u.

²⁴ Taa si'ime ini'i, kaachin nee eetua. Intok kia ju'u inim jiba in jiapsinee'u juni'i, nee betchi'bo

kaita teuwaa. Ini'i junuen, inim in jiapsa'u tajtia, jiba, tua alleaka ju'u tekil, yo'owe Jesukrijtota nee aet a' tekil makaka'uta, achai Liojta, aapo'ik tua yee a' nak jiokelee'uta weyemta betana in yee a' majta simnee'uta, inepo junuen iniat in yeu yuma'anee'ut a' bitneekai.

²⁵ 'Intok nee tu'isi ju'unea, inim emo nasuk, Liojta yo'o nesaweka a' kateka'u betana juka' lutu'uriata enchim si'imem in a' majtaka'um nasuk, kaabeta intok juchi nee a' bitnee'u.

²⁶ Jiba inia betchi'bo nee inepo inen emou jiu-bae, inim emo betana, jabeta juni'i, jita'apo juni'i ka tu'isi a' weyeo, kaita net aune.

²⁷ Bwe'ituk inepo su, nee si'imeta juka' Liojta betana lutu'uriataka aapo'ik yee ju'uneiyya i'a'ut, si'imeta, kaita essoka nee emou a' teuwaalaa.

²⁸ Inien a' wee'po san, jiba eme'e emo suuane, intok si'ime jume' inim Krijtota nau sualeme am suuane, juka' Liojta tu'u jiapsita, inime'e, Jesukrijtota ame betchi'bo a' ojbota wo'otaka aapo'ik a' kobaka'um, jume' aapo'ik yoemiam, inime'e, amemak aneka enchim am suuane' betchi'bo enchim ameu yeu a' pu'aka'um.

²⁹ Bwe'ituk ju'uneane, chukula inim ne yeu siiko, waatem a'abo emou am yajinee'u, inim jume' Krijtota nau sualeme, juname'e, roobom jume' bwaram jioke am joa'a benasia, inime'e, Krijtota suale'ut ta'abwisi am eene' betchi'bo am ji'optuabaekai.

³⁰ Intok kia inim emo nasuk juni'i, waate emo yo'o joone, jume'e, juka' Liojta betana nok lutu'uriata yee majta'eaka su, aa noki'ichiata yee majtaneeme, junuen, jume' jaibu Krijtota

sualeme, junaen ta'abwisi, ka lutu'uriata amemak am soal i'akai, intok inimmeu emo yo'o ya'abaekai.

³¹ Inien san emo suuane. Intok baji wasuktiapo, tukaariat intok kia taewait naa buustia, junuen enchim we'epulaim, ka enchim koptaka intok jamak emo betchi'bo tua in sioka'u net ayukai, jiba, tu'ik betana in emou nokaka'u waatine.

³² 'T'an intoko, Krijtopo nemak werim, Liojta jiba emomak tune'e'uta emo tana waataka, au bicha ne enchim nokria. Intok aapo'ik betana, tua yee a' nak jikolee'uta yee ju'uneiyaatuamta juka' aapo'ik nok lutu'uriata, ka ta'abwisi eaka Krijtota jiba enchim soalnee'ut, intok si'ime jume' aapo'ik yoemiam, jume' wepulsi aapo'ik betchi'bo jiapsammak enchim na'ikiarimtune'e'ut a enchim aniamta, ka enchim a' koptanee'uta emo tana a' waataka nee enchim nokria.

³³ Inepone, watem, kia jabeta betana juni'i, bem tomita intok kia bem tajo'ota juni'i, ka nee betchi'bo a' eiyaalaa.

³⁴ Ala eme'e su ju'unea, junuen juka' neu be'eemta, intok ket jume' nemak rejte'ummeu be'eemta juni'i, ito aniabaeka in maammea in tekipanoaka'u.

³⁵ Inepo nee jiba wee'po, ju'u in jiapsa'ue enchim majtalaa, junuen jume' kaitae emo ania machim ania betchi'bo tekipannoawa'u, inia betana, yo'owe Jesukrijtota teuwaaka'u waatekai: "Che'a juni'i alleaka jiapsinee wa'a yee mikakame, ju'u, mikwaka, jita mabetakamta bepa", ti aapo'ik jiaka'u betana.

³⁶ Chukula inika'a teuwaasukai, ju'u Paplo ju-

nama'a si'imemmak nau tonommea kikteka Liojtau bicha nookak.

³⁷ Intok si'ime jume' junama aneme bwaanak. Intok inime'e, Paplota ibaktaka intok tua bem a' nake'uta a' teuwaan.

³⁸ Intok bempo tua siokan, aapo'ik, bempo'im ka intok a' bitne'eti ameu a' jiaka'u waatekai. Chukula bempo, jum bwe'u kuta kanoau a' tojak.

21

Ju'u Paplo, Jerusalem tea'u bicha yeu siime

¹ Junako jume' Krijtota sualeme, junama'a am to'o sajakai, itepo junama'a bwe'u kuta kanoau ja'amuka intok juchi bawet bo'o joaka, witti, bwiiia bawepo yeu kateka, Kooj tea'u luula te sajak. Intok junama'a yokoriapo, bwe'u jo'ara Rooraj tea'u te sajak. Intok junama'a yeu sajaka tee naa buusti, bwe'u jo'ara Paatara' tea'u te yeu yajak.

² Junama'a, bwe'u jo'ara Paatara' tea'po, senu bwe'u kuta kanoa, junama'a bwiaara Peniisia' tea'u bicha weebaemta te ama teak. Junama'a itepo ja'amuka intok junama yeu sajak.

³ Intok junuen, bawet bo'o joakai, senu bwiiara bawepo yeu kateka, Chipre' teamtat te wa'am sajak. Intok inika'a junuen miko'otana itou a' tawaaka, itepo, jiba bawet bo'o joaka, bwiaara Siiria' tea'u te yeu yajak. Junama'a intok, juka' bwe'u kuta kanoata, senu bwe'u jo'ara Tiiro' tea'po, juka' a' weiyaa'uta ama ko'om a' tojibaaeo, junaman te yeu yajak.

⁴ Junama'a intok itepo, jume' Krijtota sualeme ama teakai, itepo junama'a, woo busan ta'apo te amemak ama taawak. Intok bempo, Liojta tu'u

jiapsie ju'uneetuawaka, inime'e, juka' Paplota, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u a' weenee'u, ka au a' tu'ine'eti au jiiak.

⁵ Taa juname'e woo busan taewaim siiko, itepo junama yeu sajak. Junama'a si'ime jume' Krijtota sualeme, bem jujubimmak intok bem yoemi-ammak, bempo junama bwe'u jo'arapo pa'akun, bawe mayoau tajtia itomak sajak. Intok junama'a se'e pa'akun itepo tonon japtoka intok Liojtau bicha nookak.

⁶ Junako itepo si'ime ito ibaktaka ito tebotuaka, intok itepo, jum bwe'u kuta kanoau ja'amuk. Bempo intok bem jo'ammeu nottek.

⁷ Bwe'u jo'ara Tiuro' tea'po yeu sajaka, itepo inim senu bwe'u jo'ara, Tolemaira' tea'u tajtia jiba, itepo bawet bo'o joak. Junama'a itepo, jume' Krijtopo itomak werim teaka, tua alleaka am tebotuak. Intok itepo junama'a senu ta'apo te amemak taawak.

⁸ Yokoriapo ju'u Paplo intok itepo jume' aamak rejte'um, junama'a itepo yeu sajaka, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u te yajak. Junama'a itepo, Jeriipe' teamta jo'au te yajak. Ini'i, Krijtota betana, juka' bemela nok lutu'uriata si'imekut a' teuwaame. Ini'i ket, che'a bat naataka, jume' woo busanika Krijtota sualeme nasuk, wate tekilta am ya'aria betchi'bo, yeu pu'arimtuka'um betana weyen. Junama'a intok itepo aamak taawak.

⁹ Ini'i Jeriipe' teame, naikim marakan, kee kukuname. Inime san, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta bem a' tetteuwaane' betchi'bo, bempo au yuma'atuawan.

¹⁰ Junama'a itepo, jaibu ili jaiki ta'apo ama

jookan. Junako ket, bwiaara Jurea' tea'a betana, seenu, Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teteuwaame, Akapo'oti teakai ama yepsak.

¹¹ Ini'i junama itom bichi'isekai, intok aapo, Paplota wikoj yechaka, intok aapo, wokpo intok mampo ae au sumak, intok:

—Ju'u Liojta tu'u jiapsi, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po jume' juriom, inika'a wikosata atteakamta inien a' suma'atune, intok chukula jume' romaanommeu bem yeu a' tojinee'uta, nee a' ju'uneiyaatualaa —ti jiakai.

¹² Inika'a jikkajakai, itepo, intok kia jume' junama'a Sesarea' tea'po joomem juni'i, itepo, juka' Paplota, jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha ka a' weene' betchi'bo tee au nookan.

¹³ Taa ju'u Paplo, inime'e:

—Jaisa betchi'bo eme'e bwanaka, intok nee sioktua. Bwe'ituk jum Jerusalen tea'po, inepo ka kia in suma'atunee'uta, taa ketchia, kia junaman jo'arapo, yo'owe Jesukrijtotamak in ea' betchi'bo, ama me'etunee'ka juni'i, kaachin jiia —ti am yoopnak.

¹⁴ Intok junuen, itepo ka junaet a' yu'ukai, itepo:

—Liojta ea'po amantunee ini'i —ti jiaka a' su'u tojak.

¹⁵ Iniat chukula itepo, itom nunu'ubwaa'uta nau tojisuka a' nu'uka intok itepo jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'u bicha te yeu sajak.

¹⁶ Junama'a jo'ara Sesarea' tea'po, Krijtota sualeme waate itomak kaaten. Inime' nasuk seenu, Nasoon ti teaka, bwiaa Chipre' tea'u betana jometaka, itomak weyen. Ini'i jaibu binwatuk

naateka, Krijtota sualen. Intok junaman itom sajaka'u, itepo aapo'ik jo'aau tee junen yajibaekai.

Ju'u Paplo, Jakoobo' teamtau aane

¹⁷ Junako, junama bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u itom yajako, jume' junama'a Krijtota sualeme, junaman tua alleaka itom mabetak.

¹⁸ Junama'a yokoriapo ju'u Paplo, Jakoobo' teamta jo'aau a' bit betchi'bo itomak siika. Junama intok ket, si'ime jume' junama bwe'u jo'ara Jerusalempo Krijtota sualemmeu yo'owe ama aanen.

¹⁹ Inime'e, ju'u Paplo, si'imem tebotuasukai, intok chukula ameu, we'epulaika, juka' Liojta a jita a' joa'apo aman, aamaktuka intok a' aniaka, jume' ka juriom nasuk aapo'ik yaaka'uta ameu etejok.

²⁰ Junako jume' ama aneme, iniat a' jikkajakai, Liojtau alleaka bem a' yo'oree'uta teuwaan. Junak intok inime'e, Paplotau:

—Tu'i o'oben itomak weri. Taa i'an, tu'isi em ju'unea'a benasia, jume' juriom nasuk tua juebenaka aane, jume' Krijtota sualeka a' mabetlame. Intok inime si'ime, juka' Moiseej tuka'uta betana nesaurim ji'ojteim, bem am bo'o joorianee'uta a' utte'atuka'u a' teuwaa —ti au jiiak—.

²¹ Intok inimmeu, si'ime jume' juriom ka inim bwiaarapo joomem, inime'e, jume' Moiseejtuka'uta nesauri ji'ojteim, bempo'im, em ka am bo'o jooriasae'u betana intok kia jume' ili bem ou yoemiam juni'i, em ka am sirkunsiraaroasae'u betana, intok kia inim, juka' itom au joiwalataka, itom bo'o jooria'uta juni'i, bem a' su'u tojinee'u betana, inika'a si'imeta em am majta'uta, ee betana etejoriari.

²² Inia betana su jaisa te aune. Bwe'ituk inim ju'u bu'uuraa, Krijtota sualeme, inim em ane'uta enchi ju'uneiya'ateko, nau yajine.

²³ Che'a tu'inee empo inia betana weyemta a' yaako. Im ito nasuk, naikika o'owim aane. Inime'e, Liojta bichapo senu weemta tua bem a' ya'anee'uta a' noklame.

²⁴ Inime'e weiyaane, intok jum juriom bwe'u te'opopo amemak, Liojta bichapo emo tu'utewaka, au emo jiokoiwamta ya'ane. Intok inime'e, inika'a bem ya'ane' betchi'bo, ama bem su'anee'um inika'a empo am beje'etuariane. Intok inime'e bem ya'anee'ut chukula, lolobola emo bekta tebone. Junuen inim si'ime ju'uneene, inime'e, juka' bem ee betana weyeka ameu teuwaarita, ka a' lutu'uriatuka'u. Ala junuen ju'uneene, enchi ket juka'a, jume' Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim yuma'isi em am bo'o jooria'ut —ti au jiiak—.

²⁵ Taa jume' intok ka juriom taka, inime'e Krijtota suallame betana, inime'e, itepo inia weyemta betana kaachin bem eenee'u betana, ala be-mpo'im, jume' ka lutu'uriapo liosim am yo'ori betchi'bo juka' wakajta ameu na'ikiarita, ka bem a' bwa'anee'uta, intok kia ojbota intok kia juka' bamsoalamta juni'i. Intok ame nasuk, kaabeta, jamutta ka a' jubeka, ka aamak a' tu'urinee'u betana, itepo jaibu ameu ji'ojtesula.

Jum te'opopo Paplota bwijwaka'po

²⁶ Junako ju'u Paplo, inime'e nok mabetaka, juname'e o'owim aman nuk siika. Intok junama'a yokoriapo, aapo inime'emak nau, Li-

ojta bichapo emo tu'utewaka, au emo jiokoiwamta yaak. Junako aapo junama'a, juriom bwe'u te'opou kibakek, junuen junama'a Liojta bichapo emo tu'utewaka au emo jiokoiwamta ya'asuako, taewaim jak weyeo am chupneeo, junako, bempo'im we'epulaim juka' Liojtau bicha bem na'ikiari, bempo'im aman a' tojineeo, ama anemmeu a' teuwaabaekai.

²⁷ Taa junako, juname'e woo busan taewaim abe lu'uteo, juriom waate, bwiaara Aasia' tea'a betana jomentaka, inime'e juka' Paplota junama te'opopo a' bichaka, intok inime'e, junama'a si'imeta juka' bu'uuraata, ka nau eaka inime'e emo am ee beje'etuak. Inime'e Paplota bwiseka,

²⁸ intok:

—Eme'e, Ijra'el tuka'uta betana kateka, inim yoemra, itome'em ania. Ini'i juna'a ju'u, si'imekut naj weyeka, inim itom yoemrata beje'eka, intok ju'u Moiseej tuka'uta nesauri ji'ojteim beje'eka, intok kia inika'a itom bwe'u te'opota beje'eka yee majtame. Intok naa buustia, ini'i i'an inim te'opopo waate rieekom im kima'i, junuen inika'a te'opota, Liojta im ane'e benasi eiyaawamta, ka tu'ik au ya'alaa —ti kusisi chaae japtek.

²⁹ Inime'e inien jian, aapo'ik bat naataka, junama'a bwe'u jo'ara Jerusalenpo, senu Eepeso' tea'a betana jometa, Toopimo' teamtamak a' bitlamtakai. Intok i'an bempo, Paplota junaka'a junama'a bwe'u te'opou a' nu'upak ti ean.

³⁰ Junama'a bwe'u jo'arapo si'ime a' ju'uneiyaaka, ka yanti elwame ama amet ayuka intok ju'u bu'uuraa aman nau tennek. Junak

intok ju'u Paplo, bwijwak intok junama'a te'opopo pa'akun yeu wikwak. Junako juna'a sep pattawak.

³¹ Inime'e intok junama'a jaibu a' me'ebaa su, nooki, junama'a bwe'u jo'arapo si'ime yoemrata emo toboktalaa'u betana, ama ju'u junama'a tua juebena sontaommeu yo'otaka ameu weyekamtau yuumak.

³² Junako ju'u sontaommeu yo'owe, jume' a' sontaowam nau tojaka intok jume' wate sontaao yaa'uchim nau tojak, intok junaka'a bu'uuraata ane'u tajti buitek. Junako ju'u bu'uuraa, juka' sontaommeu yo'ota intok jume' wate sontaom bichakai, juka' Paplota bep yaatek.

³³ Junako ju'u sontaommeu yo'owe junama'a kibakeka, juka' Paplota a' bwij teboka intok wooi sisi'iwook wikiammea a' suma'atebok. Junak chukula intok, junama nattemaek, Paplota a' jabetuka'u intok juka' a' ya'ariaka'uta ju'uneebaekai.

³⁴ Taa ju'u bu'uuraa, junama'a waate senu weemta chaaen, wate intok ta'abwi weemta chaaen. Junuen san ju'u sontaommeu yo'owe, juname'e baa jo'oti jiamme juka' bem teuwa'ut ka a ju'uneakai, jum bem sontaao kariu a' toji tebok.

³⁵ Junama sontaao kariu kimu betchi'bo, jume' amet jikau rejtiwammeu yajibokai, jume' sontaom, ka baeka juni'i, si'ime nau juka' Paplota a' pu'aktak, juka' bu'uuraata omtenta betchi'bo.

³⁶ Bwe'ituk si'ime:

—Me'etune —ti chaaeka aet cha'aka kaaten.

Ju'u Paplo yoemrata bichapo au nokria

³⁷ Junako ju'u Paplo, jaibu jum sontaaom kariu a' kibachabaawakai, aapo ju'u sontaommeu yo'owetau:

—Nee jiokoe, senu weemta ne eu teuwaabae —ti au jiiak.

Ju'u sontaommeu yo'owe intok:

—Jaisa empo beja rieeko noka ja'ani —ti au nattemaek—.

³⁸ Junak su, jaisa empo ka juna'a ja'ani, ju'u bwiaara Ejipto' tea'po jometaka, wa'a inim ka tua binwatuko, inim ya'uraata beje'eka nassua tebobaeka a' naateka. Intok jume' naiki miil o'owim, yee susu'aka ta'eewame, jum bwe'u se'e pa'ariau bicha yeu am nuk sikame ja'ani —ti au nattemaek.

³⁹ Junako ju'u Paplo iniau:

—Ineponee tua jurio yoeme. Bwe'u jo'ara Tarso' tea'po ne joome. Juna'a, bwiaara Siliisia' tea'u tua eiyaawaka senu jo'arapo nee ama lutu'uriaka aman jo'aak. I'an intok nee jiokoe, ju'u yoemratau nee nokbae —ti au jiiak.

⁴⁰ Ju'u sontaommeu yo'owe junaet a' mabetaka a' noktuak. Junako ju'u Paplo, junama amet jikau rejtiwa'ummet weyeka, intok maammea juka' bu'uuraata yaatine' betchi'bo, ameu nookak. Junako, yaatiwako, aapo epreeo nokpo ameu nookak, intok:

22

¹ —Eme'e, nele benasi yoemem, intok jume' che'a yo'owe, inim in ino nokriaka in teuwaabae'ut nee jikkajine —ti jiakai.

² Inime'e, inien aapo'ik Epreeo nokpo ameu nokamta a' mammateka a' jikkajakai, che'a juni'i a' mammateka yanti taawak. Intok inimmeu ju'u Paplo:

³—Inepo nee jurio yoeme. Jum bwiaara Siliisia' tea'po, senu bwe'u jo'ara Tarso' tea'po nee yeu yoemtuk. Taa inepo inim bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po nee yo'otuk. Intok jiba inim, seenu, Kamali'el teaka, yee majtawamta tekilekamta betana nee ino majtak. Ini'i intok, che'a bat naataka itom yo'owasuka'um au joiwalataka bem bo'o jooria'uta, inika'a, Moiseej tuka'uta betana nesaurim tua junaen a' weye'e benasia au a' ta'aakai. Intok achai Liojta, tua junen jiaka, si'ime ju'u in joa'ue, aapo'ik yo'orinee'uta nee a' tu'urisuk. Tua enchim si'imem i'an ane'e benasia.

⁴ Intok inepo bat naataka jume' Jesukrijtota bemela nok lutu'uriata a' sualeme, ameu suaka jiokot am joosuk. Inime'e am su'a tebopeakai. Intok inime'e, kia am o'owimtuko intok kia am jaamuchimtuko juni'i, yee e'etawa'u am kima'abaeka, inepo am bwi'ibwiseka am suma'atebok.

⁵ Ju'u te'opopo tekiakammeu che'a si'imem bepa yo'o ya'ari, intok si'ime jume' inim yoemratau yo'ooraa, inime'e a' lutu'uriate, jum bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u, jume' ito benasi juriommeu nok betchi'bo, ji'osiam bempo'im nee am ya'ariaka'u betana. Junuen lutu'uriaka, junaman san inepo, jume' Krijtota sualeme am jariubaeka ne aman siika, junuen am suma'ateboka intok a'abo Jerusalem tea'u am tojaka junuen bem jiokot ya'atune' betchi'bo.

Ju'u Paplo au etejo jaisa Krijtota a' sualeka'po

⁶Taa junako junam bicha itom bo'o jooao, intok junaman Lamajko' tea'u abe itom aman yajao, jumak jaibu luula kateko, seej chuktia, teeka betana tachiria tua utte'akai nee konila ko'om siika.

⁷Intok junama'a nee bwiau ko'om wechek intok jiawaita: “Saulo, Saulo, kat neu suua”, ti neu jiamta nee jikkajak.

⁸Junak inepo: “Jabesa empo achai”, ti ne au nattemaek. Aapo intok: “Ineponee juna'a ju'u Jesus, jo'ara Nasaret tea'po joome, jiba ju'u em au sua'u”, ti neu jiiak.

⁹Jume' o'owim nemak kate'um, juka' tachiriatata bichaka emo womtek. Taa inime'e, waka'a nokamta a' jiawai ka a' jikkajak.

¹⁰Junako inepo: “Jitasa empo nee ya'a i'a in yo'owa”, ti ne au jiiak. Aapo ju'u yo'owe Jesus intok: “Kikteka intok jo'ara Lamajko' tea'u, jiba em sika'u bicha weene. Intok junaman empo si'imeta juka' em joo'ea'uta a' tejwaanaa”, ti neu jiiak.

¹¹Junama'a, juna'a tachiria nee liptitekai, jume' nemak kateme, mampo nee wik sakaka, jo'araa Lamajko' tea'u tajtia nee yeu tojak.

¹²'Junama'a, seenu, Ananiaj ti teaka ama jo'aakan. Juna'a, Krijtota sualeka intok Moiseej tuka'uta betana nesauri ji'ojteim tua yuma'isi am bo'o jooriaka jiapsan. Junama'a intok, si'ime jume' juriom Lamajko' tea'po jo'aakame, a' tu'i yoemtaka, tu'isi tu'ik bo'o jooriaka a' jiapsa'uta ae tana teuwaan.

¹³Ini'i Ananiaj teame, aapo in kateka'u, nee bitbaeka neu noitek. Intok junama yebijpat, aapo:

“Saulo, Krijtopo nemak weri, juchi bittune”, ti neu jiiak. Junama lautipo inepo bit taiteka nee aapo'ik sep bichak.

¹⁴ Junako aapo: “Ju'u, che'a bat naataka, jume' itom yo'owasuka'um Lios, aapo jaibu enchi yeu pu'ariakan, junuen aapo'ik betana weyeka, a' joo i'a'uta enchi a' ju'uneiyaane' betchi'bo. Intok Jesujta, waka'a tu'ik jiba joaka jiapsamta, em a' bichaka intok aapo'ik eu nokamta em a' jikkajine' betchi'bo.

¹⁵ Bwe'ituk empo, jiba aapo'ik betana weyemta, jume' inim bwiapo jiapsame, juebenam bichapo yee a' majtaka a' teuwaane. Intok juka' aapo'ik betana em bitlaa'uta, intok juka' em jikkajilaa'uta, empo a' etejone.

¹⁶ Ka intok bo'o bitnee beja. Jesukrijtota sualeka aet yoem eaka, junuen em ka tu'uwa ya'arimmet em jiokoitu betchi'bo, emo bato'owaa tebone”, ti neu jiiak.

Ju'u Paplo au etejo, jume' ka juriomtaka, jaisa ameu a' bittuawaka'po

¹⁷ Junak inepo, aman jo'ara Jerusalem tea'u juchi nee nottekai, junama'a nee, jum bwe'u te'opou nee siika, Liojtau bicha nok betchi'bo. Junama'a nee intok, Liojta betana tenkupo benasia machilaata bittuawak.

¹⁸ Junama'a nee juka' Jesukrijtota nee bichak. Aapo intok: “Emo bamijtuaka lautu inim Jerusalem tea'po yeu weene. Bwe'ituk inim juka' nee betana weyeka em teuwa'uta, kaabe a' mabetbaane”, ti neu jiamta ne bichak.

¹⁹ Junak intok nee inen au jiiak: “In yo'owa. Bempo ju'unea, si'ime jum juriom te'opommet

nee naj weamaka intok junama'a jume' enchi sualeme, jum yee e'etawa'u in am tojaka intok jiokot in am joosuka'u.

²⁰ Intok junako, juka' ee betana weyeka nokamta, em yeu pu'ari, Teeban teamta a' me'ewako, jiba inepo nee junama'a junamemak aanen amemak eakai. Intok kia inepo, jume' aapo'ik me'aakame, bem bepa tajo'orim juni'i am suuariakai", ti ne au jiiak.

²¹ Taa ju'u in yo'owa, aapo: "Noolia'e aane. Bwe'ituk mekka bicha jume' ka jurio yoememmeu nee enchi bittuabae", ti neu jiiak.

Ju'u Paplo, junama'a sontaaommeu yo'oweta mampo suuawa

²² Inim tajtia inime'e, kaachin jiaka a' jikkajak. Taa iniat chukula bempo:

—Junu'u o'ou me'etune. Ka intok inim jiapsipo yuma'i —ti chaai japtek.

²³ Intok junako inime'e jiba chaaeka intok bem tajo'ori jikau wo'otaka intok bwiata jikau am jis-saao,

²⁴ ju'u sontaaommeu yo'owe, juka' Paplota, jum bem sontao kariwi a' kibachana' betchi'bo aet nesawek. Intok ket aapo'ik bepsuna' betchi'bo nesawek, junuen jachin betchi'bo juka' bu'uuraata junuen a' beje'eka bem chaae'ut ju'uneebaeka a' nok i'akai.

²⁵ Taa chukula juka' Paplota a' suma'ituko intok jaibu a' bepsubaawao su, ju'u Paplo, ju'u senu sontao ya'ut ama anemtau:

—Jaisa eme'e lutu'uriata jipue ja'ani, seenuk Romaanom bwiaarapo jometa benasia lutu'uriakamta enchim a' bepsunee'uta intok ket,

junaka'a ka bat naataka a' ya'uraa bittuakai —ti au jiiak.

²⁶ Inika'a jikkajakai ju'u sontao ya'ut, ju'u sontaommeu weyeka yo'owetau sika intok a' tejwaak:

—Ju'u em ya'abae'u betana emo suua. Bwe'ituk ini'i o'ou, Romaanom bwiaarapo lutu'uriak —ti au jiakai.

²⁷ Junako ju'u sontaommeu weyeka yo'owe, ju'u Paplotau aman sika intok:

—Jaisa lutu'uria ja'ani, ini'i, jum Romaanom bwiaarapo em lutu'uriaka'u —ti au nattemaek.

Ju'u Paplo inika'a:

—Jeewi achai —ti a' yoopnak.

²⁸ Ju'u sontaommeu yo'owe junako:

—Ineponee juebena tomie a' beje'etuak junuen romaanom bwiaarapo jometune' betchi'bo junau lutu'uria betchi'bo —ti jiiak.

Paplo intok iniau:

—Ineponee in yo'owam junaka'a lutu'uriata jipue' betchi'bo nee romaanom bwiaarapo lutu'uriak —ti au jiiak.

²⁹ Inia betchi'bo jume'e, Paplota bepsubae'um, inime'e junama'a a' su'u tojak. Intok junaen, kia aapo ju'u sontaommeu yo'owe juni'i, junuen aapo'ik junuen romaanom bwiaarapo a' lutu'uriaka'po ju'une'eakai, ini'i junuen aapo'ik a' bwij teboka a' jipueka' betchi'bo tua majjaen.

Ju'u Paplo jurio yoemratau yo'oorata nau tojil-ame bichapo aane

³⁰ Yokoriapo ju'u sontaommeu weyeka ameu yo'owe, ju'uneebaekai tua jita betchi'bo junuen jume' juriom juka' Paplota bem a' na'atejoo'ut,

jume' sisi'iwook wikiam a' u'aaka intok junama'a jume' te'opopo tekiakammeu che'a yo'owem intok junama jo'arapo ju'u yoemratau yo'oraata nau toji tebok. Junako intok Paplota pa'akun yeu a' tojaka intok bempo'im bichapo a' kechak.

23

¹ Ju'u Paplo, ju'u junama'a yoemratau yo'oraata nau anemmeu bitchuko intok aapo:

—Achaim, nele benasi inim yoemem. Ineponee jiba i'an tajtia si'ime in ju'uneiyaaka in joa'u betana, Liojta bichapo tu'isi in jiapsa'ut ne ju'uneaka naj kuakte —ti ameu jiiak.

² Junako ju'u Ananiaj teame, junama'a ju'u bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'otuka'u, ini'i, junama'a jume' Paplotau ja'abwekame, aapo'ik tenit a' chochonne' betchi'bo am sawek.

³ Taa ju'u Paplo inika'a:

—Ju'u Lios inien enchi nok yaatituane, tuata benaka ka tu'i yoeme —ti a' yoopnak—. I'an empo, Moiseej tuka'uta nesaurim am ji'ojteituka'a benasia jum kateka nee ya'uraa bittuabae o'oben, junuen intok jaisaakai juname'e nesaurim beje'eka, tenit nee chon tebo —ti au jiiak.

⁴ Jume' junama'a aneme, Paplotau:

—Juka' Liojta betana te'opopo che'a si'imeku yo'o ya'aritau empo junuen nokbae ja'ani —ti au nattemaek.

⁵ Ju'u Paplo intok inimmeu:

—Achaim, kannee ju'unean aapo'ik, Liojta betana te'opopo a' yo'o ya'arituka'po. Bwe'ituk Liojta betana ji'osia ji'ojteimpo: “Jo'ara im jiapsa'po

ama yo'o ya'arita betana, empo kaachin ka tu'ik nokne", ti ji'ojtei —ti ameu jiiak.

⁶ Junak intok ju'u Paplo, junama'a yo'ooraa nau aneme juname'e betana, waatem jume' saruseemppo emo teuwaame betana am kate'u, watem intok jume' paiseemppo emo teuwaame betana am kate'u ju'une'eakai, aapo kusisi nokaka:

—Nele benasi inim yoemem. Ineponee jume' paiseemppo ti ta'eewammak weye. Jume' bat naataka in yo'owasuka'um ket paiseem tusuka'a benasia. I'an intok, jiba jume' kokkoarim, chukula bem jiabijtinee'uta in a' bit bo'o bichaka in a' suale' betchi'bo ne inim ya'uraa bittuawa —ti jiiakai.

⁷ Junako, aapo'ik inika'a teuwaako, jume' paiseem intok jume' saruseemppo emo teuwaame, inime'e, bempo nau nok nassua japtek. Intok junuen jume' ama nau aneme, nattepolo nau na'ikimtek.

⁸ Bwe'ituk jume' saruseemppo emo teuwaame, inime'e, chukula kokkolam am jiabijtenee'uta a' kaitatune'eti jiiia. Intok jume' ankelesim juni'i, am kaabe'eti jiiia. Intok kia jume' ka bittaka jiapsim aneme, am kaabe'eti jiiia. Taa jume' paiseem intok, inia betana si'imeta inika'a a' ayuka'uta a' suale.

⁹ Junama'a juname'e, kaabe yeu be'eeka si'ime chaaen. Intok junama'a waate, jume' Moiseej tuka'uta nesaurim yee majtame, jume' paiseemmak cha'aka amemak eame, inime'e japteka intok:

—Ini'i o'ou kaita ka tu'ik ya'ari. Intok junuen, senu Liojta betana jiapsita ka bittaka anemta, oo

senu Liojta ankelejta aapo'iku a' noklatuko juni'i, itepo, katte Liojta beje'eka annee —ti jiiak.

¹⁰ Junama'a che'a juni'i chaiwaka emo beje'ewamta ama weyeo, ju'u sontaommeu yo'owe majjaen junuen junama'a juka' Paplota, na'ikim a' wiiksu machiakai. Junuen san aapo sontaom junama'a ame nasuk yeu a' weiyaaka intok juchi jum sontao kariu a' tojineeme au am bittuak.

¹¹ Junak junae tukaariatchi, ju'u yo'owe Jesukrijto aapo'iku au yeu machiak intok aapo ju'u Paplotau:

—Kat ko'om ea Paplo. Bwe'ituk empo, jiba inim jo'ara Jerusalem tea'po nee betana weyemta em a' teuwaalatuka'a benasia, ketchia empo aman bwe'u jo'ara Rooma' tea'u inien nee betana weyeka em noknee'uta utte'atune —ti au jiiak.

Paplota me' betchi'bo, nau eewaka emo nau tejwaawaka'po

¹² Yokoriapo intok, juriom betana waate, juka' Paplota a' me' betchi'bo nau lutu'uriabaeka emo nau tojak. Intok inime'e, ka tu'ik ameu chupne'eti jiaka inen emo utte'a joorian, kaita bem bwa'anee'ut intok kaita bem ji'inee'ut juka' Paplota bempo ka a' me'aakai.

¹³ Jume' junuen bem aune'e'u betana emo utte'a jooriame emo teuwaalame, inime'e o'owim woi takaata bepa tukan.

¹⁴ Junuen juname'e, jume' te'opopo tekiakam-meu yo'owemmeu intok jume' junama'a jo'arapo yoemratau yo'ooratau yajak intok junammeu:

—Itepote nau eaka, ka tu'ik itou chupne'eti jiaka inien te aet ito utte'a jorialaa, kaita itom a jiunee'ut, itepo juka' Paplota ka a' me'a'ateko —ti ameu jiiak—.

¹⁵ I'an intok eme'e, intok inim jume' wate emomak yo'ooratamak nau eaka, ju'u sontaaommeu yo'otau nokne, aapo'ik a'abo emou yeu a' tojine' betchi'bo, eme'e aapo'ik betana weyemat che'a tu'isi enchim emo aet ju'uneebae'eti jiaikai. Itepo tee intok, kee a'abo a' yepsao, a' me' betchi'bo tee aawas annee —ti ameu jiiak.

¹⁶ Taa ju'u Paplota akkoowata ou asoa, junaka'a ya'abaawamta ju'uneiyaaka intok ini'i aman sontao kariwi sikaa, Paplota tejwaak.

¹⁷ Junak ju'u Paplo junama'a sontao yaa'uchim betana senuku chaaeka intok:

—Ika'a ju'ubwa yo'otumta aman ju'u sontaaommeu weyeka ameu yo'otau a' noita. Bwe'ituk senu weemta a' etejoriabae —ti au jiiak.

¹⁸ Ju'u sontao ya'ut, inika'a aman ju'u sontaaommeu yo'owetau a' nuk sika intok iniau:

—Ju'u ama eta'i, Paplo' teame, neu chaaeka intok aapo inika'a ju'ubwa yo'otumta nee a'abo eu a' noitasaek. Ini'i senu weemta eu a' teuwaabae'eti jiaka —ti au jiiak.

¹⁹ Ju'u sontaommeu yo'owe, juka' ju'ubwa yo'otumta a' mampo a' bwiseka, omola a' nuk sika intok:

—Jitasa empo neu teuwaabae —ti au nattemaek.

²⁰ Junako ju'u ju'ubwa yo'otume inia betana:

—Jume' juriom nau etejolam, yoko ta'apo Paplota inim jo'arapo ju'u yo'oorata ane'u em

yeu a' toji tebonee'u betana eu nokbaekai. Bempo kia beja nokaka, aapo'ik betana weyemta che'a witti bempo aet emo a' ju'uneiyaabae'eti jiakai.

²¹ Taa iniat ka am sualne. Bwe'ituk inime betana woi taka ama jaikika o'owim, eusilamtaka a' bo'o bicha. Intok inime'e, ka tu'ik ameu chupne'eti jiaka emo utte'a joorialaa, kaita bem bwa'anee'ut intok kaita bem ji'inee'ut, juka' Paplota ka a' me'a'ateko. Intok inime'e o'owim, em amemak eaka em teuwaanee'uta jiba bo'o bicha —ti au jiiak.

²² Junako ju'u sontaaommeu yo'owe, inika'a a' sim saek juka' aapo'iku a' teuwaaka'uta, kaabetau a' etejo saekai.

Paplota, kobanaao Perij teamta bichapo bituawaka'po

²³ Junako ju'u sontaaommeu che'a yo'owe, junama'a, wooi jume' a' sawe'um, sontao yaa'uchimmeu chaaeka intok inime'e, wooi siento sontaaom katneeme intok baji taka ama woj mamnim kakaba'eka katneeme, intok wooi sientom, tettebe kutam, sisi'iwookta bwawiakame weiyaame, inime'e, bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u bicha bem katne' betchi'bo, yeu am pu'a tebok.

²⁴ Intok naa buustia, kaba'im amet katnaame ket weiyaa tebok junuen juka' Paplota a' kaba'i simne' betchi'bo. Intok ket nesawek, aapo'ik tu'isia, kaita au sikaa, ju'u kobanaao Perij teamtau aapo'ik a' nu'upana' betchi'bo.

²⁵ Intok bempo'immak ji'osia ji'ojteita, ju'u Perij teamtau inen jiamta aman bittuak:

26 “Inepo Kaaurio Lisiiaj ti teaka, yo'ori maisi kobanao yo'owe Perij teamtawi, enchi ne aman tebotua.

27 Jume' juriom inika'a o'outa a' bwiseka intok bempo a' me'ebaen. Taa inepo chukula, aapo'ik romaanom bwiaarapo yoemratamak lutu'uriata a' jipue'po ju'une'eakai, inepo, in sawe'um son-taaommak aman sika nee a' jinne'uk.

28 Ineponee intok, jita'a betana bem a' na'atejoo'ut ju'uneebaekai, junama'a jurio yoemratau yo'oorata nau ane'u nee ameu yeu a' tojak.

29 Intok junama'a, bempo juriomtaka bem sualeka juka' bem au joiwalamtuka'ut intok bem nesaurim betana, juna'e betana junaet bem a' ya'uraa bittua'uta nee a' ju'uneiyaak. Taa junama'a, kaita aet ayukan a' me'e betchi'bo intok kia a' eta'atebo betchi'bo juni'i.

30 Taa ineponee intok inia betana jume' juriom bem a' me'ene' betchi'bo aet am tekipanoa'uta tejwaawakai, nee, ino bamijtuaka aman nee eu a' bittua. Intok ineponee ketchia, jume' aapo'ik na'atejome, juka' a' beje'eka bem noknee'uta, aman em bichapo ae betana bem a' teuwaane' betchi'bo ne amet nesawek. Inien jiba.”

31 Junako jume' sontaaom, inime'e, bem au saiwaka bem tejwaarituka'po aman, tukaariat, bwe'u jo'ara Antipaatrij tea'u tajtia juka' Paplota nu'upak.

32 Yokoriapo, jume' sontaaom wokimmea re-jteme, inime'e, bem yeu sajaka'u bicha bem joka'u nottek. Jume' intok kakaba'ekame, Paplotamak naa buustia bo'o joak.

³³ Bempo intok junaman jo'ara Sesarea' tea'u yaji pat, inime'e, juka' ji'osia ji'ojteita ju'u kobanaota a' makak. Intok bempo ket juka' Paplota ama au su'u tojakai.

³⁴ Ju'u kobanaao, juka' ji'osiata noksukai, chukula, Paplota jakun a' jometuka'ut au nattemaek. Intok aapo, bwiaara Siliisia' tea'po a' jometuka'ut ju'uneakai,

³⁵ ju'u Paplotau:

—Jume' enchi na'atejobaeme a'abo am yajako nee enchi jikkajibae —ti au jiiak.

Junako aapo, jum Eroorej tuka'uta, a' uyyooi karipo, wate a' suuana' betchi'bo nesawek.

24

Ju'u Paplo, Perij teamta bichapo au nokria

¹ Junama'a chukula, mamni taewaim sikaa, ju'u Ananiaj teame, ju'u bwe'u to'opopo tekiakammeu che'a yo'owe, ini'i, jume' juriommeu yo'oraata betana watemmak, intok seenu, am nokriabaeme, Tertuulo' teamtamak weyeka, aman jo'ara Sesarea' tea'u yepsak. Inime'e, ju'u kobanaotau yajak, juka' Paplota beje'eka a' na'atejo betchi'bo.

² Junak juka' Paplota junama'a yeu tojiwako, ju'u Tertuulo' teame, aapo'ik beje'eka, bem aet na'atejoo'uta teuwaa taitek. Ini'i, ju'u Perij teamtau:

—Achai kobanao yo'owe, enchi te aet baisae, i'an itepo kaita itou weyeka itepo yanti jiapsa intok alleaka tee naj kuakte. Intok inim, suawaka a em nesawe' betchi'bo, si'ime tu'isi weye.

³ Intok si'imeta inile benak jiba itepo jak juni'i, si'imekut a' bichaka itepo enchi aet bai sae, yo'orisi maisi kobanao yo'owe Perij teame.

⁴ Taa inim ka kia beja enchi itomak binwatune' betchi'bo, eu ne ujbwana, junuen itom aet jiokoeka, chubala em itom jikkajine' betchi'bo.

⁵ Bwe'ituk inia o'outa betana, itepo, aapo'ik si'imeku ka nau eewamta joaka, si'imekut weyeka jume' juriom nasuk, nattepola emo eiyaawamta joaka itepo a' ju'uneiyaa. Intok ini'i, jume'e, nau eaka, nasareenompo emo teuwammeu kobataka weyek.

⁶ Ini'i ketchia, juka' Liojta bwe'u te'opota, ka tu'ik au ya'abaek. Itepo intok, tee a' bwiseka intok itepo tee, jiba inim ito nesawe'ue, jiokot a' joaka a' ya'uraa bittuabaek.

⁷ Taa ju'u ama sontaaommeu yo'owe, Lisiiaj teame seej chukti itou yepsaka, utte'apo itom a' u'aak.

⁸ Intok juna'a, jume' aapo'ik beje'eka a' na'atejome, a' utte'a'ati jiiak, eu luula bem katnee'u. Jiba empo au nattemaeka a' noktuanee intok junuen empo, si'imeta juka' a' na'atejoka itom teuwa'uta, a' lutu'uriatuka'uta a' ju'uneiyaane.

⁹ Jume' juriom junama nau ane'um, inime'e ket junae betana a' lutu'uria'ati jiaka nookan.

¹⁰ Junako ju'u kobanao, juka' Paplota aapo'ik i'an nokne' betchi'bo, maammea au nokaka a' tejwaak. Junak ju'u Paplo inika'a:

—Ineponee tua nee alleaka inim ee bichapo ne ino nokria. Bwe'ituk juebena wasuktiapo

inia yoemratau yo'otaka em am ya'uraa bittua'ut ju'uneakai —ti jiiak—.

¹¹ Jiba empo inia betana ket a aet ju'uneakai, i'an ju'ubwa, woj mamni ama wooi taewaim weye, inepo, Liojta yo'oribaeka ne bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u ne yepsakai.

¹² Intok junaman nee jabetamak juni'i, ka jak nok nassuaka bitwak. Intok kia jum Liojta bwe'u te'opopo, intok kia omot, jita juriom te'opopo juni'i, intok kia jum bwe'u jo'arapo jak juni'i nee ka junuen bu'uuraata nasuk emo beje'ewamta joaka bitwak.

¹³ Inime'e o'owim, bempo'im nee beje'eka ae betana bem nee na'atejoo'uta, kaachin a' lutu'uriate.

¹⁴ Taa ala, juka' i'an, witti in eu teuwa'a'u, ini'i, juka' bat naataka itom yo'owasuka'um Lios, i'an ju'u bemela lutu'uria yee jinne'ume, bempo'im ka Liojta betana a' weye'eti jia'ue, inika'a lutu'uriata junuen a' weye'ue nee Liojta yo'oreka jiapsa.

¹⁵ Intok inepo inia betana, jiba nee inime'e inim aneme benasi Liojtat nee yoem ea, inika'a, jume' kokosukame, chukula bem jiabijtetuanaa'u. Jume' tu'ik joaka jiapsisukame intok kia jume' ka tu'ik joaka jiapsisukame juni'i, inika'a nee a' chup bo'o bichakai.

¹⁶ Inia betchi'bo inepo jiba wee'po inim Liojta bichapo, intok kia jume' inim jiapsame bichapo juni'i, si'imeku tu'isi weyeka in jiapsinee'ut nee ino temae.

¹⁷ 'Ili jaiki wasuktiam omot bwiaarammeu bicha weamsukai, juchi nee inim in bwiaarau nee nottek, junuen inika'a, jume' juriom ania betchi'bo tomita in nau tojiri, in weiyaa'uta

a'abo a' tojibaekai. Intok juka' Liojtau bicha in na'ikiarita, in ya'ane'eti jia'uta, a' ya'abaekai.

¹⁸ Inika weyemta inepo ama weetuan. Junako juriom, waate, bwiaara Aasia' tea'a betana kateka ama yajaka, jum bwe'u te'opopo nee teak, junama'a, jume' juriom a' weetua'a benasia, nee Liojta bichapo ino tu'utesuka nee au ino jiokoisulatuko. Taa kia junama juni'i, ka unnaa bu'uuraatamake anakai. Intok kia jita ka nau eewamta, ka tu'ik kaita ama joakai.

¹⁹ Jume' Aasia' tea'po joomem juname'em, bempo jume' a'abo sajaka intok i'an inim aneka nee na'atejo'eame, juname'e, nee beje'eka jita ka tu'ik teuwa machiako.

²⁰ Oo ini'i ka junuen tuk juni'i, inime'e, bempo im aneme, bempo a' teuwaane, junako jurio yoemratau yo'oorata nau ane'epo, jita ka tu'ik nee ama ya'ariako juni'i.

²¹ Oo jumak juni'i, amemak aneka, inepo: “Jume' kokkolam, chukula bem jiabijtinee'uta, inepo nee a' suale, intok junae betchi'bo, eme'e i'an nee ya'uraa bittua”, ti kusisi nokaka in a' teuwaaka' betchi'bo —ti ameu jiiak.

²² Inika'a jikkajisukai ju'u kobanao Perij teame, aapo Krijtota betana weyemtat jachin a' bo'o jooriawa'uta tu'isi ju'uneakai, junaka'a bem weetua'uta junama'a a' su'u tojak, intok aapo junam-meu:

—Chukula juka' sontaaommeu yo'ota, Lisiiaj teamta a'abo yepsako, junako inepo inia betana che'a tu'isi ju'uneaka, jachin a' chupnee'uta teuwaane —ti ameu jiiak.

²³ Junako ju'u kobanao Peris, junama'a juka'

sontaommeu weyekamta, Paplota jum a' eta'ipo juchi a' tawaanaa'u betana nesawek. Taa ketchia, aapo'ik tu'isi a' bitnaa'uta, intok jume' a' eiyaaka a' ta'aame, inime'e a' ania betchi'bo, aapo'ik au am yaajitua saekai.

²⁴ Junama'a jaiki taewaim sikaa, chukula ju'u kobanao Perij teame, ju'u a' jubiawammak, ini'i juria yoemratakai, Rusiila' teamtamak ama yepsaka, aapo juchi ju'u Paplotau chai tebok, aapo'ik junuen, yo'owe Jesukrijtota betana weyemat jachin a' سوالwa'ut aapo'ik am etejoriane' betchi'bo.

²⁵ Taa junako, juka' Paplota, aapo'iku, Liojta bichapo tu'isi emo uju'uwaka jipsiwamta betana, intok senuk jachin a au a' yekanee'u betana, intok chukula, si'imeta aet lu'uteo, Liojta bichapo si'imem bem ya'uraa bittuanaa'u betana, au a' nokao su, ju'u Peris womtek, intok ini'i, Paplotau:

—I'an lautipo inia mak tu'i. Intok chukula, nee ka tua obisi ane'eteko, juchi nee eu chai tebone —ti au jiiak.

²⁶ Ketchia ju'u kobanaao Perij teame, juka' Paplota, aapo'ik yeu a' su'u tojine' betchi'bo, tomita a' mak machian. Inia betchi'bo aapo jiba jeela Paplotau aman au a' totoji tebon aamak etejo betchi'bo.

²⁷ Junuen weyeka, wooi wasuktiam siika. Junak intok ju'u Perij teame, kobanaaopo yeu siika. Intok junako seenu, Porsio Peejto'oti teaka ae betchi'bo ama taawak. Taa ju'u Peris intok, junama'a jurio yoemratamak tu'isi tawaabaekai, juka' Paplota ketun eta'ita ama su'u tojak.

25

Ju'u Paplo, kobanao Peejto' teamta bichapo aane

¹ Junako, ju'u Peejto' teame junama'a juka' a' ya'uraa tekiata mabetbaeka, ama yepsak. Intok chukula, baji taewaim simsuko, aapo, jo'ara Sesarea' tea'a betana yeu sika intok bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u bicha siika.

² Junama'a jume' bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'owem intok jume'e, juriom nasuk junama'a che'a eiyaawaka yo'ooratamak na'ikiarim, inime'e, Paplota beje'eka, aapo'ik betana bem teuwa machik a' ju'uneiyaatuak.

³ Inime'e intok, wepulsi bempo'im betchi'bo, aapo'ik am ya'arianee'uta au teuwaakai, junuen aapo'ik juka' Paplota, jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u a' toji tebone' betchi'bo. Inim ju'u bempo'im ya'abaeka'ea'u, aapo'ik jum bo'ot bem a' me'etunee'u juna'atukan.

⁴ Taa ini'i kobanao Peejto' teame, juka' Paplota, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'po a' eta'i'iti jiiak, intok aapo, junam bicha lauti aapo au weene'eti jiaka am yoopnak.

⁵ Inimmeu aapo:

—Jiba inia betchi'bo san, jume' inim emo nasuk inia betana che'a emo au lutu'uriak ti jiaka, che'a eame, inime'e, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u nemak katnee. Intok junaman junaka'a o'outa, jita ka ya'a'ee machik, ka tu'ik a' ya'ariako, a' na'atejo —ti ameu jiiak.

⁶ Ju'u Peejto' teame junama'a jo'ara Jerusalem tea'po, woj naiki oo woj mamni ta'apo jiba ama

aneka, juchi jo'ara Sesarea' tea'u nottek. Junama, juchi yokoriapo aapo, jum nau yaaji-waa'po, yaa'uchim jojoye'po jikat yejteka, intok junama'a sepia juka' Paplota au toji tebok.

⁷ Junako, juka' Paplota junama yepsako, jume' juriom, bwe'u jo'ara Jerusalem tea'a betana ama yajilame, aman rukteka intok aapo'ik beje'eka, tu'isi juebenak, bettek teuwaaka a' na'atejok. Taa inime'e, junae bem teuwaa'ue, aapo'ik beje'eka, tua kaita lutu'uriatu machik a teuwaakai.

⁸ Junako ju'u Paplo, junama'a yeu a' tojiripo:

—Ineponee inim, kia jume' juriom ji'ojteim bem ammea nesaurim beje'eka kaita nee ya'ari. Intok kia juka'a, bwe'u te'opota beje'eka juni'i, intok kia aman bwe'u jo'ara Rooma' tea'po, juka' che'a yo'o ya'ata, Sesar teamta beje'eka juni'i, ka tu'ik kaita nee ya'ari —ti jiaka au nokriak.

⁹ Taa ju'u kobanaao Peejto' teame, junama'a jume' juriommak tu'isi tawabaekai, ini'i, ju'u Paplotau:

—Jaisa empo, Jerusalem tea'u bicha weenee ja'ani, junuen junaman ju'ubwa nee enchi ya'uraa bittuane' betchi'bo —ti au nattemaek.

¹⁰ Ju'u Paplo:

—I'an lautipo inepo nee inim, bwe'u jo'ara Rooma' tea'a betana, che'a yo'ota ya'uraata bichapo nee aane. Inepo junae ya'uraata betana in ya'uraa bittuanaa'uta che'a lutu'uriakai. I'an jaibu em tu'isi ju'unea'a benasia, inim nee kaabeta beje'eka ka tu'ik kaita ya'ari —ti a' yoopnak—.

¹¹ Inim inepo, jita ka tu'ik junae betchi'bo in me'etunee'uta a' ya'ariak juni'i, in muknee'u betana nee kaachin jiia. Taa iniaa, ae in na'atejowa'u

betana kaita nee beje'eka lutu'uriata ama ayuko, inim kaabe lutu'uriak, nee, bempo'immeu su'u toji betchi'bo. I'an inepo, juka' che'a yo'o ya'arita, Sesar teamta, jiba aapo'ik nee a' ya'uraa bittua-nee'uta inepo nee a'awa —ti jiiak.

¹² Junako, chukula jume' waate ama ya'uraapo aneka a' aniammak nau etejosukai, ju'u kobanao, Paplotau:

—Jiba empo, Romapo ju'u che'a yo'o ya'ata betana em ya'uraa bittuanaa'uta a'awak. Junuen san empo junae, che'a yo'o ya'atau bicha weene —ti au jiiak.

Ju'u Paplo, senuk Akriipa' teamta bichapo aane

¹³ Junama'a, ili jaiki taewaim sikaa, junama'a ket ju'u senu yoemratau che'a yo'o ya'ari, Akriipa' teakai, intok a' akkoowa, Bereniise' teamtamak, inime'e, jum bwe'u jo'ara Sesarea' tea'u yajak, junaman juka' kobanao Peejto' teamta a' bichaka a' tebotuabaekai.

¹⁴ Junama'a, inime'e, ili jaiki taewaim ama tawakai, ju'u Peejto, ju'u Paplota betana aapo'ik ju'uneiyaa'uta, au yeu sikamta juka' yo'o ya'ata a' etejoriak. Intok iniau:

—Senu o'ou im katek, ini'i, Perij teamta eta'itaka neu a' to'o sika'u.

¹⁵ Jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u nee aneo, junaman jume'e, bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'owem intok jume' jurio yoemratau yo'ooraa, inime'e, aapo'ik beje'eka, ae betana bem waata'uta nee ju'uneiyaatuak, bempo, aapo'ik a' me'etune' betchi'bo in a' teuwaanee'uta a'awakai.

¹⁶ Inepo, inime'e: “Romaano yoemra' teame betana ya'uraata, senuk a' me'etune' betchi'bo, aet

nesau betchi'bo ka junaen a' jooa, junaka'a, jume' aapo'ik beje'eika na'atejome bichapo a' aneka intok ka junuen aapo'ik au aniaka au a' nokri- alatuko", ti ne am yoopnak.

¹⁷ Inia betchi'bo san, junak bempo'im a'abo ya- jako, inepo kannee bo'o bichaka, ala inepo, yoko- riapo sep jum nau yaajiwa'po, nesau betchi'bo in yeyesa'po ne jikat yejteka intok junaka'a o'outa nee a'abo neu a' toji tebok.

¹⁸ Taa jume' aapo'ik beje'eika nokbaeka im neu yajakame, juname'e kaita aapo'ik beje'eika, ka tu'ik teuwaak in bempo'im ae betana a' teuwa machiaka'a benasia.

¹⁹ Inime'e kaita intok a' beje'eika ae betana teuwaan, kia bempo'im Liojta junuen bem suale'u betana, intok seenu, Jesuj ti teakamta betana, intok inika'a, mukiataka, intok ket inia betana ju'u Paplo a' jiapsa'ati jiakai inia betana jiba a' na'atejon.

²⁰ Inepo inile bena weyemtat kaachin ama ne- sau machikai, inepo nee, aapo'ik Paplota nee a' temaek, aapo'ik jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'u, aapo'ik am bichaa a' weebaanee'u betana, junuen aapo'ik inia betana junaman a' ya'uraa bittuana' betchi'bo, ti jiakai.

²¹ Taa jiba aapo'ik, ju'u che'a yo'o ya'ari, Auku- jto' teamta betana aapo'ik a' ya'uraa bittuanaa'uta a' a'awaka' betchi'bo, inepo nee aapo'ik inim ke- tun eta'itaka a' tawane' betchi'bo ne aet nesawek, chukula junaman, jum Romapo ju'u che'a yo'o ya'atau a in a' bittua'u tajtia —ti au jiiak.

²² Junako ju'u che'a yo'o ya'ari Akriipa' teame, ju'u Peejto' teamtau:

—Ineponee ket a' jikkajipea, junaka'a o'outa —ti au jiiak.

Ju'u Peejto intok:

—Tu'i, yoko empo a' jikkajine —ti a' yoopnak.

²³ Juchi yokoriapo ju'u che'a yo'o ya'ari Akriipa' teame intok a' akkoowa Bereniise' teame, ama yajakai, inime'e junaman jum bwe'u kari nau yaajiwa'u, tua yo'ori maisi suum watchisi ujoyosi katekai aman kiimuk, junama'a ju'u sontaoraatau yo'o ya'arimmake, intok junama'a bwe'u jo'arapo yoemratau yo'oraatamake jap sakakai. Ju'u Peejto, juka' Paplota aman yeu toji tebok.

²⁴ Intok junak ju'u kobanaao Peejto:

—Empo, che'a yo'o ya'ari, Akriipa' teame achai, intok eme'e yo'ooraa achaim i'an inim itomak nau aneme, eme'e i'an em inim a' bicha inika'a o'outa. Inim juriom betana, juebenaka aapo'ik beje'eka neu noklam. Kia aman bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po, intok kia inim jo'ara Sesarea' tea'po juni'i, intok inime'e, aapo'ik muknee'uta jiba inim neu a' teuwa —ti jiiak—.

²⁵ Taa nee betchi'bo ini'i, ka tu'ika junae betchi'bo a' me'etunee nee kaita a' ya'ari'iti ea. Intok naa buustia, jiba aapo'ik, Romapo kateka, ju'u che'a yo'o ya'ari Aukujto' teamta betana a' ya'uraa bittuanaa'uta a' a'awakai, i'an inepo, junaman a' bittuabaeka'ea.

²⁶ Intok inepo inia betana, witti lutu'uriata, ju'u in yo'owe, Romapo che'a yo'otaka katekamtau, kaita ji'ojte machikai, inim nee emo bichapo nee yeu a' tojiri, intok che'a juni'i bat naataka ee bichapo, empo achai yo'o ya'ataka Akriipa' teame, junuen inim, aapo'ik em a' tetemaeka,

chukula aapo'ik betana em nee tejwaaka, jitat in ji'ojtene'e'u betana ju'une'e betchi'bo.

²⁷ Bwe'ituk inien senuk eta'itaka, juchi ta'abwiku bichaa a' bittuaka intok junae betana ju'u ka tu'ik a' ya'ari betana kaita ae betana teuwaakai, ini'i, nee betchi'bo tua ka suawa maisi yeu weama —ti ameu jiiak.

26

Ju'u Paplo, ju'u yo'o ya'ari Akriipa' teamtau, jaisa au yeu a' sika'apo a' teuwaa

¹ Junako ju'u yo'o ya'ari Akriipa' teame, junama'a Paplotau:

—I'an empo a emo nokria —ti au jiiak.

Junako ju'u Paplo, weyeka, naj mamaka, aapo junama'a nok taitek:

² —Tua nee allea i'an im ee bichapo anakai, empo, che'a yo'o ya'ari Akriipa' teame achai, junuen inepo inim si'imeta jume' juriom nee beje'eka bem teuwaalaa'u betana nee a ino nokria betchi'bo.

³ Junuen inim itepo juriomtaka, ito nasuk itom au joiwalataka itom bo'o jooria'ut intok i'an lautipo juka' inim ito betana weyeka ka nanau machik itom tu'utebae'ut, iniat si'imekut em tu'isi ju'unea'ut, ju'uneakai. Jiba inia betchi'bo san, chuubaa juni'i, nee jiokoeka nee jikkajine —ti jiiakai—.

Ju'u Paplo a' teuwaa, kee Krijtota sualeka, jaisa a' jiapsaka'po

⁴ 'Si'ime ju'u inim jurio yoemra ju'unea, be-mpo'im nasuk in bwiaarapo intok kia jum bwe'u

jo'ara Jerusalem tea'po, in ili usituka'po naateka jachin in jiapsaka'u.

⁵ Jiba bempo, inime'e ket ju'unea, intok junen ea'ateko, a' teuwaane, in ju'ubwa yo'otuka'po naateka, jume' paiseeompo ta'eewame, inim Liojta jachin itom suale'uta, che'a yuma'isi aet yeu yumame, inime mak in na'ikiatusuka'uta.

⁶ Intok i'an inepo inien, inim nunu' bwiaka nee ya'uraa bittuawa, taa jiba senu weemta, inika'a in a' bit bo'o bicha'u betchi'bo, ini'i, chukula, Liojta jume' kokkoarim aapo'ik am jiabijtetua-nee'uta, ket, jiba aapo'ik, wame'e bat naataka itom yo'owasuka'um a' bitne'eti jiaka aapo'ik ameu a' teuwaaka'u benasia.

⁷ Si'ime jume' inim woj mamni ama woika, Ijra'el tuka'uta yoemiam, ito benasi inim yoemra, inika'a teuwaari chupneemta a' bit bo'o bichaka jiapsa. Intok i'an, jiba inia betchi'bo bempo, Liojta a' alleetuabaeka a' yo'ore intok tukaariat intok taewait naa buustia a' soal ta'aaka jiapsa. I'an intok jiba inika'a chukula itom bit bo'o bicha'u betchi'bo junen, jume' juriom nee beje'eka nooka, empo achai yo'o ya'ari Akriipa.

⁸ Junak su, jaisa eme'e ket junuen juka' Liojta jume' kokolam, aapo'ik juchi am jiabijtetua-nee'uta ka inien a' suale ja'ani.

Ju'u Paplo, jaisa Krijtota sualeme beje'eka a' ane'epo au teuwa

⁹ Jiba nee, inepo ket bat naataka inien, wame'e aapo'ik Jesujta, jo'araa Nasaret tea'po jometa aamak eaka a' sualeme, juname'e beje'eka, juebe-

naka ka tu'ik in joonee'u nee inien neu a' lutu'uria ti ean.

¹⁰ Intok jiba nee jum bwe'u jo'ara Jerusalen tea'po junuen inika'a yaak. Jume' bwe'u te'opopo tekiakammeu yo'owem betana inen junau lutu'uriakai, inepo juname'e Krijtota sualeme betana juebenam nee am eta'atebok. Intok inime betana watem su'awao juni'i, nee, jume' am su'abaemmak nee e ean.

¹¹ Jue benasi nee bempo'im nee jiokot am joosuk junuen Krijtota bem a' suale'uta am kop-tatuabaekai. Inien nee si'ime jume' juriom te'opommet weamaka inika'a jooan. Intok junuen nee, inepo tua am omtakai, kia nee omot bwiaa-rau bwere jo'arampo chiktia, nee ameu suaka, weamsuk.

Ju'u Paplo juchi a' teuwa, Krijtota jaisa a' sualeka'po

¹² 'Jiba inia betana weyemta bo'o jooriaka, inepo, bwe'u jo'ara Lamajko' tea'u bicha ne weyen. Junae weyemta inepo, jume' te'opopo tekiakammeu che'a yo'owem betana, in ya'anee'ut lutu'uriaka intok ame betana aman saiwakai.

¹³ Taa junam bicha bo'ot weyekai, inepo, luula kateko, teeka betana tachiriata, ju'u ta'ata bepa juni'i che'a utte'akamta nee bichak. Ini'i tachiria nee konila, intok jume' nemak kateme konila, itot ko'om tachiriakai.

¹⁴ Junak si'ime tee junama'a wawattek. Junama'a intok ket, inepo, jiawaita Epreeo nokpo nokaka: "Empo Saulo, jaisaaka empo neu suaka, net cha'aka weama. Inien jiba empo su'e ka tu'ik emo jariuria, jiba juka' boejta, kutata bwawik a'

temuka, au ko'okosi a' joa'a benasi”, ti neu jiamta nee jikkajak.

¹⁵ Junako inepo: “Achai, jabesa empo”, ti ne au jiiak. Junak beja aapo ju'u yo'owe: “Ineponee juna'a, Jesus, ju'u aet cha'aka weamaka em au sua'u”, ti neu jiiak.

¹⁶ “Taa kikte'e bwe'ituk i'an inim nee eu ino yeu machiak, junuen, in enchi joo i'a'uta em a' joone' betchi'bo. Intok junuen ket, juka' i'an em bichaka'uta intok kia juka' chukula nee betana em ju'uneiyaanee'uta juni'i, yeteu em a' teuwaane' betchi'bo nee enchi yeu pu'ari.

¹⁷ Inepone, jume' juriom betana, intok ketchia, jume'e, omot bwiaarapo ka juriom betana, kaita em bitne' betchi'bo nee enchi aniane. Jiba inime'e ka juriommeu inim em ameu weene' betchi'bo nee enchi ameu bittuabae.

¹⁸ Inimmeu nee, inepo enchi ameu bittua, junuen, ka bibichame benaka, inime'e, Liojta betana ju'u lutu'uriae, ta'abwisi weyeka bem joa'u betana, junae juchi am bittuakamta benasi em am aniane' betchi'bo. Intok junuen, ka intok ju'u bebeje'erita betana ka tu'ikut koba'imtaka, ala, achai Liojta mak eaka bem jiapsine' betchi'bo. Intok ketchia, bempo'im nee sualeka intok nee betchi'bo, bem ka tu'uwa ya'arimmet jiokoitaka intok junuen, si'ime wame'e, wepulsi Liojta betchi'bo bem jiapsine' betchi'bo yeu pu'arimmak na'ikiaritaka, juka' jiba yuu jiapsiwamta bem bitne' betchi'bo”, ti neu jiiak.

Ju'u Paplo, Krijtota a' joo i'a'u, a' joo sime

19 'Junuen san, empo achai yo'o ya'ari Akriipa, junaka'a teeka betana machilaae in tekil makri, kannee a' koptak.

20 Ala inepo, che'a bat, jum jo'ara Lamajko' tea'po anemmeu nee juka' Krijtota nok lutu'uriata nee ameu a' ju'uneiyaa tebok. Chukula nee ket jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po intok inim bwiaara Jurea' tea'po si'imekut intok ketchia, wame'e ka jurio yoememmeu nee ameu nookak, inime'e, ka tu'ik betana emo temaeka a' koptaka intok achai Liojta mak bem eaka jiapsine' betchi'bo, intok ta'abwisi bem jiapsa'uta teuwaaka, tu'ik bo'o jooriaka bem jiapsinee'u betana, a' tetteuwaan.

21 Jiba inia betchi'bo jume' juriom jum Liojta te'opopo nee bwisek intok inime'e junama'a nee me'ebaen.

22 Taa achai Liojta jiba nemaktuka nee a' ania' betchi'bo, inepo nee i'an tajtia ka ta'abwisi eaka in joa'uta weetua, inim inepo si'imemmeu, kia jume' eiyaawammeu intok kia jume' ka eiyaawammeu juni'i, inepo, Jesukrijtota betana weyemta nee ameu a' teuwaa simekai. Inepo inimmeu nee, kia ta'abwik betana nee kaita yee majta. Kia nee, wame'e bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta teuwaame, intok juka' Moiseejtuka'uta, inime'e, chukula junuen yeu a' weene'eti jiaikai.

23 Inika'a, juka' Krijto' teamta, tua jiokot au a' bitnee'uta, intok ket, aapo'ik muksuka, chukula jume' kokkoarim nasuk bat jiabijteneemta aapo'ik a' juna'a tune'e'u ti jiaikai. Intok ketchia aapo'ik, kia inim juka' itom yoemrata, intok

waka'a tatta'abwi yoemrata juni'i, tachiriata benaka, Liojta betana juka' bemela nok lutu'uriata, aapo'ik ameu a' nu'upanee'uta, inika'a yee majtakai —ti jiiak.

Ju'u Paplo, juka' Akriipata, Krijtota a' sual i'aka au a' nokaka'po

²⁴ Juka' Paplota au nokriaka inika'a weyemta ketun a' teuwaao su, ju'u kobanao Peejto' teame, chai nokpo:

—Paplo, kate'e suatula. Unnaa em emo majta'u enchi ka suatela —ti au jiiak.

²⁵ Taa ju'u Paplo inika'a:

—Kannee ka suatula achai kobanao yo'owe Peejto. Ala inepo, ju'u in teuwa'u, ini'i suawaeka, ka kia beja teuwaari, intok ini'i che'a bat naataka lutu'uria ala.

²⁶ Ju'u yo'o ya'ari Akriipa' teame junum aane inia betana weyemtat tu'isi ju'uneame. Inia betchi'bo inepo witti, ka jain eaka inim ae bichapo nooka. Bwe'ituk ju'uneane, ketchia aapo'ik si'imeta inika'a in teuwa'uta a' ju'uneiyaa'po. Ini'i su, ka kia jakun eusi ya'arita betana weyekai.

²⁷ Empo su, achai yo'o ya'ari Akriipa, juka'a, jume' bat naataka Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu weenemta tetteuwaame, bem ji'ojteka'uta a' suale, ja'ani. Ju'uneanee inime'e em am suale'u —ti au jiiak.

²⁸ Ju'u yo'o ya'ari Akriipa intok aapo'iku:

—Inim empo, lautipo, ka binwa Krijtota batte nee a' sualtualaa —ti au jiiak.

²⁹ Junako ju'u Paplo iniau:

—Kia i'an lautipo, oo ka i'an lautia tuko juni'i, ju'u Lios iniat itom jikkajine, junuen, ka empo jiba, taa ketchia si'imem jume' i'an inim nee jikkajame, Liojta betana in mabetri, enchim ket a' mabetnee'u betana, taa kia ka inime'e sisi'iwook wikiammake jiba —ti au jiiak.

³⁰ Chukula juka' Paplota noksuko, ju'u yo'o ya'ari Akriipa kiktek. Intok ketchia ju'u kobanaao intok junama'a ju'u Bereniise' teame, intok si'ime jume' wate ama joka'um, inime'e japteka,

³¹ intok junama'a, omola sajak, ju'u ama weyemtat nau etejobaekai. Intok junama'a inime'e emo nasuk nokaka:

—Ini'i o'ou, a' me'etune' betchi'bo, kaita ka tu'ik ya'ari. Intok kia ka eta'itu'eakai juni'i —ti jiiak.

³² Ju'u Akriipa' teame, ju'u kobanao Peejto' teamtau:

—Ini'i o'ou, a' su'u tojina' betchi'bo jaibu aet ne-sausu'eewan, aapo'ik ka junuen ju'u romaanom bwiaarapo che'a yo'o ya'ata betana a' ya'uraa bit-tuanaa'uta, ka jiba aapo'ik a' a'aulatuko —ti au jiiak.

27

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Roma' tea'u bicha bit-tuawa

¹ Junako junama'a jum bwiaara Itaalia' tea'u bicha, bawet itom bittuababaawako, ju'u Paplo intok jume' waate bwijrimtaka weiyaawame, inime'e, senu sontao ya'ut Juulio'oti teakamta mampo su'u tojituk. Ini'i Juulio' teame, senu, tua juebenaka ya'uraa, Aukujto' teamta betana sontaaoraa ti teakamta, ya'ut taka na'ikiaritukan.

² Junama itepo beja, junuen, senu bwe'u kuta kanoau, bawet bo'o joobaeka tee ama ja'amuk. Ini'i, bwere kuta kanoam yeu yaaja'a betana bawe mak bwikola bwe'u jo'ara Aramiitia' tea'po at-tearitaka, intok bwiaara Aasia' tea'u bicha, bawemak bwikola, wate bwere jo'arammeu yeu yebi-jneeka, jaibu yeu simekai. Junama'a ket seenu, bwiaara Maseroonika' tea'po, bwe'u jo'ara Tesaloonika' tea'po jometaka, Arijtarko' teaka, ket itomak weyen.

³ Juchi yokoriapo, itepo senu bwe'u jo'ara, bwere kuta kanoam yaaja'po Siron tea'u te yeu yajjak. Junama'a ju'u sontao ya'ut Juulio' teame, juka' Paplota, aamak tu'ika, tua junama'a junuen jume' aapo'ik Paplota ta'aa'ummeu a' noitak intok juname betana tu'isi a' bitna' betchi'bo ameu a' su'u tojak.

⁴ Junama'a, bwe'u jo'ara Siroon tea'a betana, bawet yeu sajakai, itepo juka'a, ba'apo yeu kateka, bwiaara Chipre' teamta, mikko'otana itou a' tawaarika, te aet wa'am sajak, jekata utte'aka itom nankeka itot a' weye' betchi'bo.

⁵ Bichau bicha, bwiaaram Siliisia intok Pampilia' tea'abewit bawet bo'o joakai intok, itepo bwiaara Liisia' tea'u, baweu, senu bwe'u jo'ara Miira' tea'u tee yeu yajak.

⁶ Junama'a ju'u, jume' sontaaommeu yo'owe, Juulio' teame, senu bwe'u kuta kanoata, bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana at-tearitaka intok bwiaara Itaalia' tea'u bicha simemta ama teak. Intok aapo, bichau bicha bawet bo'o joo betchi'bo, junama'a itom jikau ja'amutuak.

⁷ Jaiki ta'apo tee tua laaauti bo'o joak intok

junuen itepo jiokot anpo katekai, baweu, bwe'u jo'ara Niiro' tea'abewit tee rejten. Junama'a itepo ketun juka' bwe'u jekata itom nankika a' weye' betchi'bo, ket senu bwe'u jo'ara Salmoon tea'abewit te aet wa'am sajak, junama'a senu bwiaara, bawepo yeu kateka, Kreet'a teamta kontakai.

⁸ Intok junuen itepo, jekata betchi'bo jiokot anpo, bwiau ka mekka binwaa bo'o joaka, aet chukula itepo, baweu, senu jo'ara Ujyoika ama Jajaptewame ti ta'eewa'po, ini'i ket, senu bwe'u jo'ara Lasea' tea'u ka mekkaa, junama te yeu yajak.

⁹ Junama'a itepo rejtekai, jaibu juebena tae-waim ta'arulatakai intok junama'a ket, bawet bo'o joo betchi'bo ka tu'i maisi jinilwachiakan. Bwe'ituk junama'a, baji metpo sebenemta abe a' yuma'aneeka, inia betchi'bo ju'u Paplo bempo'immeu nookak,

¹⁰ intok aapo:

—Achaim, inim bawet itom bo'o joonee'uta, tua ka tu'isi jinilwatchisi yeu weene. Bwe'ituk itepo inika'a bwe'u kuta kanoata intok juka' inim weiyaawamta tee a' ta'arune. Intok kia itepo juni'i, a ama kokko —ti ameu jiakai.

¹¹ Taa ju'u, sontaaommeu weyekame, juka' kuta kanoata atteakamta intok juka' au yo'o kecha'ita, bem teuwa'uta che'a sualek, Paplota teuwa'uta bepa.

¹² Intok junama'a jo'ara itom ane'epo sebe-riat ama joo betchi'bo ka tu'ireakai, junama'a batte si'ime jume' bo'o joame, ama bem yeu kat-nee'uta che'a a' tu'urek. Junuen bempo, jumak

juni'i, jo'ara Peniisia' tea'u emo yeu yaji machi-akai, jiba junama Kreeta' tea'po, senu inim bawe mayoau jo'ara kuta kanoam ama yaajiwa'awi. Inim bwekasi, ta'ata yeu weama'u luula, batte konila ba'ae jawwoikai. Intok bempo junama'a seberiatu simsu'po tajtia ama tawabaekai.

Jum bawepo ju'u bwe'u jeeka

¹³ Junako intok, junama'a luula yeejte'e betana, junae taewait a' tu'inee'uta teuwaamta benaka, ujoyoisi jeka' betchi'bo, bempo junama'a bichau bicha a emo bo'o joo machian. Junuen junama'a sep yeu sajaka intok bempo junae bwiaara Kreeta' tea'amak bwikola, bawet bo'o joo japtak.

¹⁴ Taa junama'a chukula, seej chukti, jeeka euraakiilonpo ta'ewame, tu'isi utte'akai itom ama kate'ut wee taitek.

¹⁵ Juna'a, omot bicha a' weiyaa taitek juka' bwe'u kuta kanoata. Junaka'a bwe'u jekata nankika, kaakun a katekai, junak san itepo, kia te au ito su'u tojak.

¹⁶ Junuen itepo kateka, senu ili bwia bawepo yeu kateka, Kaaura' tea'abeasi tee wa'am sajak. Junama'a ju'u jeeka ka tua utte'akan intok itepo junama'a, juka' ili kuta kanoata, bwiau aet yeu ko'om chep cheptiwamta amapo cha'asimemta, binwaa ae anakai, te jiokot anpo jikau bicha a' yechaka, kutti a' sumak.

¹⁷ Chukula inika'a jikau a' yecha'asukai, bempo juka' bwe'u kuta kanoata ania betchi'bo, bwere wikiammea yeu tajti a' wikojtuak. Iniat chukula bempo, omot bicha, se'epo Sirte' tea'po emo tawaa majjaekai, bempo, jekae a' weiyaame, jume'

bwebbweka tajo'orim, tebe kutat cha'akame, ko'om yechak. Intok junak, inime'e ju'u bwe'u jekau emo su'u tojak.

¹⁸ Yokoriapo taewapo juka' bwe'u jekata ketun a' utte'aka' betchi'bo, bempo, juka' bwe'u kuta kanoata pu'ate'uta ba'au a' wo'ota japtak.

¹⁹ Intok inim jaibu baji taewaita weyekai, itepo, junama'a ju'u bwe'u kuta kanoapo sawaawamta, itom maammea tee ba'au a' wo'otak.

²⁰ Juebena taewaimpo itepo juka' ta'ata intok kia jume' chokim juni'i, tee ka am bichak. Intok juka' bwe'u jekata jiba ka cha'atuka itot a' weye' betchi'bo, itepo jaibu kaachin ito itepo jiapsi machian.

²¹ Juebena taewaim itepo ka ji'ibwalamtakai, ju'u Paplo ameu nau chaaeka, ame nasuk kikteka intok:

—Achaim, si'ime tu'isi yeu we ean, eme'e, in teuwaaka'uta a' sualeka a' nok jikkajilatuko, intok itepo jum bwiiara Kreet'a' tea'po ka yeu sajakai, intok i'an itepo inim ka jikot ito bichakai intok si'imeta inika'a inim ka a' ta'aruko —ti ameu ji-
iak—.

²² Taa kate'em ko'om ea, bwe'ituk inim ito betana kaabe te kokkone. Taa kia ini'i bwe'u kuta kanoa jiba nasontune.

²³ Bwe'ituk tukaapo senu ankeles neu au yeu machiak. Ini'i, ju'u Lios, ae betana weyeka intok aapo'ik betana tekilta in a' jooria'u, aapo'ik betana neu bittuaritakai.

²⁴ Juna'a intok ankeles: “Kat majjae Paplo, bwe'ituk utte'a, jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po, ju'u che'a yo'o ya'aritau em yeu yebijne'po. Intok jiba inien inim em weye' betchi'bo, ju'u Lios,

si'imem jume' inim bwe'u kuta kanoapo emak aneme, inim kaachin bem aune' betchi'bo am jinne'une", ti neu jiiak.

²⁵ Inien san beja achaim, ousia em ea. Bwe'ituk Liojtat nee yoem ea. Inepo, tua juka' Liojta ankele-jta neu a' jiaka'a benasia junuen yeu a' weene'po ne ju'unea.

²⁶ Taa ala, chukula, itepo senu bawepo yeu kateka ili bwiau itepo yeu tojitune —ti ameu jiiak.

²⁷ Junama senu tukaapo, woj mamni ama naiki taewaim weyeka katekai, aet chukula, bawe Aatria'ati teaka'po tee rejten, jekae naj nunu' bwiakai. Junako junama'a, nasuk tukaata weyeo, jume'e, juka' kuta kanoata weiyaame ju'une'eak bwiau bem yajiboka'uta.

²⁸ Intok junak wikia temejtekamtae bempo ko'om su'u tojakai, ba'ata a' tamachiabaekai intok ama senu taka ama woj mamni ama busan batata ama tamachiak. Chukula che'a bichau juchi a' tamachiak, junama'a intok senu taka ama woo busaniakan.

²⁹ Intok junak bempo, ba'apo wajiwa bwere tetammeu emo tajti majjaeka, junama'a bwe'u kuta kanoa ama tana, naiki bwere sisi'iwookim wikiakame ko'om am wo'otak. Intok bempo tua baa yeu matchuutuapeaka ama bo'o bichak.

³⁰ Jume' kuta kanoapo tekipanoaka a' weetu-ame, inime'e junama'a ama yo'eebabaek. Intok inien eaka, bempo juka' ili kuta kanoata ama aet yeu yaajiwamta, ba'au ko'om a' yecha'ajaptek, inime'e junuen, wate bwere sisi'iwookim wikiakame, bichau bicha ko'om am su'u tojame benasi anekai.

³¹ Taa ju'u Paplo ju'u sontaommeu yo'ota intok jume' sontaom, inimmeu:

—Inime'e i'an ka inim jikat am tawako, eme'e ba'apo kokkone —ti ameu jiiak.

³² Junako jume' sontaom, jume'e, juka' ili kuta kanoata aet cha'aka'uta wikiata chuktaka intok inika'a ba'au ko'om a' jimmaak.

³³ Matchuu ketwoo, ju'u Paplo junama'a si'imem ji'ibwane' betchi'bo ameu nookak intok aapo:

—I'an jaibu woj mamni ama naiki taewaim weye, eme'e ka kokkocheka intok ka yuma'isi ji'ibwakai —ti ameu jiiak—.

³⁴ Nee em jikkaja, enchim ji'ibwane' betchi'bo nee emou nooka. Ini'i emou tu'ika enchim aniane. Bwe'ituk inim itepo si'ime tee, yuma'isi bwiau yeu yajinee kaachin aulatakai —ti ameu jiiak.

³⁵ Inien ameu jiusukai ju'u Paplo, paanim nu'uka intok junama'a ame bichapo ame betchi'bo Liojta bai saek. Junak aapo am rebektaka am bwa'a taitek.

³⁶ Chukula junama'a si'ime a' bichaka, emo alleetuaka intok ket ji'ibwak.

³⁷ Junama'a itepo si'ime nau, wooi sienta ama baji taka ama woj mamni ama busaniakan.

³⁸ Intok bempo si'ime yuma'isi ji'ibwasukai, chukula, junuen juka' kuta kanoata ka bettene' betchi'bo, jume' tiikom ba'au wo'otak.

Bawepo juka' kuta kanoata ko'om kibakeka'po

³⁹ Junako jaibu matchuusuko, jume'e, juka' kuta kanoata weiyaame, junama'a bwiaarata ka a' ta'aak. Taa bempo, bwiau yeu yaji betchi'bo, bwiau bwekasi ba'ata yanti maneka'po, se'e

pa'ariata bichaka intok bempo juka' bwe'u kuta kanoata aman a' ruktababaek.

⁴⁰ Jume' sisi'iwookim ammea suma'im, bwere wikiam chuktaka, ba'apo am su'u tojak. Intok juka' kuta kanoata ae kua kuakte'uta a' tekipanoane' betchi'bo a' buttak. Junak intok, bicha tana jume' bwe'u tajo'orim jekata betchi'bo kutat jikau cha'akame, jikau am sumak. Junako ju'u bwe'u kuta kanoa, se'e pa'ariau bicha rukti taitek.

⁴¹ Taa ini'i junama mayoau, wooi se'e rumu'uriam nasuk, tua juka' ba'ata au a' nanke'u su kibakek. Intok ini'i kuta kanoa jum se'epo bicha tana a' bwawia junama se'epo kibakek intok junama'a kutti chu'aakai. Ju'u intok ama tana weeme, ba'a biaktiam tua utte'akammea, jaamola kotti taitek.

⁴² Junako jume' sontaaom, jume' bwijrimtaka weiyaawame, am su'abaen junuen inime'e ka yeu bajumeka am saka'ane' betchi'bo.

⁴³ Taa ju'u, jume' sontaommeu yo'owe, junama'a juka' Paplota jinne'ubaeka, intok aapo, inime'e ka aet am sawek. Ala aapo nesawek, jume' a bajumeme, bwiau yaji betchi'bo, bat ba'au bem wattine' betchi'bo.

⁴⁴ Intok junama'a jume' waatem, inimmet cha'aka junama'a kuta kanoapo kuta kottiammet oo kuta reebeimmet, oo watemmet yeu am kat saek. Junuen san si'ime, kaabe be'eeka kaita bichaka, waki bwiau yeu yajak.

28

Paplo jum bwia bawepo yeu kateka, Malta'

tea'po aane

¹ Junako junama'a jaibu si'ime yeu yajisukai beja, junama'a bawepo yeu kateka, ili bwiaarata, Malta'ati a' teuwaawa'po te ju'uneak.

² Junama'a jume' yoemrataka ama jiapsame, tu'isi itom mabetak. Bwe'ituk bempo junama'a tua sebeka intok yukuta itot weye' betchi'bo, bwe'um nayaka intok junama'a itom sukau betchi'bo itom aman ameu nunuk.

³ Junak intok ju'u Paplo, junama'a kuta wakiam iliikim nu'uka intok juname'e, aapo jum tajiū am wo'otan. Junako junama'a weyeka, baakot tataleka yeu buiteka, mampo aet cha'atuk.

⁴ Junako jume' ama joomem, juka' bakotta, Paplota mampo cha'akamta a' bichakai, bempo ama nau:

—Ini'i o'ou jiba tua yee su'ari. Bwe'ituk jum bawepo ka mukuka juni'i, ju'u Lios ka a' jiokoeka, ka a' jiapsi i'a —ti nau jian.

⁵ Taa junako ju'u Paplo, juka' bakotta, tajipo ko'om a' tatakek intok aapo kaachin aayuk.

⁶ Juname'e si'ime a' mam baji machian, oo junama'a sep a' muk machian. Taa chukula, binwaa bo'o bichakai junak kaachin a' ayuko a' mam-mateka, inime'e ta'abwisi aet eaka intok inime'e, juka' Paplota, ka inim ito benasi yoeme ti jiu japtek.

⁷ Junama'a itom yeu yajaka'po ka mekkaa, jum bawepo yeu kateka bwiaarapo ju'u ama yo'o ya'ari, Puuplio'oti teakamta, tu'ik a' attea intok waj bwiam ka mekka a' jipuen. Junama'a aapo itom mabetaka intok baji ta'apo si'imekut tu'isi itom bichak.

⁸ Junama'a ju'u yo'owe Puuplio' teamta a' achaiwa, ama bo'okan. Ini'i aapo unnaa tompo ko'okoeka intok taji wechekai. Ju'u Paplo iniau noiteka intok aapo, chukula Liojtau bicha a' nokriasukai, ae bepa mamteka au a' ine'etetuak.

⁹ Inika'a a' yaako, chukula junama'a bwiapo si'ime jume' wate ko'okoeme aapo'iku yajaka intok ket au emo ine'etek.

¹⁰ Intok bempo, tu'isi itom bem yo'ore' betchi'bo, itom miikak. Intok chukula, juchi wee'po bawet bo'o joobaeka, juchi ta'abwi bwe'u kuta kanoapo ja'amubaa, bo'ot betchi'bo si'imeta itou be'emta itom makak.

Ju'u Paplo, bwe'u jo'ara Roma' tea'u yepsa

¹¹ Junama'a bawepo nasuk bwiata yeu kateka'po itepo baji metpo ama aneka, junama'a senu bwe'u kuta kanoa, jiba junama'a si'ime seberia meechem ama aneka'po itepo ama ja'amuk. Ini'i, bwe'u jo'ara Alejanria' tea'a betana attearitaka intok ket, kutae ya'arim, bem suale'um, Kajtor intok Poluk ti teakame, bicha tana aet jo'arim tukan.

¹² Bawet bo'o joaka intok, baweu senu bwe'u jo'ara bwere kuta kanoam yeu yaajiwa'u, Siraku-usa'ati teaka'u te yajak. Junama'a itepo baji ta'apo ama taawak.

¹³ Intok junama naateka, itepo, tebesi bwiau jeela bawet bo'o joaka, senu baweu bwe'u jo'ara Reejio' tea'u te yeu yajak. Yokoriapo, luula yejte'e betana jek taiteka' betchi'bo te ama yeu sajak, intok juchi yokoriapo itepo, baweu, kuta kanoam yaaja'u, bwe'u jo'ara Poteoli' tea'u te yeu yajak.

¹⁴ Junama'a itepo, wate Krijtopo itomak werim te ama ta'aak. Bempo intok, woo busan ta'apo amemak itom tawane' betchi'bo itom nunuk. Ju-naet chukula intok, bwe'u jo'ara Rooma' tea'u bicha te yeu sajak.

¹⁵ Jume'e, bwe'u jo'ara Rooma' tea'po jo'aaka, Krijtota sualeme, jaibu itom ju'uneiyaan. Junuen san bempo bo'ot aman yajiwa'u, Pooro Aapio'oti tea'po intok ket omot Baji Tabernam tea'u tajtia itom nankek. Am bichakai ju'u Paplo, Liojta bai saek intok aapo yuma'isi jiapsi yejtelatakai.

¹⁶ Junako itepo jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po jaibu yajilamtakai, ju'u sontaommeu yo'owe, jume' watem bwijrimtaka weiyaawame, ju'u aman sontao kariu yee suuatuawammeu yo'otau am tojak. Taa aapo, juka' Paplota, omot, senu karipo a' jo'ane' betchi'bo, senu sontao ama a' suatuawamta make ama tawaawak.

Ju'u Paplo jum bwe'u jo'ara Roma' tea'po yee majta

¹⁷ Baji taewaika ama yebijlatakai, ju'u Paplo, junama'a bwe'u jo'ara Roma' tea'po, aapo jume' junama'a, ju'u jurio yoemratau yo'ooraa, nau am toji tebok intok junak, inime'e nau aneka, aapo:

—Eme'e achaim nele benasi jurio yoemra. Ineponee kia juka' jurio yoemrata beje'eka intok kia bat naataka itom yo'owasuka'um, bem au joiwalataka bem ta'aaka bem bo'o jooria'uta beje'eka tua kaita ya'arika juni'i, jiba nee inepo jum bwe'u jo'ara Jerusalem tea'po bwijritaka, junama'a, jume' inim jo'ara Rooma' tea'a betana ju'u junama ya'uraatau nee yeu tojiwak.

18 Juname'e nee ya'uraa bittuaka intok nee temaisukai, bempo nee su'u tojibaen bwe'ituk bempo, junama'a in me'etunee'ut kaita net teakai.

19 Taa jume' juriom jiba iniat nee beje'eka japtek, intok junama'a inepo, ka baeka juni'i, inim ju'u che'a yo'o ya'arita betana in ya'uraa bittuanaa'uta a'awak. Kia inepo, juka' in bwiaarau yoemrata beje'eka, inim yo'otau kaita a' teuwaanee'eka juni'i.

20 Jiba inia betchi'bo nee, inepo enchim nau yajine' betchi'bo ne nookak junuen enchim ta'aabaeka intok emomak etejobaekai. Bwe'ituk jiba itom, Ijra'el tuka'uta betana yoemratat yeu katriam, Liojta betana chukula itom bit bo'o bicha'u betchi'bo junuen inepo nee inim sisi'iwook wikiammea suma'itaka ne aane.

21 Junako bempo aapo'iku:

—Itepo inim, ee betana junaman te Jurea bwiaara betana, ji'osia ji'ojteita te kaita mabetlaa. Intok kia juna'abo jume' ito benasi juriom inim yajilame, ka tu'ik em ya'ari, kaita itou teuwaalaa —ti au jiiak—.

22 Taa ketchia, itepo juka' em teuwa'uta a' ju'uneiyaapea. Bwe'ituk itepote ju'unea, si'imekut inika'a bemelasi weyeka sualwamta, a' beje'eka nokwa'u —ti au jiiak.

23 Junuen san bempo, taewaita yeu pu'aka a' tejwaak. Intok junae taewait, jum Paplota kateka'u, yoemra tua juebenaka au nau yajak. Intok aapo, junama'a, ketwoo naateka, tua kupte'u tajtia, Liojta teekau che'a yo'otaka a' kateka'u betana juka' nok lutu'uriata ameu a' nookak. Junama'a junuen, aapo, Moiseej tuka'uta

betana ji'osia ji'ojteim betana, intok jume' Liojta betana ju'uneetuawaka, chukula yeu ween-
emta teuwaamta ji'ojteim betana ameu nokaka,
Jesukrijtota betana weyemta ama ji'ojteita, ka
ta'abwisi eaka am soal i'akai.

²⁴ Junama'a, waate, juka' Paplota noka'uta
sualek. Taa wate intok, inia betana ka a' sualek.

²⁵ Intok junuen, bempo inia betana ka nau
eakai, waate saka'ajaptek. Junak ju'u Paplo ju-
nammeu:

—Ju'u Liojta tu'u jiapsi, bat naataka itom
yo'owasuka'ummeu juka' Isa'iaj tuka'uta a'
ju'uneetuaka a' noktuaka, lutu'uriata teuwaak,

²⁶ inien junammeu:

Junae yoemratau noknee intok:

Eme'e, juka' lutu'uriata a' jikkajine, taa junuen-
taka juni'i, eme'e ka aet ju'uneene.

Intok juka' in joa'uta, eme'e a' bitne, taa eme'e, ka
a' bichamta benasi, ka a' ju'uneiyaane,
ti ameu jiune.

²⁷ Bwe'ituk ini'i yoemra, bem net japseka'ut a'
ta'arula.

Intok inime'e, jikkajaka juni'i, ka jijikkajame
bebename.

Intok inime'e emo puj pattai, junuen kaita
bichaka intok kia bem kaita jikkajine'
betchi'bo.

Intok kia junuen, jachin juni'i, ka tua junen jiaka
net ju'uneebae.

Intok kia, inime'e junuen in am jinne'une'
betchi'bo,

Ka neu waatibaekai,
ti ameu jiakai.

²⁸ Junuen eme'e a' ju'uneiyaane, inim bichau bicha inien juka' Liojta yee a' jinne'u'uta, ka jurio yoemratau bicha ket a' teuwaanaa'uta. Intok juname'e, bempo ala junaka'a jikkajaka, a' mabetne —ti ameu jiiak.

²⁹ Junako juka' Paplota inika'a teuwaasuko, jume' juriom junama yeu sajak intok bempo naas nau nok nassuakai.

³⁰ Ju'u Paplo, junama'a, karita a' reu jinulaapo, juchi wooi wasuktiapo ama taawak. Intok si'ime jume' ama au noitekame, alleaka am mabbetan.

³¹ Junama'a aapo, kaitat jain eaka, achai Liojta, teekau yo'otaka a' kateka'u betana si'imeta juka' lutu'uriata a' teuwaan. Intok yo'owe Jesukrijtota betana weyemta yee maj majtan, junama'a junae betana kaabe au suakai.

**Yo'owe Jesukrijtota itom ya'ariaka'u
betchi'bo ju'u bemelaka liojta betana
lutu'uria ya'ari (El Nuevo Testamento en
yaqui)**

New Testament in Yaqui (MX:yaq:Yaqui)

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaqui

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Yaqui [yaq], Mexico

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaqui

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

f1151531-f330-51af-8fd4-d13c73020f71